

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
(πρώην Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής – Μεσολόγγι)**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ
ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΥΤΟ ΕΧΕΙ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

**ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΜΑΡΙΟΣ
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΣΤΑΜΠΟΛΙΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΠΑΛΛΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΥΠΟΤΡΟΦΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2020

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

«Οι διαπιστώσεις, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και οι πιθανές προτάσεις της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, εκτός των αναφορών που σημαίνονται ως λήμματα, αποτελούν προσωπικές θεωρητικές ή εμπειρικές διαπιστώσεις του φοιτητή/φοιτήτριας ή της ομάδας των φοιτητών που την επιμελήθηκαν και δεν απηχούν κατ' ανάγκη τη γνώμη του εισηγητή εκπαιδευτικού, ή του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος Διοίκησης Τουρισμού (του πρώην Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του Α.Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας) του Πανεπιστημίου Πατρών».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Την τελευταία δεκαετία υπάρχουν πολλές αλλαγές στο φορολογικό μοντέλο της Ελλάδας, με γνώμονα αυτών, την αύξηση των φορολογικών συντελεστών αλλά και άλλων φορολογικών παραγόντων. Οι φορολογικοί παράγοντες του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων μετασχηματίστηκαν όσον αφορά την άμεση φορολογία, το μεγαλύτερο μέρος των φοροαπαλλαγών μειώθηκε, ενώ τέθηκε σε εφαρμογή πρόσθετη εισφορά αλληλεγγύης. Οι περισσότερες από τις φορολογικές αντισταθμίσεις δημιουργήθηκαν και κατέστησαν λειτουργικοί και εφαρμόσιμοι κάτω από περιορισμένα χρονικά πλαίσια, δίχως να αναλυθεί η αποτελεσματικότητα των εισπράξεων και των οικονομικών τους επιπτώσεων.

Ωστόσο, υπάρχουν επιφυλάξεις που αφορούν στην υπερβολική φορολόγηση η οποία προβάλλει περιορισμούς στην αναπτυξιακή πορεία της Ελλάδας και καθυστερεί την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας, προκαλώντας μεγάλες κοινωνικές επενέργειες. Γενικά η ανάπλαση του φορολογικού μοντέλου και μάλιστα της φορολογίας εισοδήματος συνθέτει ένα αποφασιστικό αντικείμενο έρευνας, με σκοπό τον μετριασμό της περιοριστικής επίδρασής της στην οικονομική διεύρυνση, δίχως να κινδυνεύσουν οι επιδιώξεις της δημοσιονομικής προσαρμογής αλλά και η κοινωνική ακολουθία. Τέλος, κρίνεται αναγκαία η άποψη για ένα πιο απλό, αποτελεσματικό και δίκαιο σύστημα φορολόγησης εισοδήματος.

Το ζήτημα της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι: «Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις» και γράφηκε στα περιθώρια του προ πτυχιακού προγράμματος σπουδών του τμήματος Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστήμιου Πατρών (πρόγραμμα σπουδών πρώην τμήματος Λογιστικής Χρηματοοικονομικής / Μεσολόγγι).

Αυτή την στιγμή θα επιθυμούσαμε να ευχαριστήσουμε, με την καρδιά μας τους ανθρώπους που στάθηκαν δίπλα μας όλο το χρονικό διάστημα των σπουδών μας.

Αρχικά θα θέλαμε να ευγνωμονήσουμε όλους τους καθηγητές του τμήματός μας για τις γνώσεις που προσέφεραν.

Τους συμφοιτητές μας, για τις διαφωνίες και τις συμφωνίες με στόχο την ακαδημαϊκή μας ολοκλήρωση.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Την καθηγήτριά μας και εισηγήτρια του θέματος κυρία Μπάλλα Βασιλική για την υπομονή και την πολύτιμη επιστημονική επίβλεψη / βοήθεια για την αποπεράτωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Τέλος ευχαριστούμε τους γονείς μας όπου και αφιερώνουμε την παρούσα πτυχιακή εργασία!

Κρητικός Μάριος

Ρουμελιώτης Γεώργιος

Σταμπολίτης Χρήστος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το ζήτημα της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι: Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις. Για την συγγραφή / παρουσίασή της αναλύθηκαν τα εξής:

Στο 1^ο κεφάλαιο με τίτλο: «γενικά περί φορολογίας» καταγράφηκαν γενικά στοιχεία, οι σκοποί και τα αποτελέσματα των φόρων (αποτελέσματα φορολογίας, η καμπύλη Laffer), το φορολογικό σύστημα του κράτους, τα οικονομικά αποτελέσματα της φορολογίας και η αμεσότητα της φορολόγησης (άμεση φορολόγηση, έμμεση φορολόγηση)

Στο 2^ο κεφάλαιο με τίτλο: «οι αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία» παρουσιάστηκαν γενικά στοιχεία, η βιβλιογραφική επισκόπηση φορολογίας στην Ελλάδα, το σύστημα φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων (χαρακτηριστικά της φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων, μεταρρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων τα τελευταία χρόνια) και οι στόχοι φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα (έσοδα τακτικού προϋπολογισμού).

Στο 3^ο κεφάλαιο με τίτλο: «Ευρωπαϊκή εμπειρία φορολογικών συστημάτων» παρατίθενται γενικά στοιχεία για την ΕΕ, η αναλογία φορολογικών εσόδων προς ΑΕΠ στην ΕΕ, οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι στην ΕΕ, οι διαρθρωτικές στατιστικές για τις επιχειρήσεις στην ΕΕ, και η επιχειρησιακή δημογραφία.

Στο 4^ο κεφάλαιο με τίτλο: «ερευνητική μεθοδολογία» διατυπώθηκαν γενικά στοιχεία, το ερευνητικός πλάνο και η μέθοδος της ερευνάς (η περιοχή μελέτης, πηγές δεδομένων), ο πληθυσμός και το μέγεθος του δείγματος (πληθυσμός, προσδιορισμός μεγέθους δείγματος ερωτηματολογίου), οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων (κύριες μέθοδοι συλλογής δεδομένων, έλεγχος εργαλείου συλλογής δεδομένων, μέθοδοι συλλογής δευτερογενών δεδομένων), οι μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων (ποσοτική ανάλυση δεδομένων, το λογισμικό ανάλυσης δεδομένων), η ηθική εκτίμηση και ο έλεγχος αξιοπιστίας ερωτηματολογίων (ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου των αξόνων: «στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας» και «στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία»).

Στο 5^ο κεφάλαιο με τίτλο: «παρουσίαση αποτελεσμάτων ερευνάς» εμφανίζονται τα δημογραφικά στοιχεία των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα (έδρα επιχείρησης, η κερδοφορία της επιχείρησης τα τελευταία 5 χρόνια, κατηγορία λογιστικών βιβλίων

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

επιχείρησης, δραστηριότητα επιχείρησης), τα στοιχεία για το «πρόσημο» των αλλαγών της φορολογίας (ασάφειες φορολογικών διατάξεων, Έλληνες επιχειρηματίες και φορολογική συνείδηση, συχνές αλλαγές στην φορολογική διοίκηση και φοροδιαφυγή, δίκαιες αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις, δίκαια φορολογικά πρόστιμα, επιβολή δίκαιων φορολογικών πρόστιμων στις επιχειρήσεις, επηρεασμός του μεγέθους της φοροδιαφυγής από το ύψος των φορολογικών προστίμων), και τα στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία (άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης, περισσότερη εργασία και λιγότερη ανταμοιβή, αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων - θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης / λήψης αποφάσεων, επενέργειες για την τακτοποίηση φορολογικών θεμάτων και συναρτώμενων ζητημάτων, υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης, διαχωρισμός ιδιοκτησίας και διοίκησης και διενέξεις συναρτώμενες με την υποχρέωση εταιρικής χρήσεως).

Στο 6^ο και τελευταίο κεφάλαιο με τίτλο: «συμπεράσματα - προτάσεις» στοιχειοθετούνται οι διαπιστώσεις επί των επακόλουθων της έρευνας. Επαληθεύονται ή διαψεύδονται τα επιστημονικά ζητήματα και τοποθετήσεις που κατεγράφησαν στα πρώτα κεφάλαια της βιβλιογραφικής επισκόπησης και διατυπώνονται διατυπώσεις για μελλοντικές ερευνητικές εργασίες.

Λέξεις κλειδιά

Φορολογία

Επιχειρήσεις

Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων

ABSTRACT

The topic of this dissertation is: «Tax changes in the last decade and how this has affected Greek companies». The following were analyzed for its writing / presentation:

Chapter 1, entitled «Taxes in general», recorded the general data, purposes and effects of taxes (tax results, the laffer curve), the tax system of the state, the economic consequences of taxation and the immediacy of taxation (direct taxation), indirect taxation)

In the 2nd chapter entitled: «Tax changes in the last decade» were presented general data, the bibliographic tax review in Greece, the system of income taxation of legal entities (characteristics of income taxation of legal entities, reforms in income taxation of legal entities in recent years) and income tax targets in Greece (regular budget revenues).

Chapter 3, entitled «European Tax Systems Experience», provides general data on the EU, the ratio of tax revenues to GDP in the EU, direct and indirect taxes in the EU, structural statistics on business in the EU, and business demographics.

In the 4th chapter entitled: «Research methodology» general data were formulated, research design and research methodology (study area, data sources), population and sample size (population, determination of sample size questionnaire), methods data (main data collection methods, data collection tool control, secondary data collection methods), data analysis methods (quantitative data analysis, data analysis software), ethical assessment and so on. aim questionnaires reliability (principal components analysis / validation of axes questionnaire: «information for the sign of taxation changes» and «elements for influencing Greek enterprises from the tax changes in the last decade»).

In the 5th chapter entitled: «Presentation of research results» are presented the demographic data of the companies that took part in the research (business headquarters, the profitability of the company in the last 5 years, business accounting category, business activity), the data for the «badge» Tax changes (ambiguities of tax provisions, Greek businessmen and tax conscience, frequent changes in tax administration and tax evasion, fair changes in tax violations, fair taxes fines, imposing fair tax penalties on businesses, influencing the size of tax evasion by the amount of tax fines), and data on the impact of Greek businesses on tax changes over the last decade (direct impact on the day-to-day operation of the business, more work and less reward, cause of reorganization of business plans - institutionalized management / decision-making processes, actions for the regulation

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

of tax issues and related pending, adopting a survival budget, segregation of ownership and administration, and friction over corporate management responsibility).

In the 6th and last chapter entitled: «Conclusions – proposals» the findings on the results of the research are substantiated. The scientific hypotheses formulated in the first chapters of the bibliographic review are verified or refuted, and formulations are formulated for future research work.

Keywords

Taxation

Businesses

Income Tax of Legal Entities

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	iii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	v
Λέξεις κλειδιά	vi
ABSTRACT	vii
Keywords	viii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	ix
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΣΧΗΜΑΤΩΝ - ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	xiii
ΠΙΝΑΚΕΣ.....	xiii
ΣΧΗΜΑΤΑ	xiv
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	xiv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xix
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ».....	1
1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	1
1.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΦΟΡΩΝ.....	1
1.2.1 Αποτελέσματα φορολογίας	2
1.2.2 Η καμπύλη Laffer.....	3
1.3 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΟΥΣ.....	4
1.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ.....	5
1.5 ΑΜΕΣΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	6
1.5.1 Άμεση Φορολόγηση	6
1.5.2 Έμμεση Φορολόγηση	6
2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ»..	8
2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	8
2.2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	8

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

2.3	ΣΥΣΤΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	12
2.3.1	Χαρακτηριστικά της Φορολογίας Εισοδήματος Νομικών Προσώπων.....	12
2.3.2	Μεταρρυθμίσεις στη Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων τα τελευταία χρόνια	18
2.4	ΣΤΟΧΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	22
2.4.1	Έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού.....	22
3	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ».....	24
3.1	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΕ.....	24
3.2	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΟΣ ΑΕΠ ΣΤΗΝ ΕΕ.....	27
3.3	ΑΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ ΣΤΗΝ ΕΕ	31
3.4	ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ.....	33
3.5	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ.....	35
4	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ»	39
4.1	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	39
4.2	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	39
4.3	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	40
4.3.1	Η περιοχή μελέτης.....	40
4.3.2	Πηγές δεδομένων	41
4.4	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.....	41
4.4.1	Πληθυσμός	41
4.4.2	Προσδιορισμός μεγέθους δείγματος ερωτηματολογίου.....	41
4.5	ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	42
4.5.1	Κύριες μέθοδοι συλλογής δεδομένων	42
4.5.2	Έλεγχος εργαλείου συλλογής δεδομένων	43
4.5.3	Μέθοδοι συλλογής δευτερογενών δεδομένων	43
4.6	ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	43

	Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις	
4.6.1	Ποσοτική ανάλυση δεδομένων	43
4.6.2	Λογισμικό ανάλυσης δεδομένων	44
4.7	ΗΘΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	44
4.8	ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	45
4.8.1	Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας».....	45
4.8.2	Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία»	47
5	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ».....	49
5.1	Δημογραφικά στοιχεία επιχείρησης	49
5.1.1	Έδρα Επιχείρησης	49
5.1.2	Τα κέρδη της επιχείρησης την τελευταία πενταετία	50
5.1.3	Κατηγορία λογιστικών βιβλίων επιχείρησης	51
5.1.4	Δραστηριότητα Επιχείρησης.....	52
5.2	Στοιχεία για το «πρόσημο» των αλλαγών της φορολογίας.....	53
5.2.1	Ασάφειες φορολογικών διατάξεων	54
5.2.2	Έλληνες επιχειρηματίες και Φορολογική συνείδηση.....	55
5.2.3	Συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση και φοροδιαφυγή	56
5.2.4	Δίκαιες αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις	57
5.2.5	Δίκαια φορολογικά πρόστιμα.....	59
5.2.6	Επιβολή δίκαιων φορολογικών πρόστιμων στις επιχειρήσεις	60
5.2.7	Επηρεασμός του μεγέθους της φοροδιαφυγής από το ύψος των φορολογικών προστίμων	61
5.3	Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία	62
5.3.1	Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία και άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.....	62

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις	
5.3.2 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο	64
5.3.3 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων.....	65
5.3.4 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης.....	66
5.3.5 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων	68
5.3.6 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις κινήσεις διευθέτησης φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων	69
5.3.7 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης.....	70
5.3.8 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης.....	72
5.3.9 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ευθύνη της εταιρικής χρήσης.....	73
6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»	75
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	84
1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	84
Πνευματικά δικαιώματα.....	88

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΣΧΗΜΑΤΩΝ - ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 2.1: . Ιδιότητες Φορολόγησης Εισοδήματος Νομικών Προσώπων.	13
Πίνακας 3.1: Κύρια φορολογικά σύνολα εθνικών λογαριασμών.	25
Πίνακας 3.2: Ποσοστό Έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων, 2016.....	35
Πίνακας 4.1: Communalities - Μέθοδος εξαγωγής: Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας».	46
Πίνακας 4.2: Επεξήγηση συνολικής διακύμανσης του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας».....	46
Πίνακας 4.3: Communalities - Μέθοδος εξαγωγής: Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία».	47
Πίνακας 4.4: Επεξήγηση συνολικής διακύμανσης του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας».....	48
Πίνακας 5.1: Έδρα Επιχείρησης.	49
Πίνακας 5.2: Τα κέρδη της επιχείρησης την τελευταία πενταετία.....	50
Πίνακας 5.3: Κατηγορία λογιστικών βιβλίων επιχείρησης.....	52
Πίνακας 5.4: Δραστηριότητα Επιχείρησης.	53
Πίνακας 5.5: Ασάφειες φορολογικών διατάξεων.....	54
Πίνακας 5.6: Έλληνες επιχειρηματίες και Φορολογική συνείδηση.	55
Πίνακας 5.7: Συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση και φοροδιαφυγή.....	57
Πίνακας 5.8: Δίκαιες αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις.	58
Πίνακας 5.9: Δίκαια φορολογικά πρόστιμα.	59
Πίνακας 5.10: Επιβολή δίκαιων φορολογικών προστίμων στις επιχειρήσεις.....	60
Πίνακας 5.11:Επηρεασμός του μεγέθους της φοροδιαφυγής από το ύψος των φορολογικών προστίμων.	61
Πίνακας 5.12: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία και άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.	63
Πίνακας 5.13: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο.	64

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 5.14: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων.	66
Πίνακας 5.15: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης.	67
Πίνακας 5.16: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων.	68
Πίνακας 5.17: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις κινήσεις διευθέτησης φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων.	70
Πίνακας 5.18: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης.	71
Πίνακας 5.19: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης.	72
Πίνακας 5.20: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ευθύνη της εταιρικής χρήσης.	74

ΣΧΗΜΑΤΑ

Σχήμα 1.1: Η καμπύλη Laffer.	4
Σχήμα 1.2: Παραδείγματα έμμεσης φορολόγησης.	7

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 2.1: Συντελεστές Φορολογίας Εισοδήματος Νομικών Προσώπων 2000-2019. ...	18
Διάγραμμα 2.2: Έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού, 2007-2019.	23
Διάγραμμα 3.1: Συνολικά φορολογικά έσοδα για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης - 28 χώρες (2013-2020) και τις χώρες της περιοχής του Euro - 19 χώρες (από 2015), για τα έτη 2017 και 2018 (% του ΑΕΠ).	28
Διάγραμμα 3.2: Τα φορολογικά έσοδα ανά κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα έτη 2017 και 2018 (% του ΑΕΠ).	28
Διάγραμμα 3.3: Συνολικά έσοδα φόρων και κοινωνικών εισφορών, ΕΕ-28 και ΕΑ-19, % του ΑΕΠ, 1995-2018.	30

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 3.4: Εξέλιξη των φορολογικών εσόδων στην ΕΕ-28 και ΕΑ-19, δισεκατομμύρια ευρώ, 1995-2018.	31
Διάγραμμα 3.5: Κατανομή των φορολογικών εσόδων ανά χώρα και ανά λεπτομερή φορολογική κατηγορία το 2018.	33
Διάγραμμα 3.6: Ποσοστό Έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων, 2016.	37
Διάγραμμα 5.1: Έδρα Επιχείρησης.	50
Διάγραμμα 5.2: Τα κέρδη της επιχείρησης την τελευταία πενταετία	51
Διάγραμμα 5.3: Κατηγορία λογιστικών βιβλίων επιχείρησης.	52
Διάγραμμα 5.4: Δραστηριότητα Επιχείρησης.	53
Διάγραμμα 5.5: Ασάφειες φορολογικών διατάξεων.	55
Διάγραμμα 5.6: Έλληνες επιχειρηματίες και Φορολογική συνείδηση.	56
Διάγραμμα 5.7: Συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση και φοροδιαφυγή.	57
Διάγραμμα 5.8: Δίκαιες αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις.	58
Διάγραμμα 5.9: Δίκαια φορολογικά πρόστιμα.....	59
Διάγραμμα 5.10: Επιβολή δίκαιων φορολογικών πρόστιμων στις επιχειρήσεις.	60
Διάγραμμα 5.11: Επηρεασμός του μεγέθους της φοροδιαφυγής από το ύψος των φορολογικών προστίμων.	62
Διάγραμμα 5.12: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία και άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.	63
Διάγραμμα 5.13: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο.	65
Διάγραμμα 5.14: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων.	66
Διάγραμμα 5.15: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης.	67
Διάγραμμα 5.16: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων.	69
Διάγραμμα 5.17: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις κινήσεις διευθέτησης φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων.	70
Διάγραμμα 5.18: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης.	71
Διάγραμμα 5.19: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης.	73

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις
ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 5.20: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ευθύνη της
εταιρικής χρήσης 74

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

ΑΕ: Ανώνυμη Εταιρεία

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΑΕγχΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Δ.Λ.Π.: Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

ΕΕ: Ετερόρρυθμες εταιρείες

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

Ε.Λ.Π.: Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων

ΕΟΧ: Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

ΕΠΕ: Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης

ΕΣΛ: Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών

ΙΚΕ: Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία

ΚΦΕ: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος

ΜΜΕ: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

ΝΠΙΔ: Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου

ΟΑΕΔ: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

ΟΕ: Ομόρρυθμες Εταιρίες

ΟΕΕ: Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος

ΟΕΚ: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΟΣΕΚΑ: Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες

ΤΑΙΠΕΔ: Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου

ΦΠΑ: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ANFA: Agreement on Net Financial Assets (Συμφωνία για καθαρά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία)

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

EBITDA: Earnings Before Interest, Tax, Depreciation, and Amortization (Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων)

Arm's length principle: αρχή των «ίσων αποστάσεων»

R&D: Research & Development (Έρευνα και Ανάπτυξη)

SMP: Securities Markets Programme (Πρόγραμμα Αγορών Τίτλων)

Thin capitalization: Υποκεφαλαιοδότηση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάδα το 2020 πρόκειται να αποχωρήσει από τον οικονομικό «μαραθώνιο» των μεγάλων πλεονασμάτων, αφού πρώτα επλήγησαν ιδιώτες και επιχειρήσεις, από τους σκληρούς δημοσιονομικούς στόχους που έθεσαν οι πιστωτές της. Τα τελευταία 10 χρόνια πραγματοποιήθηκε -τόσο υψηλή- αύξηση φόρων, ώστε «στραγγαλίστηκαν» οικονομικά οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες απαρτίζουν την οικονομική βάση της χώρας μας.

Δεδομένου ότι τα οικονομικά της Ελλάδας «έχασαν» τον έλεγχο, οι δανειστές της ανάγκασαν τη χώρα μας να ελαττώσει το οικονομικό της έλλειμμα από το 15,1% περίπου του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος το 2009 σε πλεόνασμα περίπου 1% το 2017.

Η οικονομία της Ελλάδας άρχισε να αναπτύσσεται πάλι, αν και με αργούς ρυθμούς (και για πολλούς λανθασμένα). Οι αισιόδοξες προβλέψεις της ευρωζώνης για την ελληνική οικονομική μεγέθυνση 1,9% το 2019 και 2,3% στη συνέχεια το 2020, βασίζεται σε ισχυρή ανάκαμψη των επιχειρηματικών επενδύσεων.

Βέβαια, οι οικονομολόγοι αλλά και οι Έλληνες επιχειρηματίες θεωρούν ότι η «βαριά» φορολογία δεν βοηθάει. Η φορολογική επιβάρυνση θεωρείται ο πιο προβληματικός παράγοντας για επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ.

Σύμφωνα με τον Γεώργιο Παγουλάτο, καθηγητής οικονομικών στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, *«η φορολογική επιβάρυνση δημιουργεί ένα σοβαρό αντικίνητρο για την οικονομική δραστηριότητα. Συγκεντρώνει κυρίως το πιο παραγωγικό κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας»* (Stamouli, 2018).

Με γνώμονα τις παραπάνω παραμέτρους θα καταγραφούν οι αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις, το οποίο αποτελεί και θέμα της παρούσης εργασίας.

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ»

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ένας φόρος είναι η υποχρεωτική οικονομική επιβάρυνση, δηλαδή ειδικός τρόπος εισφοράς, ο οποίος δίδεται στον εκάστοτε φορολογούμενο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) από το κράτος για τη αρωγή διάφορων πολιτειακών εξόδων. Η αδυναμία πληρωμής, αλλά και η φοροδιαφυγή ή αντίσταση, έχουν άσχημες επιπτώσεις από το νόμο. Οι φόροι απαρτίζονται από «άμεσους» ή «έμμεσους» φόρους και δύνανται να εξοφλούνται σε χρηματικό ποσό καθώς και ως ισότιμο υπηρεσίας (Jha & Gozgor, 2019).

Οι πιο πολλές χώρες διαθέτουν κάποιο φορολογικό μοντέλο για την πληρωμή δημόσιων, κοινών ή συμφωνημένων εθνικών αναγκών και κυβερνητικών λειτουργιών. Ορισμένοι επιβάλλουν μια κατ' αποκοπή ποσοστιαία φορολογική επιβάρυνση για το ετήσιο προσωπικό εισόδημα, αλλά οι περισσότεροι φόροι επιβάλλονται με βάση τα ετήσια ποσά εισοδήματος. Οι περισσότερες χώρες χρεώνουν φόρο επί του εισοδήματος ενός ατόμου καθώς και επί του εταιρικού εισοδήματος. Χώρες ή υπομονάδες συχνά επιβάλλουν επίσης φόρους περιουσίας, φόρους κληρονομιάς, φόρους επί των πωλήσεων, φόρους μισθωτών υπηρεσιών ή τιμολογίων (Δημητρόπουλος, 2019).

Από οικονομική άποψη, η φορολογία παρέχει έσοδα στην κυβέρνηση από νοικοκυριά ή επιχειρήσεις. Αυτό έχει επιπτώσεις που μπορούν να αυξήσουν και να μειώσουν την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική ευημερία.

1.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΦΟΡΩΝ

Η είσπραξη των φόρων έχει ως στόχο την αύξηση των εσόδων ή την αλλαγή των αντιτίμων, με στόχο την συσχέτιση της «ζήτησης». Οι εκάστοτε χώρες ανέκαθεν χρησιμοποιούσαν τα χρηματικά αντίτιμα που προσφέρουν τα φορολογικά έσοδα για την πραγματοποίηση σημαντικών έργων. Ορισμένες από αυτές είναι τα έξοδα για υποδομές, όπως δημόσια έργα (σχολεία, γέφυρες, δρόμους κλπ.), δημιουργία και στελέχωση ενόπλων δυνάμεων, υγεία, επιστημονική μελέτη, τέχνες και πολιτισμό, δημόσια ασφάλεια και άλλα πολλά με στόχο την σωστή λειτουργία της εκάστοτε χώρας. Η δεξιοσύνη της εκάστοτε κυβέρνησης μιας χώρας να αυξομειώσει τους φόρους καλείται «δημοσιονομική πολιτική / ικανότητα» (Δημητρόπουλος, 2019).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Κατά την περίπτωση που τα έξοδα ξεπερνούν τα φορολογικά έσοδα, η εκάστοτε χώρα συσσωρεύει «χρέος». Επόμενο είναι ένα τμήμα των εισπρακτέων φόρων να χρησιμοποιείται για την πληρωμή / εξόφληση προγενεστέρων οφειλών. Επιπλέον οι κυβερνήσεις των εκάστοτε χωρών εκμεταλλεύονται μερίδα των εισπρακτέων φόρων για τη χρηματοδότηση της κοινωνικής πρόνοιας και των δημόσιων υπηρεσιών. Αυτές τις υπηρεσίες αποτελούν το εκπαιδευτικό σύστημα, οι συντάξεις για τους ηλικιωμένους, οι παροχές για τους άνεργους και τα δημόσια μέσα μεταφοράς αλλά και διάφορες επιχειρήσεις κοινής ωφελείας (Laczó & Rossi, 2019).

1.2.1 Αποτελέσματα φορολογίας

Τα επακόλουθα της φορολόγησης δύνανται να διαιρεθούν σε δύο επουσιώδεις αιτιάσεις (Δημητρόπουλος, 2019), (Laczó & Rossi, 2019):

1. Στους φόρους που προκαλούν «εισοδηματική επίδραση»¹ επειδή μειώνουν την «αγοραστική δύναμη»² των φορολογουμένων.
2. Στους φόρους που προκαλούν την «Επενέργεια υποκατάστασης»³, ενώ η φορολόγηση προξενεί «αναπλήρωση» ανάμεσα των φορολογηθέντων και αφορολόγητων αγαθών.

Ένας φόρος μεταβάλλει ουσιαστικά τις σχετικές τιμές των προϊόντων. Ως εκ τούτου, οι περισσότεροι οικονομολόγοι, ειδικά οι νεοκλασικοί οικονομολόγοι, ισχυρίζονται ότι η φορολογία δημιουργεί στρέβλωση της αγοράς και οδηγεί σε οικονομική αναποτελεσματικότητα, εκτός εάν υπάρχουν (θετικές ή αρνητικές) εξωτερικότητες που σχετίζονται με τις φορολογούμενες δραστηριότητες που πρέπει να εσωτερικοποιηθούν. Ως εκ τούτου, επιδίωξαν να προσδιορίσουν το είδος του φορολογικού συστήματος που θα

¹ Το οικονομικό αποτέλεσμα του εισοδήματος μπορεί να οριστεί ως η μεταβολή της κατανάλωσης που προκύπτει από τη μεταβολή του πραγματικού εισοδήματος. Αυτή η αλλαγή εισοδήματος μπορεί να προέλθει από εξωτερικές πηγές ή από το εισόδημα που απελευθερώνεται (ή απορροφάται) από μια μείωση (ή αύξηση) της τιμής ενός αγαθού στο οποίο δαπανώνται τα χρήματα.

² Η «αγοραστική δύναμη» αποτελεί την ποσότητα αγαθών και υπηρεσιών που δύναται να αγοραστούν με μια μονάδα νομίσματος. Για παράδειγμα, εάν κάποιος είχε πάρει μια μονάδα νομίσματος σε ένα κατάστημα στη δεκαετία του 1950, θα ήταν δυνατό να αγοράσει μεγαλύτερο αριθμό αντικειμένων από ό, τι θα συμβεί σήμερα, υποδεικνύοντας ότι το νόμισμα είχε μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη τη δεκαετία του 1950. Νόμισμα μπορεί να είναι είτε χρήματα των βασικών προϊόντων, όπως ο χρυσός ή το ασήμι, ή παραστατικό χρήμα.

³ Το «φαινόμενο υποκατάστασης» είναι ένα στοιχείο της επίδρασης της μεταβολής της τιμής ενός αγαθού στο ποσό του αγαθού που ζητά ο καταναλωτής, ενώ το άλλο είναι το αποτέλεσμα του εισοδήματος. Όταν μειώνεται η τιμή ενός αγαθού, εάν υποθετικά διατηρηθεί η ίδια δέσμη κατανάλωσης, θα αποδεσμευτεί το εισόδημα, το οποίο θα μπορούσε να δαπανηθεί για ένα συνδυασμό περισσότερων από κάθε ένα από τα προϊόντα. Έτσι, η νέα δέσμη συνολικής κατανάλωσης που επιλέχθηκε σε σύγκριση με την παλιά, αντικατοπτρίζει τόσο την επίδραση των αλλαγμένων σχετικών τιμών των δύο αγαθών (μία μονάδα ενός αγαθού μπορεί τώρα να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης για μια διαφορετική ποσότητα του άλλου αγαθού από πριν, καθώς η αναλογία των τιμών τους) και την επίδραση του ελευθερωμένου εισοδήματος. Η επίδραση της σχετικής μεταβολής της τιμής ονομάζεται αποτέλεσμα υποκατάστασης, ενώ η επίδραση που έχει ως αποτέλεσμα την αποδέσμευση του εισοδήματος ονομάζεται αποτέλεσμα εισοδήματος.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

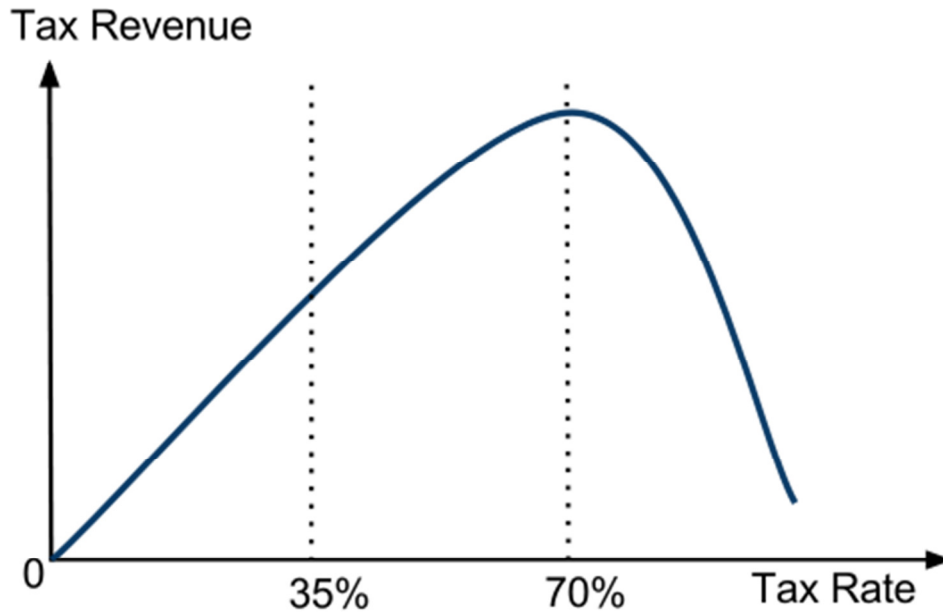
ελαχιστοποιούσε αυτήν τη στρέβλωση. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση φορολογεί αποτελεσματικότερα τις επενδύσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση περισσότερο από ό, τι επιδοτεί την τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμβάλλοντας έτσι στην έλλειψη ειδικευμένων εργαζομένων και στις ασυνήθιστα μεγάλες διαφορές των εισοδημάτων προ φόρων μεταξύ των εργαζομένων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και των λιγότερο μορφωμένων εργαζομένων (Βασιλείου, Ηρειώτης, & Μπάλιος, 2019).

1.2.2 Η καμπύλη Laffer

Η καμπύλη Laffer απεικονίζει το ποσό των κρατικών εσόδων ως συνάρτηση του φορολογικού συντελεστή. Δείχνει ότι για έναν φορολογικό συντελεστή που υπερβαίνει έναν ορισμένο κρίσιμο συντελεστή, τα δημόσια έσοδα αρχίζουν να μειώνονται καθώς αυξάνεται ο φορολογικός συντελεστής, ως συνέπεια της μείωσης της προσφοράς εργασίας. Αυτή η θεωρία υποστηρίζει ότι εάν ο φορολογικός συντελεστής είναι υψηλότερος από αυτό το κρίσιμο σημείο, τότε η μείωση του φορολογικού συντελεστή θα πρέπει να συνεπάγεται αύξηση της προσφοράς εργασίας, με επακόλουθο την μεγέθυνση των κρατικών απολαβών (Jha & Gozgor, 2019).

Οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν διαφορετικά είδη φόρων και διαφοροποιούν τους φορολογικούς συντελεστές. Το κάνουν αυτό για να κατανεύμουν τη φορολογική επιβάρυνση μεταξύ ατόμων ή κατηγοριών του πληθυσμού που συμμετέχουν σε φορολογητέες δραστηριότητες, όπως ο επιχειρηματικός τομέας ή να ανακατανέμουν πόρους μεταξύ ατόμων ή τάξεων του πληθυσμού. Τα σύγχρονα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης αποσκοπούν να στηρίξουν τους φτωχούς, τα άτομα με αναπηρία ή τους συνταξιούχους από τους φόρους σε όσους εξακολουθούν να εργάζονται. Επιπλέον, οι φόροι εφαρμόζονται για τη χρηματοδότηση της εξωτερικής βοήθειας και των στρατιωτικών επιχειρήσεων, για να επηρεάσουν τις μακροοικονομικές επιδόσεις της οικονομίας ή να τροποποιήσουν τα πρότυπα κατανάλωσης ή απασχόλησης σε μια οικονομία, καθιστώντας κάποιες κατηγορίες συναλλαγών λιγότερο ή περισσότερο ελκυστικές.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Σχήμα 1.1: Η καμπύλη Laffer.

Στην περίπτωση αυτή, το κρίσιμο σημείο είναι με συντελεστή φορολογίας 70%. Η αύξηση των εσόδων μέχρι αυτή την κορυφή, τότε αρχίζει να μειώνεται.

Πηγή: (Jha & Gozgor, 2019).

1.3 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΟΥΣ

Το φορολογικό σύστημα ενός κράτους συχνά αντανακλά τις κοινοτικές του αξίες και τις αξίες εκείνων που βρίσκονται στην τρέχουσα πολιτική εξουσία. Για να δημιουργηθεί ένα φορολογικό σύστημα, ένα κράτος πρέπει να κάνει επιλογές όσον αφορά τη διανομή της φορολογικής επιβάρυνσης - ποιος θα πληρώσει τους φόρους και πόσο θα πληρώσει - και πώς θα δαπανηθούν οι φόροι που θα εισπραχθούν. Σε δημοκρατικά έθνη όπου οι πολίτες εκλέγουν τους υπεύθυνους για τη δημιουργία ή τη διαχείριση του φορολογικού συστήματος, οι επιλογές αυτές αντικατοπτρίζουν τον τύπο της κοινότητας που επιθυμούν να δημιουργήσουν οι πολίτες. Στις χώρες όπου οι πολίτες δεν έχουν σημαντική επιρροή στο σύστημα φορολογίας, το σύστημα αυτό μπορεί να αντικατοπτρίζει πιο προσεκτικά τις αξίες των ενεργεία (Huber, Shubik, & Sunder, 2018).

Όλες οι μεγάλες επιχειρήσεις επιβαρύνονται με διοικητικές δαπάνες κατά τη διαδικασία παράδοσης των εσόδων που συλλέγονται από τους πελάτες στους προμηθευτές των αγαθών ή των υπηρεσιών που αγοράζονται. Η φορολογία δεν είναι διαφορετική. Ο πόρος που συλλέγεται από τους πολίτες μέσω της φορολογίας είναι πάντα μεγαλύτερος από το ποσό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την κυβέρνηση. Η διαφορά ονομάζεται κόστος

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

συμμόρφωσης και περιλαμβάνει, για παράδειγμα, το εργατικό κόστος και άλλα έξοδα που προκύπτουν από τη συμμόρφωση με τη φορολογική νομοθεσία και τους κανόνες. Η είσπραξη ενός φόρου προκειμένου να δαπανηθεί για συγκεκριμένο σκοπό, όπως για παράδειγμα η είσπραξη φόρου επί του αλκοόλ για να πληρωθούν άμεσα τα κέντρα αποκατάστασης αλκοολισμού, ονομάζεται υποθήκη. Οι Υπουργοί Οικονομικών συχνά διαφωνούν με την πρακτική αυτή, καθώς μειώνουν την ελευθερία δράσης τους. Επιπλέον, συχνά συμβαίνει οι φόροι ή οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης που εισπράχθηκαν αρχικά για τη χρηματοδότηση ορισμένων ειδικών κυβερνητικών προγραμμάτων να μεταφέρονται στη συνέχεια στο γενικό ταμείο της κυβέρνησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι φόροι αυτοί εισπράττονται με θεμελιωδώς αναποτελεσματικούς τρόπους, για παράδειγμα, τα διόδια των αυτοκινητοδρόμων (Huber, Shubik, & Sunder, 2018).

Δεδομένου ότι οι κυβερνήσεις επιλύουν επίσης εμπορικές διαφορές, ιδίως σε χώρες με κοινό νόμο, παρόμοια επιχειρήματα χρησιμοποιούνται μερικές φορές για να δικαιολογήσουν τον φόρο επί των πωλήσεων ή τον φόρο προστιθέμενης αξίας. Ορισμένοι, για παράδειγμα οι φιλελεύθεροι, απεικονίζουν τις περισσότερες ή όλες τις μορφές φόρων ως ανήθικες λόγω της ακούσιας -και ως εκ τούτου τελικά καταναγκαστικής ή βίαιης- φύσης τους. Η πιο ακραία αντί-φορολογική άποψη, ο αναρχό-καπιταλισμός, υποστηρίζει ότι όλες οι κοινωνικές υπηρεσίες πρέπει να αγοράζονται οικειοθελώς από τους ανθρώπους που τις χρησιμοποιούν.

1.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Από οικονομική άποψη, η φορολόγηση διαβιβάζει την οικονομική ευμάρεια από φυσικά ή νομικά πρόσωπα στο κράτος. Ο Ανταμς Σμιθ γράφει στον Πλούτο των Εθνών ότι *«... τα οικονομικά εισοδήματα των ιδιωτών έχουν τρεις κύριους τύπους: το ενοίκιο, το κέρδος και τους μισθούς. Οι τακτικοί φορολογούμενοι τελικά θα πληρώσουν τους φόρους τους από τουλάχιστον μία από αυτές τις πηγές εσόδων. Η κυβέρνηση μπορεί να σκοπεύει ότι ένας συγκεκριμένος φόρος θα πρέπει να εμπίπτει αποκλειστικά στο μίσθωμα, το κέρδος ή τους μισθούς - και ότι ένας άλλος φόρος θα έπρεπε να επιβαρύνει από κοινού και τις τρεις πηγές ιδιωτικού εισοδήματος. Πάντως, πολλοί φόροι αναπόφευκτα θα επιβαρύνουν πόρους και άτομα πολύ διαφορετικά από αυτά που προορίζονται ...»* (Huber, Shubik, & Sunder, 2018).

Οι παρενέργειες της φορολογίας (όπως οι οικονομικές στρεβλώσεις) και οι θεωρίες για τον καλύτερο τρόπο φορολόγησης είναι ένα σημαντικό θέμα της μικροοικονομίας. Η φορολογία είναι περισσότερα πράγματα από την απλοϊκή μετακίνηση της οικονομικής

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

ευμάρειας. Οι εκάστοτε οικονομικές θεωρίες φορολογίας άπτονται στο ζήτημα του τρόπου μεγιστοποίησης της οικονομικής ευημερίας μέσω της φορολογίας.

Μια μελέτη του 2019 που εξετάζει τον αντίκτυπο των φορολογικών περικοπών για διαφορετικές ομάδες εισοδήματος, ήταν οι φορολογικές περικοπές για τις ομάδες χαμηλού εισοδήματος που είχαν το μεγαλύτερο θετικό αντίκτυπο στην αύξηση της απασχόλησης.

1.5 ΑΜΕΣΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι φόροι ταξινομούνται αντιστοίχως με την συνάφεια τους με το εισόδημα του φορολογουμένου και προκύπτουν δυο είδη φόρων (Δημητρόπουλος, 2019).

1.5.1 Άμεση Φορολόγηση

Η μεταφορά των φορολογικών συνεισφορών απευθείας από τους φορολογούμενους προς το κράτος λέγεται «άμεση φορολόγηση» και πρόκειται για το πιο νεομισμένο μοντέλο φορολόγησης των φυσικών και νομικών προσώπων. Αυτό το είδος φορολόγησης θεωρείται αξιοκρατικό, καθώς μπορεί να διακριθούν τα πρόσωπα σε εισοδηματικές προσδιορίσεις και να οριστεί αντιστοίχως το μέγεθος της φορολόγησης. Κατά κανόνα στην «άμεση φορολόγηση» μεγεθύνεται το κλάσμα / επίπεδο φορολόγησης στα μείζονα εισοδήματα (Δημητρόπουλος, 2019).

1.5.2 Έμμεση Φορολόγηση

Η μη άμεση καταβολή των εισφορών λέγεται έμμεση φορολόγηση. Η έμμεση φορολόγηση συμβαίνει όταν τα φορολογικά έσοδα παίρνονται από όλους τους φορολογουμένους αυθυποστάτως εισοδήματος. Τον τρόπο τινά αυτού του είδους φορολόγησης είναι η άντληση εσόδων όταν δεν είναι αυτό δυνατό ή ευχερές μέσω της διαβάθμισης της άμεσης φορολόγησης. Ο «Φόρος Προστιθέμενης Αξίας» (ΦΠΑ), ο «φόρος κύκλου εργασιών» (πλην ΦΠΑ), τα «τέλη χαρτοσήμου», ο «φόρος μεταβίβασης ακινήτων» αποτελούν κάποια παραδείγματα έμμεσης φορολόγησης (Σχήμα 1.2) (Δημητρόπουλος, 2019).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Σχήμα 1.2: Παραδείγματα έμμεσης φορολόγησης.

Πηγή: (Δημητρόπουλος, 2019).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ»

2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην Ελλάδα για τα φυσικά πρόσωπα εφαρμόζεται ένα σύστημα φορολογίας εισοδήματος που είναι ημι-διπλό (semi-dual). Οι παράγοντες ποικίλλουν αντιστοίχως με την πηγή εσόδου. Ενιαίος συντελεστής εφαρμόζεται στα εισοδήματα των νομικών προσώπων και έχει καθορισμένες οδηγίες / τρόπους μέτρησης των εσόδων και της φορολόγησης των οικονομικών οντοτήτων.

Στις μέρες μας έχουν γίνει ορισμένες αντικαταστάσεις σε παράγοντες οι οποίες καθορίζουν το μοντέλο φορολόγησης εσόδων. Τέτοιες παράμετροι είναι οι παράγοντες και οι μειώσεις επιτηδεύματος, διότι στοχεύουν κατά κύριο λόγο στην αύξηση των εσόδων, διευρύνοντας τη φορολογική βάση και διατηρώντας ή/και επαυξάνοντας την αναδιανεμητική τεχνολογία του μοντέλου φορολόγησης. Όμως, οι μετατροπές απλοποιούν και ενισχύουν τη διαφάνεια του συστήματος, βελτιώνοντας τις διεργασίες της φορολογικής ηγεσίας, ώστε να «συγκλίνει» / μηδενιστεί η φοροδιαφυγή και να μεγαλώσει / μεγενθύνει η φορολογική συμμόρφωση (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

2.2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι Σταματόπουλος, Χατζηδέμα και Ελευθερίου (2019) με την εργασία τους «Επεξήγηση των εταιρικών φορολογικών συντελεστών: Στοιχεία από την Ελλάδα εξετάζουν τους καθοριστικούς παράγοντες της μεταβλητότητας των πραγματικών φορολογικών συντελεστών των οικονομικών μονάδων παλαιότερα αλλά και μέσα στην χρηματοπιστωτική κρίση στην Ελλάδα, μιας χώρας που ήταν και εξακολουθεί να βρίσκεται στο επίκεντρο της ατζέντας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλύοντας τα δεδομένα για την περίοδο 2000-2014, διαπίστωσαν ισχυρά στοιχεία, όπως ότι συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της εταιρείας, όπως το μέγεθος της επιχείρησης, η χρηματοοικονομική μόχλευση, το κεφάλαιο και η ένταση του αποθέματος, επηρεάζουν το επίπεδο των πραγματικών εταιρικών φορολογικών συντελεστών. Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης ότι οι ουσιαστικοί εταιρικοί παράγοντες φορολογίας πολλαπλασιάστηκαν στην συνολική διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, ενώ

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

επηρεάστηκε και η σύνδεσή τους με ορισμένα ειδικά χαρακτηριστικά της εταιρείας (Stamatoroulos, Hadjidema, & Eleftheriou, 2019).

Οι Λαμπροπούλου, Μπουζάκη και Οικονόμου (2015) στην διπλωματική εργασία τους ασχοληθήκαν με την οικονομική κρίση και επιπροσθέτως τις επιδράσεις της στην λειτουργία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) είναι η βάση της οικονομίας διότι είναι η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων της Ελλάδας. Οι επιχειρήσεις μπορεί να είναι πρωτογενείς, δευτερογενείς ή τριτογενείς, ατομικές, εταιρικές ή προσωπικές. Ένας επιχειρηματίας μιας μικρομεσαίας επιχείρησης, σύμφωνα με τους επιστήμονες, κατέχει την ευρύτερη πολιτικοοικονομική κατάσταση και την οικονομική κρίση από το 2008 με επακόλουθο να μπορεί να αναδιοργανωθεί και να ανακαλύψει τρόπους αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης. Στην πορεία της οικονομικής κρίσης οι οικονομικές μονάδες επιβάλλεται να καλυτερεύσουν τις ενδοεταιρικές τους διεργασίες, προκειμένου να δύνανται να αναπροσαρμοστούν στις διαφοροποιήσεις της ελληνικής εμπορικής διενέργειας με μεγαλύτερη ευελιξία. Είναι αναγκαίο να φέρουν τη ικανότητα να χρησιμοποιήσουν τις πιθανές καλές οικονομικές περιστάσεις λόγω μιας εξόδου ανταγωνιστών από την αγορά με αποτέλεσμα να τονώσουν την ήδη κατέχουσα θέση τους στην αγορά. Φυσικά πρόκειται για τη μεγαλύτερη πρόκλησή που πρέπει να αντιμετωπίσουν, δηλαδή να καταφέρουν να διατηρήσουν την θέση τους στην αγορά. Πρόκειται, με άλλα λόγια για την εξασφάλιση των πωλήσεων, τη ελάττωση της λειτουργικής της αξίας, τη συντήρηση των υπάρχοντων πελατών και την δημιουργία νέου πελατολογίου. Τέλος, η αποκατάσταση της «υγιούς» οικονομικής αρωγής του εκάστοτε οικονομικού οργανισμού και η συμπόρευση των επιχειρησιακών διαρθρώσεων του στις διεκδικήσεις / αποτιμήσεις της οικονομικής κρίσης απαρτίζουν δηλωτικές παράμερους (Λαμπροπούλου, Μπουζάκη, & Οικονόμου, 2015).

Η Μπολέτη (2018) στην εργασία της «Πώς επηρέασαν οι κεφαλαιακοί έλεγχοι και η αύξηση της φορολογίας τον έλεγχο των ναυτιλιακών επιχειρήσεων» διαπίστωσε ότι την παρούσα δεκαετία η ελληνική οικονομία και κοινωνία βάλλονται από τη γνωστή οικονομική κρίση. Αντίθετα, η ναυτιλιακή Ελληνική οικονομία δεν επηρεάστηκε από τις παρούσες οικονομικές και κοινωνικές διεργασίες, καθώς αποτελεί έναν ανοιχτό κλάδο με διεθνή ιδιοσυγκρασία χωρίς όρια. Εντούτοις, η ελληνική ναυτιλιακή οικονομία ως κομμάτι της διεθνούς ναυτιλιακής οικονομίας, συσχετίστηκε με την διεθνή οικονομική κρίση, η οποία προηγήθηκε της ελληνικής και συντέλεσε στο ξέσπασμά της. Η ναυτιλιακή βιομηχανία επηρεάστηκε καθοριστικά από την παγκόσμια κρίση, διότι υπάρχει μια σχέση εξάρτησης με τις πραγματικές οικονομίες. Οι Έλληνες πλοιοκτήτες, εκτός από τις συνέπειες της

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, ήρθαν αντιμέτωποι και με τις αρνητικές συνέπειες της «ελληνικής κρίσης». Η ελληνική κρίση προκάλεσε ανασφάλεια τόσο στους Έλληνες πλοιοκτήτες αλλά και στη οικονομική βοήθεια των δανειστών οι οποίοι προσπαθούν να μετριάσουν τον «ελληνικό κίνδυνο». Αν και η ελληνική ναυτιλιακή οικονομία είναι μια παγκόσμια «offshore» οικονομική διεργασία που μένει ανεπηρέαστη από την ζημιογόνα οικονομική φάση της Ελλάδας, ωστόσο η οροθεσία δεν θεωρείτε διακριτή για μερικές ελληνικές τράπεζες. Παρόλα αυτά είναι αξιοσημείωτο ότι η ελληνική ναυτιλία επέδειξε μεγάλη προσαρμοστικότητα και αντιμετώπισε τα οικονομικά εμπόδια και δυσχέρειες. Η ελάττωση του κόστους, οι ευέλικτες λύσεις και η προσεκτική σκέψη αποτέλεσαν παράγοντες που βοήθησαν τις ελληνικές ναυτιλιακές επιχειρήσεις στην προσαρμογή τους. Οι πλοιοκτήτες εξακολούθησαν να στηρίζουν τους στόλους τους, έκαναν χρήση των διαθέσιμων αποθεμάτων ρευστότητας και προχώρησαν στην πώληση παλαιότερων πλοίων ή ανεπιθύμητων περιουσιακών στοιχείων (Μπολέτη, 2018).

Με το άρθρο των Βλαχάκη, Χατζηπουλίδη, & Μπελίδη (2011) διαπιστώθηκε ότι πλήθος επιχειρηματικών δραστηριοτήτων επηρεάστηκαν αρνητικά από την οικονομική κρίση. Ειδικότερα, οικογενειακές επιχειρήσεις, κατά κύριο λόγο μικρομεσαίες, ήρθαν αντιμέτωπες με ένα νέο περιβάλλον, με ανατροπές στα χαρακτηριστικά των αγορών, με αύξηση των πιέσεων και με την αβεβαιότητα. Το ερώτημα, λοιπόν, που προκύπτει είναι πώς μπορούν οι μικρές οικονομικές οντότητες (οικογενειακές) να αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση, λαμβάνοντας διάφορα στοιχεία από την ιδιοσυγκρασία λειτουργίας τους, όπως ότι διοικούνται από ανθρώπους της οικογένειας. Η μελέτη αξιοποίησε τα επακόλουθα μιας ερευνητικής μεθοδολογίας σε 60 οικογενειακές επιχειρήσεις της Βορειοδυτικής Θεσσαλονίκης, από 01/10/2010 μέχρι 31/03/2011 η οποία διεξήχθη με επιδίωξη να καταγραφούν οι καινούργιες περιστάσεις που υπερτερούν σχετικά με την λειτουργική διαδικασία. Η χρήση προσωπικών συνεντεύξεων με στελέχη διοίκησης είναι η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε. Οι συνεντεύξεις έγιναν με κριτήριο τις αναμενόμενες εξελίξεις στο περιβάλλον (ενδεχόμενες υποθέσεις). Τα επακόλουθα της ερευνητικής διαδικασίας χωρίζονται σε απευθείας (καθημερινότητα) και σχετίζονται με υποθέσεις χρήσης ταμείου, πληρωμών των ανθρώπων / εργαζομένων της οικογένειας, παύσεις εργαζομένων και άλλα πολλά, και σε έμμεσα (μέσο-μακροπρόθεσμη διοίκηση) όπου εμπερικλείουν μετατροπές στο μοντέλο διεύθυνσεως, ροπές διαιρέσεως ιδιοκτησίας-διοίκησης και άλλα πολλά. Το αποτέλεσμα, λοιπόν, που δημιουργείται σύμφωνα με τα παραπάνω αποτελεί το γεγονός ότι οι οικογενειακές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα στην κρίση να εναρμονίσουν τον

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

ενθουσιασμό με την επιχειρηματικότητα και να κατασκευάσουν μία εξαιρετική δραστήρια επιχειρησιακή βάση (Βλαχάκης, Χατζηπουλίδης, & Μπελίδης, 2011).

Η διπλωματική εργασία με τίτλο «Οι αλλαγές σε όλους τους τομείς της φορολογίας στην Ελλάδα τα τελευταία πέντε χρόνια» περιγράφει και αναλύει το φορολογικό σύστημα στην Ελλάδα, τα είδη των φόρων και τις βασικές διαφορές στο φορολογικό σύστημα της Ελλάδας και της Ευρώπης. Στην αρχή γίνεται αναφορά στην ιστορική εξέλιξη των φόρων, μέσα στην πορεία των χρόνων αλλά και στο νομικό πλαίσιο. Επίσης, περιγράφονται συνοπτικά οι φορείς ελέγχου του φορολογικού συστήματος όπως και ο τρόπος ελέγχου των οργανισμών. Στη συνέχεια αναλύεται το σύστημα της άμεσης φορολόγησης, των περιορισμών που προβλέπονται και των προβλημάτων που υπάρχουν στο ισχύον φορολογικό σύστημα. Ακόμα, αναλύεται το πρόβλημα της φοροδιαφυγής και περιγράφεται η κατανομή των φόρων. Γίνεται αναλυτική αναφορά του τρόπου λειτουργίας του φόρου, των αλλαγών που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα, επιπροσθέτως και τις συνθήκες και τα κριτήρια που καθορίζουν τον χειρισμό του φόρου σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Τέλος, συγκρίνεται η ελληνική φορολογία με χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης, παρουσιάζονται οι βασικές διαφορές των διαφόρων χωρών και συστημάτων και επισημαίνονται κάποιες διορθωτικές κινήσεις βελτιστοποίησης του φορολογικού συστήματος (Σταυρακάκη, 2015).

Στη διαρκώς μεταβαλλόμενη οικονομική κατάσταση της Ελλάδας την τελευταία πενταετία, οι επιχειρήσεις έρχονται αντιμέτωπες στο ευρύτερο μέρος της οικονομίας με μεγάλες δυσκολίες. Στη ρευστή κατάσταση λειτουργίας παρουσιάζονται πολλά προβλήματα επειδή τόσο νομικά όσο και λογιστικά - φορολογικά, οι αλλαγές και οι τροποποιήσεις πραγματοποιούνται τόσο ραγδαία που η πρόσληψη ικανών στελεχών είναι μονόδρομος για την δυνατή επιβίωσή τους. Αυτό σημαίνει ότι το οποιοδήποτε ακούσιο λάθος στην εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων που διέπουν τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή και άλλων νομοθετημάτων, μπορεί να κοστίσει σε μία επιχείρηση από μία απλή επιβολή προστίμου μέχρι την απώθηση των βιβλίων και τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος εξωλογιστικά. Οι εισηγμένες εταιρείες της Ελλάδας έχουν υιοθετήσει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.). Η εφαρμογή τους μέχρι τώρα ήταν υποχρεωτική μόνο για τις εισηγμένες ΑΕ και ΕΠΕ στο χρηματιστήριο αξιών και προαιρετική για τις υπόλοιπες εταιρείες. Ωστόσο, με την εκτέλεση των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ε.Λ.Π.) αυτό θα αλλάξει, διότι οι οντότητες που θα τηρούν τα λογιστικά τους βιβλία με κριτήριο αυτά τα πρότυπα δεν θα είναι αποκλειστικά πολύ μεγάλες οντότητες, αλλά θα ζητούνται οικονομικές καταστάσεις ΕΛΠ και

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

από πολύ μικρότερες οντότητες. Η ήδη εφαρμογή των Δ.Λ.Π. έχει δημιουργήσει μεγάλες αλλαγές στον τρόπο αντίληψης της φορολογίας εισοδήματος τουλάχιστον λογιστικά. (Ταμπουλέ, 2016).

2.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) διευθετεί τη φορολόγηση εισοδήματος των νομικών προσώπων, σαν κεφαλαιουχικές εταιρίες, συνεταιρισμοί, προσωπικές εταιρίες, νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κοινωνίες αστικού δικαίου και κοινοπραξίες. Επίσης, τακτοποιεί και τη φορολόγηση εισοδήματος νομικών οντοτήτων, όπου περιλαμβάνεται ο εκάστοτε σχηματισμός εταιρικής ή μη οργάνωσης αυθυποστάτως νομικής προσωπικότητας και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα το οποίο δεν αποτελεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο, σαν συνεταιρισμός, οργανισμός και υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρία (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (άρθρα 1-72 ν.4172/2013), 2013), (Σγουρινάκης & Μιχελινάκης, 2017).

2.3.1 Χαρακτηριστικά της Φορολογίας Εισοδήματος Νομικών Προσώπων

Σημαντικά γνωρίσματα της φορολόγησης των νομικών προσώπων και οντοτήτων συνοψίζονται στον παρακάτω Πίνακα 2.1, τα οποία παρουσιάζονται πιο αναλυτικά στη συνέχεια. Αρχικά, προκειμένου να προσδιοριστεί το εισόδημα των νομικών προσώπων και οντοτήτων ενεργοποιούνται ταυτόσημοι νόμοι και άρθρα με τις απολαβές φυσικών προσώπων που συνεπάγεται από εταιρική δράση, καθώς δεν υφίσταται αλλιώτικη διευθέτηση. Αντίθετα, όμως από τα ισχύοντα για τα φυσικά πρόσωπα, δεν υφίσταται επιπλέον εξαίρεση των προελεύσεων εισοδήματος (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 2.1: . Ιδιότητες Φορολόγησης Εισοδήματος Νομικών Προσώπων.

Παράμετρος	Περιγραφή
Ονομαστικός συντελεστής	Νομικά πρόσωπα με διπλογραφικό λογιστικό σύστημα: 29%
Νομικά πρόσωπα με απλογραφικό λογιστικό σύστημα: όπως στα φυσικά πρόσωπα	Μη φορολογικοί κάτοικοι: καθαρό εισόδημα που αποκτήθηκε στην Ελλάδα
Προκαταβολή φόρου	100% επί του φόρου της προηγούμενης χρήσης
Φορολογική βάση	Παγκόσμιο εισόδημα (υπόκειται σε προστασία από διπλή φορολόγηση)

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Παράμετρος	Περιγραφή
Εκπιπτόμενες δαπάνες	Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης, εκτός όσων ρητώς εξαιρούνται
Αποσβέσεις	Πραγματοποιούνται από τον κύριο των παγίων ή από τον μισθωτή σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Δυνατότητα αναβολής της απόσβεσης των πάγιων στοιχείων κατά τα πρώτα 3 φορολογικά έτη λειτουργίας νέων επιχειρήσεων. Σταθεροί συντελεστές απόσβεσης (από 4%-20%) ανάλογα με τη κατηγορία ενεργητικού. Ο εξοπλισμός επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας έχει συντελεστή απόσβεσης 40%.
Μεταφορά ζημιών	Μπορεί να γίνει διαδοχικά στα επόμενα 5 φορολογικά έτη μέσω συμψηφισμού με τυχόν κέρδη
Ρυθμίσεις αντιμετώπισης φοροαποφυγής	
Περιορισμός στις εκπιπτόμενες δαπάνες για τόκους	Ναι, μέχρι ποσού ίσου με 30% των κερδών προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)
Κανόνες για ενδοομιλικές συναλλαγές	Ναι, με τεκμηρίωση βάσει της αρχής των «ίσων αποστάσεων» (arm's length principle)
Ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρίες	Περιλαμβάνεται υπό προϋποθέσεις στο φορολογητέο εισόδημα ελληνικής εταιρίας το μη διανεμηθέν εισόδημα που έχει λάβει αλλοδαπή θυγατρική της από συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρίες (π.χ. έσοδα από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα κ.λπ.).
Διανομή ενδοομιλικών μερισμάτων	Περιορίζονται οι απαλλαγές στις διανομές ενδοομιλικών μερισμάτων, σε περίπτωση κατάχρησης της φορολογικής νομοθεσίας

Πηγή: (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Με την νέα διάρθρωση του ΚΦΕ το 2013 οι φορολογικοί παράγοντες συναρτώνται από τον χαρακτήρα λογιστικών βιβλίων που διατηρούν τα νομικά πρόσωπα, με άλλα λόγια αν τηρούνται «απλογραφικά» ή «διπλογραφικά». Με κριτήριο την τελευταία συσχέτιση των φορολογικών παραγόντων για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που κρατούν απλογραφικά βιβλία (Ν.4387/2016), οι φορολογικοί παράγοντες που ισχύουν σε κατάσταση διατήρησης απλογραφικής μεθόδου, συσχετίζονται με τις απολαβές των φυσικών προσώπων.

Σε πολλές επιχειρήσεις, οι απολαβές από εταιρικές διεργασίες φορολογούνται με αδιαίρετο φορολογικό παράγοντα 29%, έπειτα από την εξάλειψη των εκπιπόμενων εξόδων, των αποσβέσεων και των ζημιών που μεταφέρονται από παλαιότερα έτη. Πιο

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

λεπτομερέστατα για τα νομικά πρόσωπα και οντότητες με εξαίρεση των κεφαλαιουχικών εταιριών, με τη φορολογία του 29% των απολαβών, τελειώνει το φορολογικό τους καθήκον ως νομικά πρόσωπα, κατ' ακολουθίαν δεν αρμόζει παρακράτηση φόρου μεριδίων. Αντίστροφα, παρακράτηση πραγματοποιείται στις κεφαλαιουχικές εταιρίες, κατευθύνοντας πραγματικά σε διπλή φορολόγηση των απολαβών, σε εταιρικό και προσωπικό ορίζοντα. Επιπροσθέτως, σε ενδεχόμενο κεφαλαιοποίησης ή καταμερισμού απολαβών όπου δεν έχει δοθεί φόρος εισοδήματος, το μέρος που δίνεται ή κεφαλαιοποιείται φορολογείται ως ωφέλεια αυθυπόστατα από την υπόσταση φορολογικών απωλειών.

Οι δαπάνες που εκπίπτουν δεν καταγράφονται αναλυτικά στον ΚΦΕ, εξαιρούμενες οι προβλέψεις για αβέβαιες αξιώσεις των επιχειρήσεων. Γενικά, οι δαπάνες που γίνονται προς όφελος της επιχείρησης είναι εκπιπτόμενες, ισοδυναμούν με ουσιαστική συναλλαγή, παρουσιάζονται λογιστικά και δε συγκαταλέγονται στα έξοδα για τα οποία προβλέπεται σαφώς ότι δεν εκπίπτουν (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Όσον αφορά τις φορολογικές δαπάνες υπάρχει ειδική φροντίδα για την προβολή της καινοτομίας, διότι τα έξοδα για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (R&D), στα οποία συγκαταλέγονται και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού που απαιτείται, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της υλοποίησής τους προσαυξημένα κατά 30%. Όταν τα καθαρά έξοδα τόκων (έξοδα τόκων μείον το εισόδημα από τόκους) ξεπερνούν τα €3 εκατομμύρια το χρόνο τότε δεν φαίνονται ως εκπιπτόμενες δαπάνες, επειδή ξεπερνούν το 30% των φορολογητέων κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA). Για το μετοχικό κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται έκπτωση φόρου.

Ο κύριος των παγίων ή ο μισθωτής σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να πραγματοποιήσει απόσβεση παγίων. Οι νέες επιχειρήσεις μπορούν να αναβάλουν την απόσβεση των σταθερών στοιχείων τους τα πρώτα 3 φορολογικά έτη λειτουργίας τους. Η εκτίμηση των αποσβέσεων πραγματοποιείται με σταθερούς συντελεστές απόσβεσης (από 4%-20%) σύμφωνα με την εξαίρεση των εδαφικών εκτάσεων, έργων τέχνης, αντικών, κοσμημάτων και άλλων παγίων τα οποία δε φθείρονται λόγω παλαιότητας και στα οποία δεν δίδεται η δυνατότητα φορολογικής απόσβεσης. (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Στις επόμενες χρήσεις η μεταφορά ζημιών γίνεται διαδοχικά στα επόμενα 5 φορολογικά έτη με συμψηφισμό των τυχόν κερδών. Η μεταφορά ζημιών παύει να ισχύει εάν αλλάξει το ιδιοκτησιακό καθεστώς περισσότερο από 33% και δεν φανεί ότι η τροποποίηση

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

έγινε για λόγους επιχειρηματικούς ή εμπορικούς και όχι λόγω φοροαποφυγής ή φοροδιαφυγής.

Το εισόδημα των νομικών προσώπων και οντοτήτων μπορεί να καθοριστεί με κάθε στοιχείο που είναι διαθέσιμο ή μέσω έμμεσων μεθόδων ελέγχου σε περίπτωση που (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018):

- a) δεν τηρούνται τα λογιστικά αρχεία ή δεν συντάσσονται οι οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα,
- b) δεν συντάσσονται τα φορολογικά στοιχεία σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας,
- c) δεν προσκομίζονται τα λογιστικά αρχεία ή φορολογικά στοιχεία στη Φορολογική Διοίκηση μετά από σχετική πρόσκληση.

Όλα τα νομικά πρόσωπα και οντότητες υποχρεούνται να προκαταβάλλουν φόρο σε ποσοστό 100% επί του φόρου της προηγούμενης οικονομικής χρήσης. Εξάιρεση είναι οι νέες επιχειρήσεις, οι οποίες υποχρεούνται σε μείωση 50% τα πρώτα τρία χρόνια μετά τη δήλωση έναρξης εργασιών της.

Επίσης, ο ΚΦΕ καθορίζει τους ισχύοντες κανόνες για την παρακράτηση φόρου (συντελεστές, υπόχρεοι, πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση και απαλλαγές κ.λπ.). Ανάλογα με το εισόδημα και τη φορολογική κατοικία ή τη σταθερή διαμονή του νομικού προσώπου/οντότητας οι συντελεστές «παρακράτησης» κυμαίνονται από 0-20%. Παραδείγματος χάριν, τα εισοδήματα από «μερίσματα» και τόκους, η υπεραξία από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας υφίστανται σε παρακράτηση με συντελεστή 15%, όπως και τα έσοδα από δικαιώματα (royalties) και άλλες πληρωμές, οι αμοιβές διοίκησης και οι αμοιβές για συμβουλευτικές ή παρόμοιες υπηρεσίες. Σε «παρακράτηση» φόρου 3% υπόκεινται κατ' εξάιρεση, οι αμοιβές για τεχνικά έργα. Ωστόσο, υπό προϋποθέσεις δεν παρακρατείται ο φόρος (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018):

- a) από «μερίσματα» και αντίστοιχες καταβολές οι οποίες μοιράζονται σε νομικό πρόσωπο το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ και
- b) από «τόκους» και δικαιώματα (royalties) που πληρώνονται σε νομικό πρόσωπο το οποίο αναφέρεται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ. Τελικά, το ποσό παρακράτησης συμψηφίζεται με τον «φόρο εισοδήματος».

Εκτός, από άλλες τακτοποιήσεις τις οποίες διακανονίζουν φορολογικά ζητήματα σε εταιρικές μεταβολές και αναδιαρθρώσεις ή που κανονίζουν τις τυπικές υποχρεώσεις των

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

νομικών προσώπων, ο ΚΦΕ εστιάζει στους κανόνες για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής.

Η διάταξη για την «υποκεφαλαιοδότηση» (thin capitalization) εντάσσεται στην εξάλειψη της φοροαποφυγής και περιορίζει τους τόκους που εκπίπτουν στο 30% των κερδών πριν από τους τόκους, τους φόρους και τις αποσβέσεις (Earnings Before Interest, Tax, Depreciation, and Amortization / EBITDA). Επίσης, ανάλογα με τις ρυθμίσεις για τις ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρίες, στο φορολογητέο εισόδημα ελληνικής εταιρίας συγκαταλέγεται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις το εισόδημα που δεν έχει διανεμηθεί αλλά έχει πάρει αλλοδαπή θυγατρική της από συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρίες (π.χ. έσοδα από «μερίσματα», τόκους, δικαιώματα κ.ά.) (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Σε γενικές γραμμές, το «κανονιστικό πλαίσιο» για την εξάλειψη της φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής στην Ελλάδα εστιάζει στη βάση των συναλλαγών και κρίνει ως «φοροαποφυγή» τις ενέργειες που δεν πηγάζουν από την φυσιολογική επιχειρηματική πρακτική, αλλά στοχεύουν στην πτώση των φορολογικών υποχρεώσεων. Τα έξοδα που προκύπτουν από αμοιβές οι οποίες πληρώνονται προς φορολογικό κάτοικο κράτους που δε συνεργάζεται ή κράτους με προνομιακό φορολογικό καθεστώς δεν αναγνωρίζονται ως «εκπιπόμενα», παρά αν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Σε ανάλογες διεθνείς πρωτοβουλίες, όπως του ΟΟΣΑ και του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών «φορολογικού ενδιαφέροντος» σε διακρατικό επίπεδο συμμετέχουν και οι ελληνικές φορολογικές αρχές, προκειμένου να αναβαθμίσουν τις επιδόσεις τους για τον χειρισμό αυτών των φαινομένων.

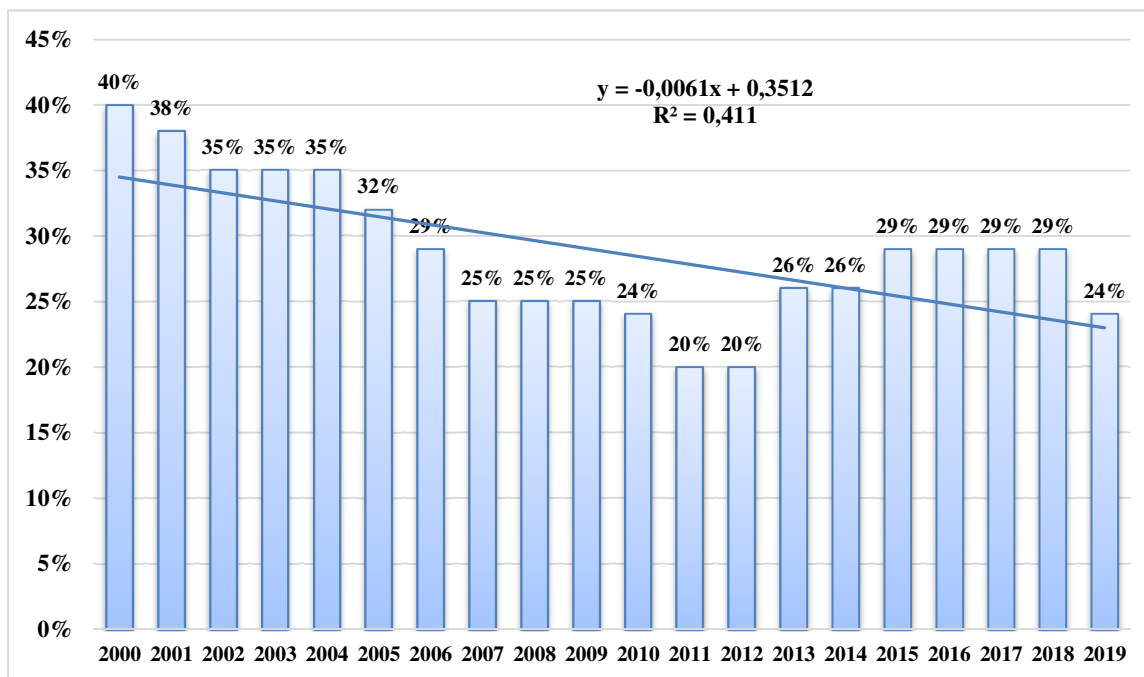
Συμπερασματικά, ως φορολογική βάση χαρακτηρίζεται (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (άρθρα 1-72 ν.4172/2013), 2013), (Σγουρινάκης & Μιχελινάκης, 2017):

- a) Το κατ' έτος παγκόσμιο εισόδημα (κέρδη) του «νομικού προσώπου ή οντότητας» από οποιαδήποτε πηγή, με την προϋπόθεση η φορολογική του οικία να είναι στην Ελλάδα και να μπορεί να πιστώνει φόρους οι οποίοι έχουν δοθεί στην αλλοδαπή για έσοδα που είναι από το εξωτερικό και
- b) Το κατ' έτος εισόδημα «μη φορολογικών κατοίκων» το οποίο κερδίζεται από δραστηριότητα στην Ελλάδα, μαζί με το εισόδημα από «κεφάλαιο» (τόκοι, μερίσματα, ενοίκια, δικαιώματα) και την «υπεραξία» από πώληση τίτλων ή ακινήτων στην Ελλάδα.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

2.3.2 Μεταρρυθμίσεις στη Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων τα τελευταία χρόνια

Οι αλλαγές στη «φορολογία εισοδήματος» νομικών προσώπων ύστερα από το 2010 υλοποιήθηκαν με γνώμονα τη μεγέθυνση των εσόδων, την «απλοποίηση» των φορολογικών διαδικασιών και τη διευκόλυνση της φορολογικής διοίκησης προκειμένου να αντιμετωπιστεί η φοροδιαφυγή. Ο συχνός επαναπροσδιορισμός των φορολογικών συντελεστών (Διάγραμμα 2.1) αποτέλεσε μία από τις βασικές μεταβολές σε συνδυασμό με την ένταξη «ενιαίου συντελεστή» και την επαναφορά των «συντελεστών παρακράτησης» σχετικά με τα «μερίσματα» και τις πληρωμές Διοικητικών Συμβουλίων. Οι μεταβολές στον «ΚΦΕ» αξιολόγησαν ορισμούς που ανακύπτουν από το παγκόσμιο φορολογικό δίκαιο (π.χ. «φορολογική κατοικία», «τόπος πραγματικής διοίκησης», «μόνιμη εγκατάσταση») και τους ορισμούς των μερικώς εισοδημάτων (π.χ. τόκοι, μερίσματα, δικαιώματα), σύμφωνα με την καταγραφή στο «Πρότυπο Σύμβασης» το οποίο ισχύει μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ κατά τη συμφωνία των συμβάσεων περί αποφυγής φορολογίας στο εισόδημα και στο κεφάλαιο (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Διάγραμμα 2.1: Συντελεστές Φορολογίας Εισοδήματος Νομικών Προσώπων 2000-2019.

Πηγή: (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Ταυτόχρονα διαπιστώθηκαν πολλές «νομοτεχνικές» αναβαθμίσεις με σκοπό την ευκολία των φορολογούμενων και της φορολογικής διοίκησης. Επίσης, αξιόλογες τροποποιήσεις είχαν σχέση με τη βαθμιαία ανάκληση των «αφορολόγητων αποθεματικών»,

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

τη «φορολόγηση» των απολαβών που διανέμονται, την επίτευξη «φορολογικής ουδετερότητας» μεταξύ εταιρικών μορφών, την «παρακράτηση» φόρου σε αμοιβές και την εξαφάνιση της αναλυτικής κατηγοριοποίησης των εκπιπτόμενων δαπανών. Επίσης, έγινε απλούστερη η διαδικασία «απόσβεσης» των παγίων στοιχείων περιορίζοντας τους συντελεστές απόσβεσης σε έξι κατηγορίες και καταργώντας τον ανώτερο και κατώτερο συντελεστή απόσβεσης, αλλά και την φθίνουσα μέθοδο απόσβεσης.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται περιληπτικά οι σημαντικότερες αλλαγές που αφορούν στη φορολογία των νομικών προσώπων (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018):

➤ **Φορολογικό έτος 2010**

- Μείωση του «συντελεστή φορολόγησης» εταιρικών κερδών από 25% σε 24% για τα κέρδη που δε διανέμονται, παύση «αυτοτελούς φορολόγησης» των διανεμόμενων κερδών (μερισμάτων) και «παρακράτηση» με συντελεστή 21% (Ν.3842/2010).
- Θέσπιση «έκτακτης εισφοράς» στα νομικά πρόσωπα με οφέλη μεγαλύτερα από 100.000 το 2009, με συντελεστές 4% (\leq €300.000), 6% (€300.001-€1.000.000), 8% (€1.000.001 - €5.000.000), 10% ($>$ €5.000.000) (Ν.3845/2010).

➤ **Φορολογικό έτος 2011**

- Υποχώρηση του «φορολογικού συντελεστή» από 24% σε 20% από το φορολογικό έτος 2012 (χρήση 2011) (Ν.3943/2011).
- «Ασφαλιστικές εισφορές» νομικών προσώπων για μισθωτούς, όπως μεγέθυνση του ποσοστού εισφοράς υπέρ του κλάδου ανεργίας του ΟΑΕΔ κατά 0,5% σε 3,17% (Ν. 3986/2011).
- Αύξηση του «συντελεστή παρακράτησης φόρου» στα μερίσματα στο 25% (Ν. 3943/2011)

➤ **Φορολογικό έτος 2012**

- «Ασφαλιστικές εισφορές» νομικών προσώπων για μισθωτούς, όπως ακύρωση εισφοράς 0,75% υπέρ ΟΕΚ και 0,35% υπέρ ΟΕΕ (Ν. 4093/2012).

➤ **Φορολογικό έτος 2013**

- Εισαγωγή στη «φορολογία εισοδήματος» νομικών προσώπων των προσωπικών εταιριών των αστικών εταιριών, των «κοινοπραξιών» και γενικότερα των νομικών οντοτήτων (Ν. 4172/2013).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

- Εισαγωγή «ενιαίου συντελεστή» που θα αφορά όλα τα έσοδα των νομικών προσώπων με εξαίρεση «ατομικές επιχειρήσεις» (και ελεύθερους επαγγελματίες), για τους οποίους προβλέφθηκαν δύο συντελεστές.
- Ελάττωση των «συντελεστών απόσβεσης παγίων» και «απλοποίηση» άλλων διακανονισμών της φορολογίας νομικών προσώπων.
- Φορολογία ωφελειών με κριτήριο τον τύπο βιβλίων τα οποία διατηρούν οι εταιρείες (απλογραφικά – διπλογραφικά), ανεξάρτητα από τη νομική τους απεικόνιση, από το φορολογικό έτος 2014 (Ν.4172/2013 – αναθεώρηση Κ.Φ.Ε.).
- Αύξηση των φορολογικών τιμών από 20% σε 26% από το φορολογικό έτος 2014 (χρήση 2013) (Ν.4110/2013) και αύξηση τέλους επιτηδεύματος.
- Ελάττωση της «τιμής παρακράτησης φόρου» στα μερίσματα στο 10% (Ν. 4110/2013)

➤ **Φορολογικό έτος 2014**

- Κατάταξη των «νομικών οντοτήτων» ως προς το μέγεθός τους, με βάση το ενεργητικό, του κύκλου εργασιών και απασχόλησής τους και κατόπιν του λογιστικού συστήματος που οφείλουν να κρατούν (Ν.4308/2014 – Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα).
- Ασφαλιστικές συνεισφορές «νομικών προσώπων» για μισθωτούς, όπως ελάττωση κρατήσεων κατά 2,9% (Ν.4254/2014). Φορολογικό έτος 2015.

➤ **Φορολογικό έτος 2015**

- Αύξηση φορολογικής τιμής για «νομικά πρόσωπα» – «νομικές οντότητες» με διπλογραφικά βιβλία, από 26% σε 29% (Ν. 4334/2015).
- Αύξηση προπληρωμής φόρου από 80% σε 100% για κεφαλαιουχικές εταιρίες, συνεταιρισμούς και ενώσεις, συμμετοχικές προσωπικές εταιρίες κ.λπ., για τα οφέλη τα οποία ανακύπτουν σε φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1^η Ιανουαρίου 2016 και μετά (Ν. 4334/2015).

➤ **Φορολογικό έτος 2016**

- Αύξηση της αξίας κράτησης φόρου στα μερίσματα στο 15% (Ν. 4387/2016).
- Εκτέλεση των αξιών σχετικών με το εισόδημα των «φυσικών προσώπων» στο καθαρό εισόδημα των νομικών προσώπων και οντοτήτων που φορολογείται και ακολουθούν το «απλογραφικό λογιστικό σύστημα» (Ν. 4387/2016).

➤ **Φορολογικό έτος 2017**

- Εναρμονίζεται έως τριάντα τοις εκατό (30%) επί των κερδών προ τόκων, επιτηδευμάτων και αποσβέσεων (EBITDA) του φορολογούμενου, την

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

υπερβαίνουσα αξία δανεισμού που μπορεί να εκπέσει κατά το φορολογικό έτος όποτε προκύπτει (διατάξεις της Οδηγίας 1164/2016/ΕΕ).

- Ορίζεται πώς θα υπολογιστούν τα κέρδη προ τόκων, επιτηδευμάτων και αποσβέσεων καθώς και το μεγαλύτερο ύψος του ποσού (3.000.000) μέχρι του οποίου μπορεί να αναγνωρισθεί στον φορολογούμενο την άδεια έκπτωσης του υπερβαίνοντος κόστους δανεισμού.

➤ **Φορολογικό έτος 2018**

- Συμπληρώθηκε ένα καινούριο άρθρο 48Α που αφορά στην εξαίρεση υπό όρους των νομικών προσώπων που είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας από τον φόρο «υπεραξία μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής» .
- Ελαττώνεται η τιμή φορολογίας των επιχειρήσεων από το 28% που είναι στο 24% για το 2019, βοηθώντας έτσι μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις. Ακόμα ορίζεται χαμηλή φορολογική τιμή 10% για τα αγροτικά συνεταιριστικά σχήματα.

➤ **Φορολογικό έτος 2019**

- Τα έσοδα από επιχειρηματική κίνηση που έχουν τα «νομικά πρόσωπα» και οι «νομικές οντότητες» που κρατούν διπλογραφικά βιβλία, πλην των τραπεζών της περίπτωσης β` της εν λόγω παραγράφου, καθώς και οι οφειλέτες των περιπτώσεων β`, γ`, δ`, ε`, στ` και ζ` του άρθρου 45 που έχουν απλογραφικά βιβλία, φορολογούνται με είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για τις απολαβές του φορολογικού έτους 2019.
- Τα οφέλη από επιχειρηματική κίνηση που κερδίζουν οι αγροτικές εταιρείες φορολογούνται με δέκα τοις εκατό (10%).
- Το «νομικό πρόσωπο» ή η «νομική οντότητα» η οποία πληρώνεται, αποκτά άμεσα μετοχές, «μερίδια» ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), με βάση την αξία ή τον αριθμό, στο «μετοχικό κεφάλαιο» ή «δικαιώματα ψήφου» του φορολογούμενου που προχωρά στην πληρωμή ή ο φορολογούμενος που πληρώνει, αποκτά άμεσα μετοχές, «μερίδια» ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο «μετοχικό κεφάλαιο» του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει, ή ένα τρίτο «νομικό πρόσωπο» ή μία «νομική οντότητα» αποκτά άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο «μετοχικό κεφάλαιο» τόσο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει όσο και του φορολογούμενου που προχωρά στην πληρωμή.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

2.4 ΣΤΟΧΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι προσπάθειες του φορολογικού συστήματος αξιολογούνται με ποικίλα κριτήρια, όπως είναι η επάρκεια των εσόδων τα οποία εισπράττονται σε σύγκριση με το επίπεδο του ΑΕΠ, των κρατικών εξόδων και των φορολογικών τιμών, ο βαθμός φορολογίας ενισχύει την ισονομία και την «οικονομική δικαιοσύνη», ο καταμερισμός των φορολογικών βαρών μεταξύ διαφορετικών ομάδων φορολογούμενων, το διοικητικό κόστος εφαρμογής της νομοθεσίας, η απλότητα και η καθαρότητα από την οποία χαρακτηρίζεται, η αξία συμμόρφωσης των φορολογούμενων στις «φορολογικές διατάξεις» και, τέλος, η συνέπεια του συστήματος. Στη συνέχεια παρουσιάζονται και αξιολογούνται οι επιδόσεις του «συστήματος φορολογίας εισοδήματος» στην Ελλάδα, βάσει στοιχείων και δεικτών, οι οποίοι ελέγχονται τόσο κατά την εξέλιξή τους στον χρόνο, όσο και σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες και του «ΟΟΣΑ». Με την ερμηνεία επιδιώκεται η διερεύνηση των αδυναμιών του «συστήματος φορολογίας εισοδήματος» και ο εντοπισμός πεδίων πιθανών αλλαγών για την πρόοδο της αποτελεσματικότητάς του (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

2.4.1 Έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού

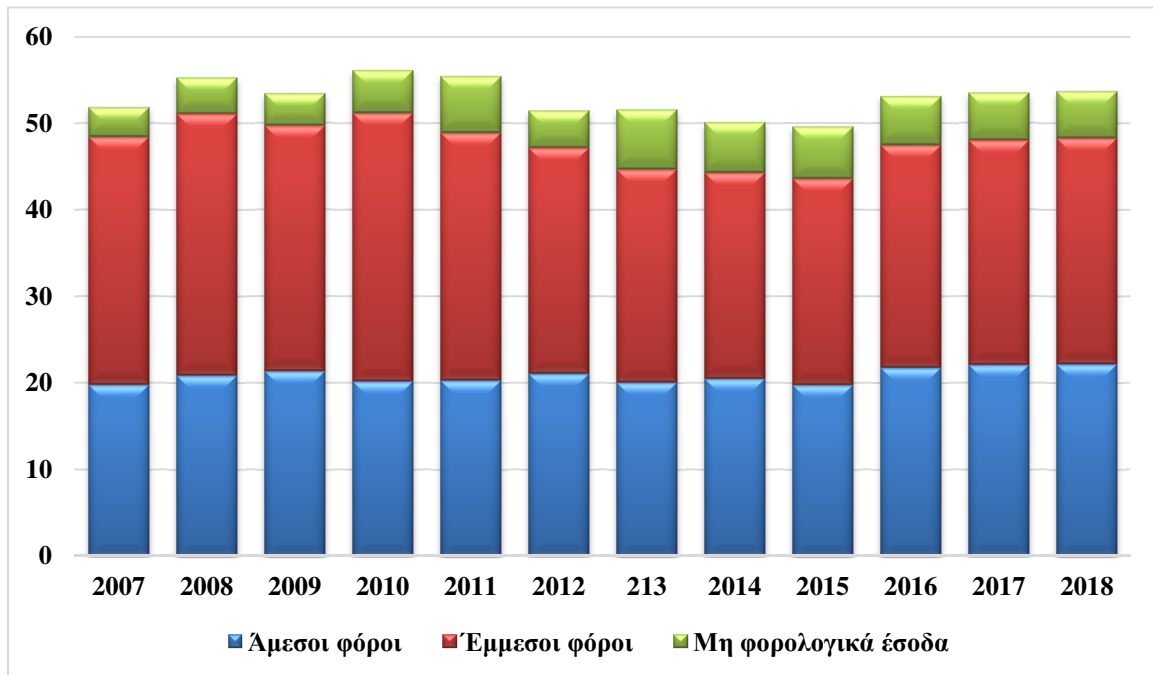
Οι επιλογές της «οικονομικής και φορολογικής πολιτικής» των περασμένων ετών, η δυναμικότητα του «φορολογικού συστήματος», καθώς και οι πιέσεις και τα περιθώρια της οικονομίας αντανακλούν τη βελτίωση και τη συνένωση των εσόδων του «τακτικού προϋπολογισμού». Έτσι, αν και μέχρι το 2017 το ΑΕΠ (177,7 δις €) σε τρέχουσες τιμές στην Ελλάδα ελαττώθηκε σχεδόν 26,8% σε σύγκριση με το επίπεδο του 2008 (242 δις €), παρόλα αυτά με την μεγέθυνση των «φορολογικών συντελεστών», την επέκταση της «φορολογικής βάσης» και την είσοδο νέων φόρων, το άθροισμα των απολαβών του «τακτικού προϋπολογισμού» μειώθηκε κατά μόλις 3,8%, από €55,3 σε €53,1 δις⁴. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι οι «άμεσοι φόροι» (φόροι εισοδήματος και περιουσίας) αυξήθηκαν ταυτόχρονα κατά 5%, από €20,8 σε €21,4 δις, αντίθετα από τους «έμμεσους φόρους» (ΦΠΑ, Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης, Φόροι Συναλλαγών κ.λπ.), οι οποίοι ελαττώθηκαν κατά 15%, από €30,2 δις σε €25,7 δις, ελάχιστα πιο πολύ από την πτώση της συνολικής αγοραστικής δαπάνης (σε τρέχουσες τιμές) στην ελληνική οικονομία (-13,7%). Επίσης, τα «μη φορολογικά έσοδα του τακτικού» προϋπολογισμού⁵ ενισχύθηκαν, επεκτείνοντας την εισφορά τους στα

⁴ Τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτό το τμήμα παρουσιάζονται αναλυτικά σε πίνακες του παραρτήματος του παρόντος κεφαλαίου.

⁵ Στα μη φορολογικά έσοδα συμπεριλαμβάνονται τα έσοδα αποκρατικοποιήσεων και έκτακτα έσοδα όπως η μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA και SMP) από το 2013.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

τελικά κέρδη από 8% το 2008 σε 11% το 2018. Ανάλογα, η υποστήριξη των εισοδημάτων από άμεσους φόρους προκάλεσε αύξηση του μεριδίου τους στα τελικά έσοδα από 38% το 2008 σε 41% το 2018. Εν τούτοις, οι απολαβές από «έμμεσους φόρους» συνεχίζουν να διατηρούν πιο μεγάλη εγκυρότητα στα συνολικά έσοδα, μολονότι το μερίδιό τους συρρικνώθηκε αισθητά από 55% το 2008 σε 48% το 2018 (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Διάγραμμα 2.2: Έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού, 2007-2019.

Πηγή: (Θανόπουλος, 2018), (Βασιλειάδης, και συν., 2018).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ»

Θα παρουσιαστούν πρόσφατα στοιχεία για τα φορολογικά έσοδα και τη σχέση τους με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και στην οικονομική ζώνη του ευρώ (ΕΑ-19). Τον τελευταίο χρόνο για τον οποίο διατίθενται λεπτομερή στατιστικά στοιχεία για τα φορολογικά έσοδα για όλα τα κράτη μέλη είναι το 2018.

3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΕ

Ως λόγος του ΑΕΠ, το 2018 τα έσοδα από τη φορολογία (μαζί με των καθαρών κοινωνικών παροχών)⁶ εκφράζανε το 40,3% του ΑΕΠ στην ΕΕ (ΕΕ-28) και το 41,7% του ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ (ΕΑ-19). Συγκριτικά με το 2017, παρατηρείται αύξηση της αναλογίας για την ΕΕ-28 και τη ζώνη του ευρώ.

Σε απόλυτους αριθμούς, τα έσοδα από τη φορολογία το 2018 εξακολούθησαν την αύξηση από το χαμηλό σημείο του 2009. Από το 2017 μέχρι το 2018, τα έσοδα φορολογίας της ΕΕ-28 μεγάλωσαν κατά 224 δις ευρώ και τα έσοδα φορολογίας της ζώνης του ευρώ αυξήθηκαν κατά 174 δις. ευρώ.

Τα έσοδα φορολογίας ΕΕ-28 και ΕΑ-19 ως ποσοστό του ΑΕΠ, μειώνονταν ετησίως από την αιχμή του 2007 (περίπου αμετάβλητη σε σχέση με το 2006), μέχρι που άρχισε να εντείνεται το 2011 (το 2010, ο φόρος ΕΑ-19 υποχώρησε λίγο συγκριτικά με το 2009, αν και σε απόλυτους αριθμούς παρατηρήθηκε αύξηση. Ανάμεσα στο 2014 και το 2015 παρατηρήθηκε μείωση της φορολογίας προς το ΑΕΠ στην ΕΕ και στη ζώνη του ευρώ το 2015 (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Τα έσοδα φορολογίας το 2018 ήταν το 89,4% των γενικών εσόδων της γενικής κυβέρνησης στην ΕΕ.

⁶ Οι κοινωνικές εισφορές καταβάλλονται υποχρεωτικά ή προαιρετικά από τους εργοδότες, τους εργαζόμενους και τους αυτοαπασχολούμενους και τους μη μισθωτούς.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 3.1: Κόρια φορολογικά σύνολα εθνικών λογαριασμών.

Χώρα	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ευρωπαϊκή Ένωση - 28 χώρες (2013-2020)	4.735.155,0	4.940.822,5	5.146.589,5	5.334.020,5	5.432.126,1	5.612.586,7	5.888.888,1	5.980.819,2	6.187.872,3	6.411.683,8
Περιοχή του Euro - 19 χώρες (από 2015)	3.658.669,5	3.751.340,4	3.902.709,9	4.019.455,6	4.111.408,4	4.211.860,2	4.341.418,2	4.465.534,0	4.646.255,1	4.820.340,2
Βέλγιο	158.222,9	167.030,9	176.151,9	184.752,9	191.003,3	194.319,3	197.361,9	200.506,8	209.999,9	216.958,2
Βουλγαρία	10.133,7	9.921,7	10.458,9	11.212,7	11.913,0	12.189,6	13.279,3	14.150,5	15.391,6	16.786,7
Τσεχία	47.999,6	51.229,5	55.434,0	55.302,0	54.970,7	53.094,9	57.393,7	61.400,3	67.854,4	75.166,2
Δανία	106.980,9	112.491,4	114.707,3	119.328,0	122.280,1	132.504,6	129.131,1	131.921,0	137.169,6	136.618,8
Γερμανία	981.495,0	994.481,0	1.053.429,0	1.091.212,0	1.120.618,0	1.159.993,0	1.212.407,0	1.269.812,0	1.328.904,0	1.387.292,0
Εσθονία	4.971,6	4.924,0	5.285,3	5.715,0	6.026,4	6.486,6	6.923,6	7.341,7	7.819,3	8.597,4
Ιρλανδία	49.203,0	47.614,0	49.493,0	51.079,0	53.185,0	57.736,0	62.446,0	65.308,0	68.746,0	74.456,0
Ελλάδα	78.240,0	77.366,0	74.783,0	74.156,0	69.661,0	69.836,0	70.125,0	73.297,0	74.824,0	76.714,0
Ισπανία	327.668,0	346.032,0	341.805,0	343.512,0	348.304,0	359.053,0	373.914,0	383.488,0	402.765,0	425.806,0
Γαλλία	853.991,0	882.670,0	934.347,0	971.918,0	1.006.126,0	1.025.938,0	1.047.670,0	1.064.119,0	1.108.820,0	1.137.926,0
Κροατία	16.416,1	16.221,8	15.759,6	15.777,9	15.899,5	15.932,9	16.650,6	17.617,0	18.565,4	19.910,3
Ιταλία	659.565,0	669.105,0	682.997,0	705.325,0	701.642,0	703.032,0	714.073,0	718.371,0	730.474,0	742.022,0
Κύπρος	5.937,0	6.162,1	6.285,5	6.166,7	5.725,4	5.875,6	5.923,9	6.113,9	6.672,7	7.148,5
Λετονία	5.246,0	5.103,6	5.760,8	6.470,4	6.752,5	7.078,6	7.392,3	7.870,6	8.477,6	9.144,2
Λιθουανία	8.248,1	8.034,8	8.617,7	9.109,2	9.529,0	10.163,2	10.926,8	11.663,6	12.586,2	13.794,5
Λουξεμβούργο	14.699,4	15.642,4	16.603,1	17.561,6	18.429,7	19.381,4	20.007,7	21.000,2	22.229,8	24.449,9
Ουγγαρία	36.886,7	36.896,3	37.296,0	39.193,8	39.521,3	40.985,3	43.837,7	45.595,9	48.276,6	50.315,5
Μάλτα	2.075,0	2.193,2	2.285,3	2.412,7	2.581,9	2.849,2	3.052,8	3.323,7	3.715,9	4.029,7
Ολλανδία	223.208,0	230.719,0	234.434,0	235.912,0	242.038,0	252.392,0	258.637,0	275.623,0	289.223,0	303.568,0
Αυστρία	120.917,2	124.059,5	130.278,6	135.755,2	140.710,8	144.789,9	151.010,2	151.721,3	156.963,8	165.138,2
Πολωνία	101.924,2	116.928,7	124.469,5	128.498,6	129.772,0	135.250,6	143.745,8	146.616,5	163.731,0	179.255,2
Πορτογαλία	58.466,7	60.460,6	62.297,6	57.830,6	63.238,1	64.049,5	66.407,7	68.216,4	71.597,2	75.847,2
Ρουμανία	32.454,7	34.017,6	37.354,6	37.023,8	39.339,3	41.424,5	45.026,9	45.367,1	48.505,9	55.071,7
Σλοβενία	13.633,5	13.928,2	14.019,1	13.861,1	13.785,9	14.202,8	14.709,2	15.324,1	16.177,4	17.338,3
Σλοβακία	18.559,2	19.245,1	20.824,9	21.170,4	23.093,4	24.380,0	26.123,9	27.010,6	28.972,5	30.785,1

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Φιλανδία	74.323,0	76.569,0	83.012,0	85.536,0	88.958,0	90.304,0	92.306,0	95.423,0	97.287,0	99.325,0
Σουηδία	139.201,4	162.533,9	175.483,1	183.516,4	190.261,2	187.556,0	196.645,4	208.223,0	214.438,5	209.162,4
Ηνωμένο Βασίλειο	584.488,3	649.241,1	672.916,8	724.711,7	716.760,5	781.788,1	901.759,4	844.394,0	827.684,3	849.056,7
Ισλανδία	2.945,9	3.345,3	3.629,9	3.897,5	4.163,9	4.999,8	5.550,3	9.473,8	8.153,2	8.113,4
Νορβηγία	115.201,5	136.251,3	151.209,7	165.275,6	157.734,5	146.720,4	134.573,5	130.649,2	138.139,2	147.717,6
Σουηδία	105.466,0	117.593,8	135.893,6	140.254,3	140.341,1	144.087,5	169.247,4	168.193,7	171.453,1	167.794,3

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

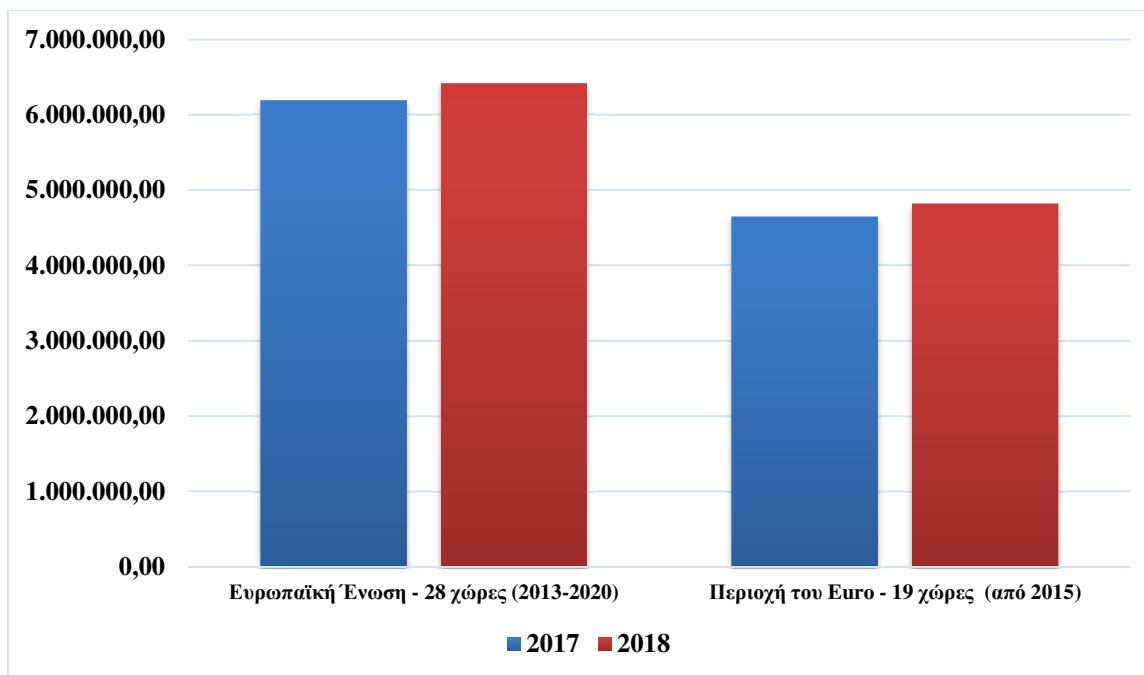
Το 2018, στην ΕΕ των 28, οι δασμοί σχετικά με την παραγωγή και τις εισαγωγές αντιστοιχούσαν στο 13,6% του ΑΕΠ και οι ενεργοί «φόροι επί του εισοδήματος», του πλούτου κλπ. ήταν 13,2% του ΑΕΠ. Οι ενεργοί «φόροι επί του εισοδήματος», του πλούτου κλπ. ως % του ΑΕΠ μειώθηκαν από το 2007 έως το 2010, αλλά αυξήθηκαν κατά την περίοδο 2011 έως 2013. Ενώ ο λόγος των τρεχόντων φόρων επί του εισοδήματος, του πλούτου κλπ. προς το ΑΕΠ σταθεροποιήθηκε το 2013 και το 2015, προτού μεγαλώσει λίγο μεταξύ 2016 και 2018. Από το 2014 μέχρι το 2015, το τμήμα των (καθαρών) κοινωνικών παροχών ελαττώθηκε κατά 0,3% σε 13,0% του ΑΕΠ, πριν αυξήσει το 13% παραμένοντας σταθερό το 2018 (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

3.2 ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΟΣ ΑΕΠ ΣΤΗΝ ΕΕ

Η Γαλλία, το Βέλγιο και η Δανία παρουσιάζουν τους υψηλότερους δείκτες. Το 2018, τα έσοδα φορολογίας (μαζί με τις κοινωνικές εισφορές) στην ΕΕ-28 έφτασαν στο 40,3% του ΑΕΠ και αντιπροσώπευαν το 89,4% των ολικών δημόσιων εσόδων. Ο λόγος των εσόδων φορολογίας προς το ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ (ΕΑ-19) ήταν πιο υψηλός από ό, τι στην ΕΕ-28, στο 41,7% (Διάγραμμα 3.1).

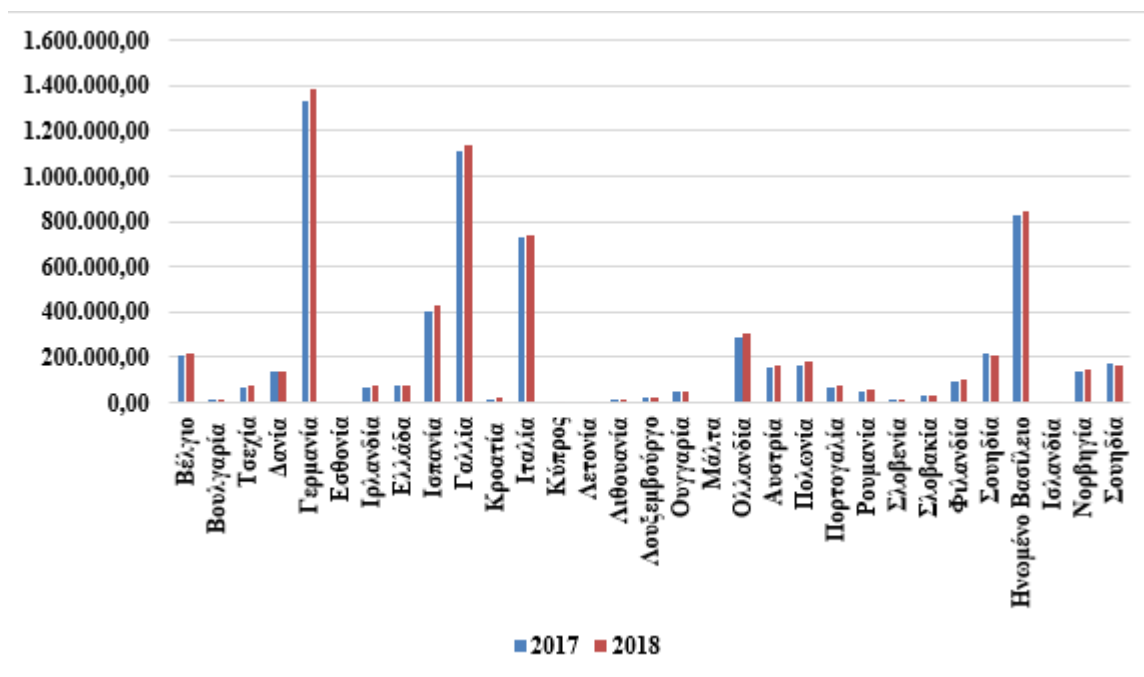
Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 3.2 λόγος των εσόδων φορολογίας του 2018 στο ΑΕΠ ήταν πιο υψηλός στη Γαλλία (48,4% του ΑΕΠ), το Βέλγιο (47,2% του ΑΕΠ), τη Δανία (45,9% του ΑΕΠ), την Αυστρία (42,8% του ΑΕΠ), τη Φινλανδία (42,4% του ΑΕΠ) και την Ιταλία (42,0% του ΑΕΠ). Τα πιο χαμηλά μερίδια σημειώθηκαν στην Ιρλανδία (23,0% του ΑΕΠ), στη Ρουμανία (27,1%), στη Βουλγαρία (29,9%), στη Λιθουανία (30,5%) και στη Λετονία (31,4%) (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 3.1: Συνολικά φορολογικά έσοδα για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης - 28 χώρες (2013-2020) και τις χώρες της περιοχής του Euro - 19 χώρες (από 2015), για τα έτη 2017 και 2018 (% του ΑΕΠ).

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Διάγραμμα 3.2: Τα φορολογικά έσοδα ανά κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα έτη 2017 και 2018 (% του ΑΕΠ).

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Μεταξύ του 2017 και του 2018 παρατηρήθηκαν αυξήσεις των δεικτών φόρου-ΑΕΠ σε δεκαέξι κράτη μέλη όπως και στη Νορβηγία. Σε ποσοστιαίες μονάδες, οι μεγαλύτερες αυξήσεις σε % του ΑΕγχΠ από το 2017 μέχρι το 2018 καταγράφηκαν από το Λουξεμβούργο

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

(από 39,1% το 2017 σε 40,7% το 2018), έναντι της Ρουμανίας (από 25,8% σε 27,1%) και της Πολωνίας (από 35,0% 36,1%).

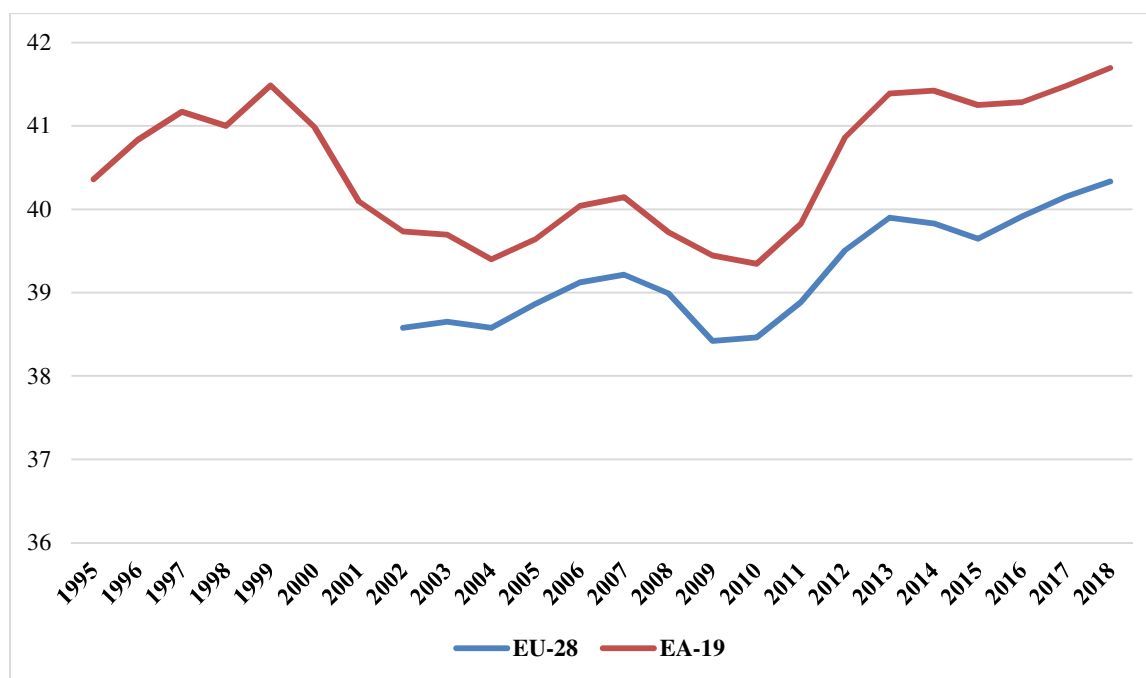
Μείωση ή αναλογία φόρου προς ΑΕΠ ή σταθερές αναλογίες παρατηρήθηκαν σε δώδεκα κράτη μέλη της ΕΕ (Δανία, Ουγγαρία, Φινλανδία, Σουηδία, Λετονία, Μάλτα, Ιρλανδία, Ιταλία, Ελλάδα, Σλοβακία, Κάτω Χώρες και Γαλλία). Οι υψηλότερες μειώσεις στη φορολογία προς το ΑΕΠ σημειώθηκαν στη Δανία (από 46,8% το 2017 σε 45,9% το 2018), την Ουγγαρία (από 38,4% σε 37,6%) και τη Φινλανδία (από 43,1% σε 42,4%).

Σε απόλυτες τιμές από το 2017 μέχρι το 2018, δεν υπήρξε κράτος για το οποίο καταγράφηκαν συνολικά μειώσεις των εσόδων από φόρους και κοινωνικές συνεισφορές. Τα φορολογικά έσοδα μεγάλωσαν σε απόλυτες τιμές και στα 28 κράτη μέλη όπως και στη Νορβηγία και την Ελβετία. Ανάμεσα στα κράτη της ΕΕ, η Ρουμανία (+ 15,7%), η Εσθονία και το Λουξεμβούργο (και τα 10,0%), η Λιθουανία και η Πολωνία (+9,6%) και η Βουλγαρία (+9,1%). Η Νορβηγία πραγματοποίησε επίσης αύξηση το 2018 (+10,0%)

Σε επίπεδο ΕΕ-28, τα φορολογικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 3,6% από το 2017 στο 2018 ή κατά περίπου 224 δις ευρώ (Πίνακας 3.1).

Τα αποτελέσματα της οικονομικής και τραπεζικής κρίσης στα έσοδα φορολογίας από το 2007 και μετά είναι εμφανή. Από την πιο πρόσφατη του άνοδο το 2007, ο λόγος των εσόδων φορολογίας προς το «ΑΕΠ» στην «ΕΕ» των 28 ελαττώθηκε κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες σε 38,4 και 38,5% το 2009 και το 2010, ενώ ο δείκτης για την ΕΑ-19 περιορίστηκε εξίσου κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες από την κορυφή 40,1% το 2007 σε 39,3% το 2010. Τα έσοδα φορολογίας μειώνονταν πιο πολύ από το ΑΕγχΠ την εποχή εκείνη. Από το 2011 μέχρι το 2013, τα έσοδα φορολογίας σε σχέση με το ΑΕΠ μεγεθύνθηκαν σημαντικά, καθώς οφείλεται στο γεγονός ότι τα απόλυτα φορολογικά έσοδα αυξάνονται με τον ίδιο τρόπο όπως τα προηγούμενα έτη και ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ είναι χαμηλότερος. Αυτό αντανακλά τα ενεργητικά φορολογικά μέτρα που πήραν τα κράτη μέλη κατά τα πρόσφατα έτη για τη διόρθωση των δημόσιων ελλειμμάτων τους, όπως οι αυξήσεις των συντελεστών του «ΦΠΑ» και οι νέοι φόροι, για παράδειγμα οι εισφορές των τραπεζών και οι φόροι επί της ιδιοκτησίας. Τα φορολογικά έσοδα του ΕΑ-19 ως ποσοστό του «ΑΕΠ» εξακολουθούν να είναι σε υψηλό επίπεδο από τα έσοδα φορολογίας της «ΕΕ-28». Από το 2014 μέχρι το 2015, τα έσοδα φορολογίας σε όρους ΑΕΠ μειώθηκαν ελαφρώς τόσο στις ΕΕ-28 όσο και στη ζώνη του ευρώ, πριν αυξηθούν από το 2016 στο 2018 (Διάγραμμα 3.3) (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

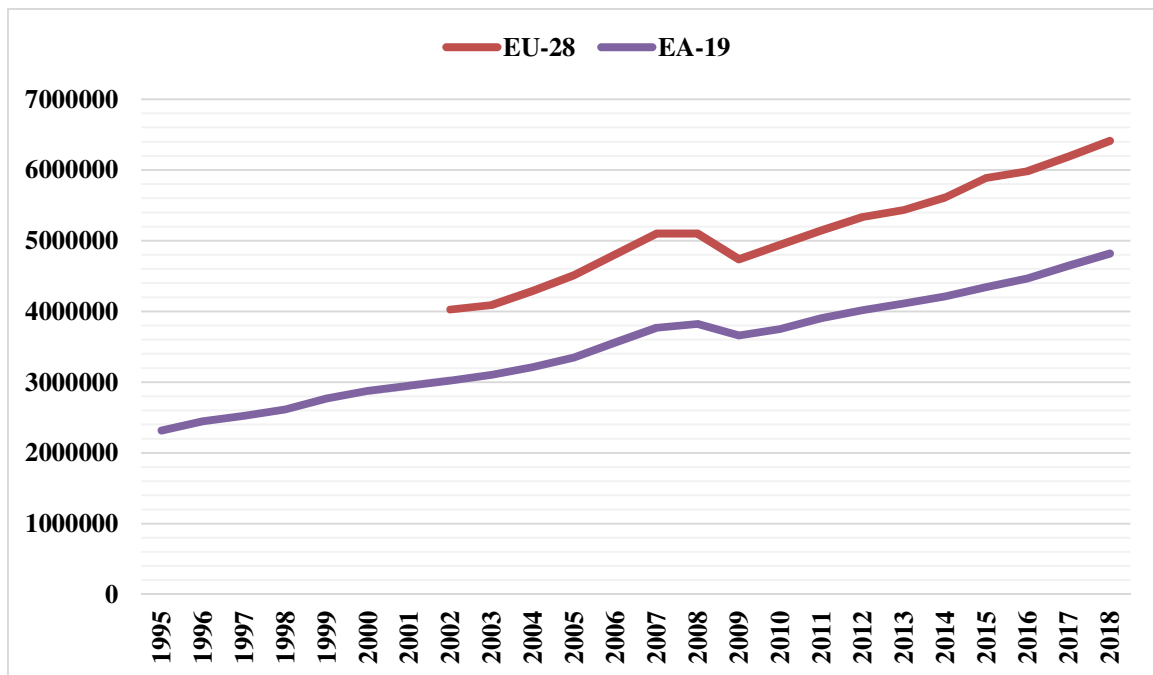
Διάγραμμα 3.3: Συνολικά έσοδα φόρων και κοινωνικών εισφορών, ΕΕ-28 και ΕΑ-19, % του ΑΕΠ, 1995-2018.

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους τα φορολογικά έσοδα της κυβέρνησης διαφέρουν ανά έτος. Θα ήταν απαραίτητη μια πιο εμβριθής εξήγηση των αίτιων τέτοιων αποκλίσεων σε συγκεκριμένες χώρες. Εντούτοις, οι κυριότεροι λόγοι είναι οι μεταβολές της οικονομικής δραστηριότητας (επηρεάζοντας τα επίπεδα ασχολίας, τη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών κ.λπ.) και τη φορολογική νομοθέτηση (που επιδρά στους συντελεστές φορολόγησης, τη βάση φορολογίας, τα κατώτατα όρια, τις απαλλαγές κ.λπ.) αλλά και τις μεταβολές όσον αφορά το «ΑΕΠ». Η οικονομική κρίση - μαζί με αλλαγές στη φορολογική πολιτική για την ενίσχυση της οικονομίας που υιοθετήθηκαν στα κράτη - είχε μεγάλη απήχηση όσον αφορά τα φορολογικά έσοδα κατά την περίοδο 2009-2016, αν και τα πρώτα αποτελέσματα ήταν ήδη εμφανή από το τρίτο τρίμηνο του 2008. Θα πρέπει να τονισθεί πως, και στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται συστήματα εγγραφής, οι επιπτώσεις των μεταβολών στη νομοθεσία ή στην οικονομική δραστηριότητα τείνουν να έχουν καθυστερημένη επίπτωση στα έσοδα φορολογίας. Και σε απόλυτους αριθμούς, τα έσοδα φορολογίας περιορίστηκαν στην «ΕΕ» και στη ζώνη του ευρώ μεταξύ του 2008 και του 2009 (Διάγραμμα 3.4), προτού αυξηθεί σταθερά για να ξεπεράσει τα επίπεδα πριν από την κρίση το 2011. Η «αναλογική αύξηση» των εσόδων φορολογίας ήταν μεγαλύτερη από την «αναλογική αύξηση του ΑΕΠ», γεγονός που οδήγησε στην αύξηση του δείκτη φορολογικών εσόδων προς «ΑΕΠ» τόσο στην «ΕΕ» όσο και στη ζώνη του ευρώ. Η εν λόγω ανάκτηση των εσόδων φορολογίας στα πιο πολλά κράτη μέλη της «ΕΕ» μπορεί έστω εν μέρει να αποδοθεί σε

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

ενεργητικά μέτρα μεγέθυνσης των απολαβών σε κάποια «κράτη μέλη», όπως για παράδειγμα στην αύξηση της τιμής ΦΠΑ και στην ένταξη καινούριων φόρων, όπως οι «φόροι τραπεζών» και ακινήτων (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

Διάγραμμα 3.4: Εξέλιξη των φορολογικών εσόδων στην ΕΕ-28 και ΕΑ-19, δισεκατομμύρια ευρώ, 1995-2018.

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

3.3 ΑΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ ΣΤΗΝ ΕΕ

Οι άμεσοι φόροι αυξήθηκαν το 2018, ενώ οι «έμμεσοι φόροι» και οι κοινωνικές κρατήσεις παρέμειναν σταθερές.

Τα εισοδήματα από τέλη και κοινωνικές κρατήσεις ομαδοποιούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες: πρώτον, οι «έμμεσοι φόροι» που καθορίζονται ως φόροι σχετικοί με την «παραγωγή» και τις «εισαγωγές» (όπως φόροι προστιθέμενης αξίας - ΦΠΑ), δεύτερον, «άμεσοι φόροι» σχετικοί με τρέχοντες φόρους εισοδήματος και πλούτου και τρίτον, «καθαρές κοινωνικές» κρατήσεις. Η ασυμφωνία μεταξύ των «άμεσων» φόρων και των «έμμεσων» φόρων είναι ότι για τους μεν άμεσους, η υποχρέωση της καταβολής τους δε μεταφέρεται εύκολα αλλού ενώ για τους δε έμμεσους, όπως ο «ΦΠΑ», ο οποίος καταβάλλει τους φόρους εξαρτάται de facto από τις ελαστικές τιμές της προσφοράς και της ζήτησης.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

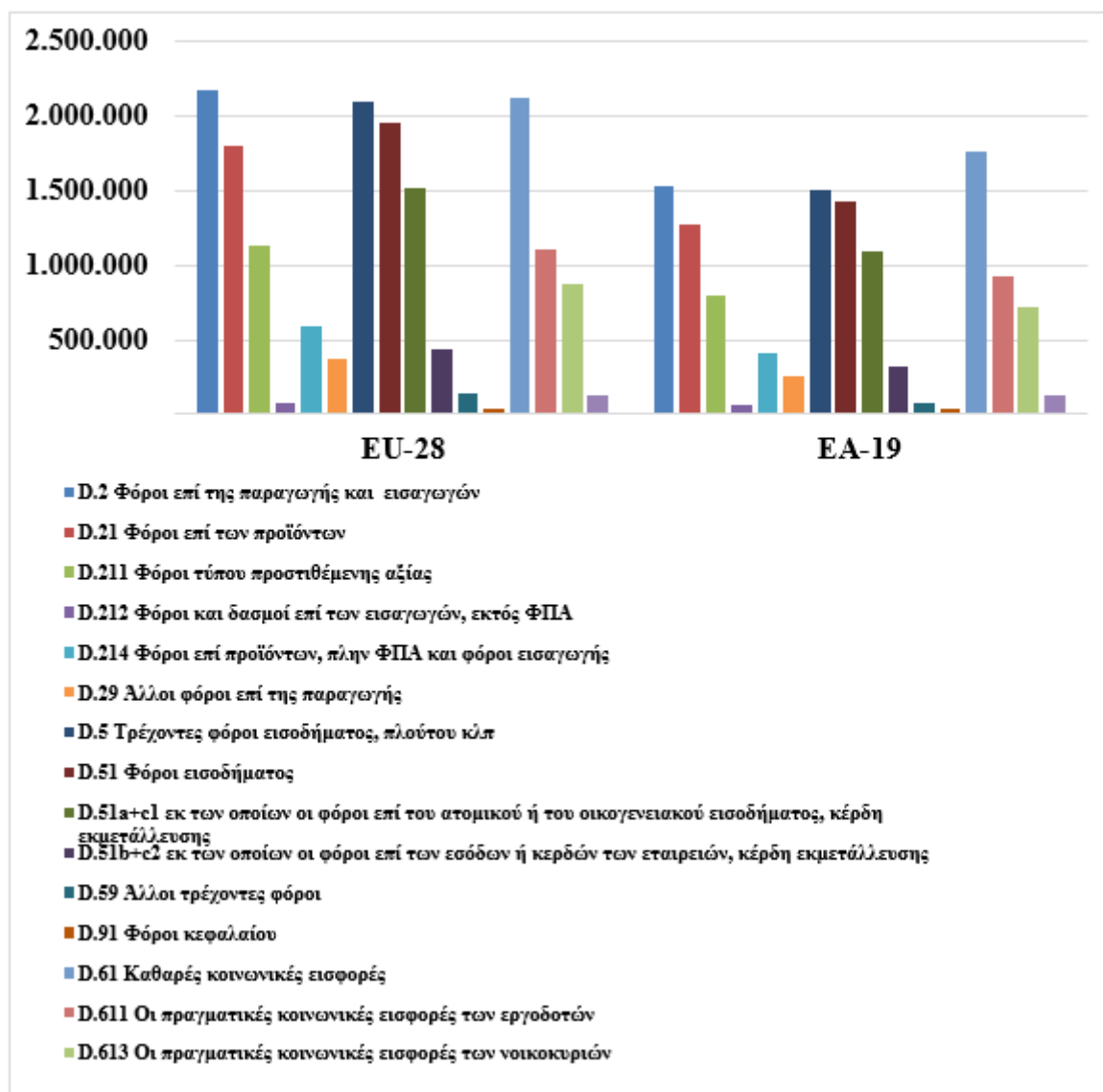
Στην ταξινόμηση του ΕΣΛ 2010⁷, αυτές οι κατηγορίες αντιστοιχούν σε διάφορες συναλλαγές. «Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών» (D.2 / Taxes on production and imports), «τρέχοντες φόροι εισοδήματος, πλούτου» κ.λπ. (D.5 / Current taxes on income, wealth etc), φόροι κεφαλαίου (D.91 / Capital taxes), καθαρές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (D.61 / Net social contributions) αποτελούμενες από πραγματικές κοινωνικές εισφορές (D.611 / Employers' actual social contributions + D.613 / Households' actual social contributions) καθώς και τις κατανομές που περιγράφονται παραπάνω.

Οι βασικές κοινωνικές κρατήσεις περιέχουν τις κανονικές κοινωνικές κρατήσεις (για την καταβολή σε ταμεία «κοινωνικής ασφάλισης» ή άλλα μοντέλα «κοινωνικής ασφάλισης») καθώς και «τεκμαρτές» κοινωνικές κρατήσεις, «τεκμαρτές» κρατήσεις σχετικά με τις απολαβές περιουσίας ορισμένων μοντέλων «κοινωνικής ασφάλισης» που λογίζονται ως επιπλέον προσφορά στο σύστημα (D.614 συμπληρώματα κοινωνικών εισφορών των νοικοκυριών) και τεκμαρτή παραγωγή ορισμένων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης (D.61sc τέλη υπηρεσιών «κοινωνικής ασφάλισης»). Το 2018, τα φορολογικά έσοδα στην ΕΕ-28 παρέμειναν σχετικά ισοκατανεμημένα μεταξύ των καθαρών κοινωνικών εισφορών (13,3% του ΑΕΠ), των φόρων επί της παραγωγής και των εισαγωγών (13,6%) και των τρεχόντων φόρων επί του εισοδήματος, του πλούτου κ.λπ..

Στο παρακάτω διάγραμμα 3.5 παρατίθενται η κατανομή των φορολογικών εσόδων στην την ΕΕ των 28 και την ΕΑ-19 και ανά λεπτομερή φορολογική κατηγορία το 2018 (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019):

⁷ Το ευρωπαϊκό σύστημα εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών (ESA 2010) είναι το νεότερο διεθνές λογιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μια συστηματική και λεπτομερή περιγραφή μιας οικονομίας. Εφαρμόζεται από το Σεπτέμβριο του 2014. από την ημερομηνία αυτή, η διαβίβαση δεδομένων από τα κράτη μέλη της ΕΕ στην Eurostat ακολουθεί τους κανόνες του ΕΣΛ 2010.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 3.5: Κατανομή των φορολογικών εσόδων ανά χώρα και ανά λεπτομερή φορολογική κατηγορία το 2018.

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics, 2019).

3.4 ΔΙΑΦΩΡΩΤΙΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Το 2016, τα υψηλότερα ποσοστά έναρξης επιχειρήσεων στην ΕΕ καταγράφηκαν στη Λιθουανία (19,4%) και τα χαμηλότερα στην Ελλάδα (4,7%) (Eurostat Statistics Explained - Structural business statistics at regional level, 2020).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με την ταξινόμηση δραστηριότητας NACE⁸, το πρώτο μέρος αυτού του κεφαλαίου βασίζεται σε στατιστικές διάρθρωσης των επιχειρήσεων (Structural business statistics / SBS)⁹, που υπάρχει η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν για την εξήγηση προτύπων εξειδίκευσης και συγκέντρωσης στις περιφερειακές επιχειρηματικές οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ειδικοί στόχοι προβλέπονται για το λιανικό εμπόριο, τον προγραμματισμό ηλεκτρονικών υπολογιστών, την παροχή συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες, την παραγωγή τροφίμων, την κατασκευή μεταποιημένων μεταλλικών προϊόντων. Το δεύτερο μέρος του κεφαλαίου παρουσιάζει μια συλλογή περιφερειακών δημογραφικών στατιστικών για τις επιχειρήσεις, με πληροφορίες που παρέχονται σε σχέση με τα ποσοστά έναρξης και τέλους επιχειρήσεων, καθώς και επιχειρήσεις υψηλής ανάπτυξης.

Το σύνολο δεδομένων SBS μπορεί να αναλυθεί σε πολύ λεπτομερές τομεακό επίπεδο (αρκετές εκατοντάδες οικονομικές δραστηριότητες), ανά κατηγορία μεγέθους επιχειρήσεων ή, όπως εδώ, ανά περιοχή. Οι κλάδοι SBS καλύπτουν (κλάσεις Β έως Ε της NACE), τις κατασκευές (τμήμα ΣΤ της NACE) και τις μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (NACE τμήματα Γ έως Ι και Λ έως Ν και τμήμα 95). Συλλογικά, οι δραστηριότητες αυτές αναφέρονται ως οικονομία μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων (ορίζονται ως τμήματα Β έως Ι και Λ έως Ν και τμήμα 95 της NACE). Οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (τμήμα Κ της NACE) εξαιρούνται από την ανάλυση λόγω της ιδιαίτερης φύσης τους και της περιορισμένης διαθεσιμότητας των περισσότερων τύπων επιχειρηματικών στατιστικών για τις δραστηριότητες αυτές.

Το 2016, δραστηριοποιήθηκαν 24,4 εκατομμύρια επιχειρήσεις στην οικονομία μη οικονομικών επιχειρήσεων της ΕΕ-28. Μια ανάλυση της προστιθέμενης αξίας - με βάση τα τμήματα της NACE - επιβεβαιώνει ότι η μεγαλύτερη δραστηριότητα στην ΕΕ-28 ήταν η μεταποίηση (1 912 δις. ευρώ ή 26,6% του συνόλου της μη χρηματοπιστωτικής οικονομίας). Αντίθετα, μια ανάλυση που βασίζεται στον αριθμό των απασχολούμενων αποκαλύπτει ότι η εμπορική δραστηριότητα ήταν η μεγαλύτερη δραστηριότητα (33,3 εκατομμύρια απασχολούμενοι ή το 23,4% του εργατικού δυναμικού της μη οικονομικής οικονομίας) (Eurostat Statistics Explained - Structural business statistics at regional level, 2020).

⁸ Η στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, με τη συντομογραφία της NACE / Statistical classification of economic activities in the European Community, είναι η ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) .

⁹ Οι στατιστικές διάρθρωσης των επιχειρήσεων, ορισμένες φορές συντομογραφούνται ως SBS, περιγράφουν τη δομή, τη δραστηριότητα, την ανταγωνιστικότητα και τις επιδόσεις των οικονομικών δραστηριοτήτων στην επιχειρηματική οικονομία μέχρι το λεπτομερές επίπεδο αρκετών εκατοντάδων τομέων.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

3.5 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

Οι επιχειρηματικές δημογραφικές στατιστικές περιγράφουν τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων δηλαδή καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τη γέννηση νέων επιχειρήσεων, το άνοιγμα και την επιβίωση των υφιστάμενων επιχειρήσεων και το τέλος των επιχειρήσεων. Αυτοί οι δείκτες παρέχουν μια σημαντική εικόνα της δυναμικής των επιχειρήσεων, καθώς οι νέες επιχειρήσεις / οι ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις τείνουν να είναι καινοτόμες που μπορούν να βελτιώσουν το συνολικό επίπεδο αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας σε μια οικονομία (Eurostat/Statistics Explained - Structural business statistics at regional level, 2019).

Το ποσοστό έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων μετράει τον αριθμό των νέων επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια ενός έτους σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό ενεργών επιχειρήσεων κατά το ίδιο έτος. Το ποσοστό έναρξης στην επιχειρηματική οικονομία της ΕΕ-28 (που ορίζονται ως τμήματα Β έως Ν της NACE, εκτός από την ομάδα 64.2) ήταν 9,8% το 2016, ενώ το ποσοστό λήξης ήταν 8,3% το 2015. Μάλιστα το έτος αναφοράς για το ποσοστό λήξης των επιχειρήσεων καθυστερεί συγκριτικά με τις γεννήσεις, καθώς οι στατιστικές σε σχέση με τους θανάτους πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις παραμένουν ανενεργές κατά τη διάρκεια περιόδου δύο ετών (χωρίς να επανενεργοποιούνται).

Πίνακας 3.2: Ποσοστό Έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων, 2016.

%, έναρξη επιχειρήσεων ως ποσοστό ενεργών επιχειρήσεων στην επιχειρηματική οικονομία, ανά περιφέρειες NUTS 2).

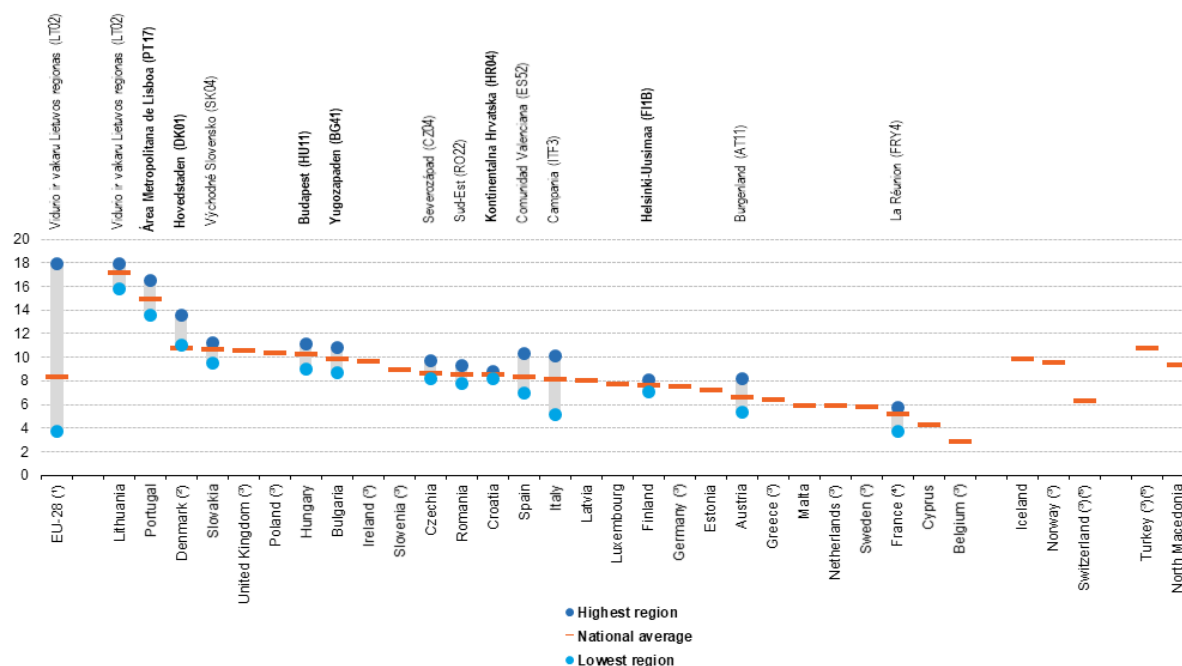
Χώρες	Χαμηλότερη περιοχή (Lowest region)	Εθνικός μέσος όρος (National average)	Υψηλότερη περιοχή (Highest region)
Ευρωπαϊκή Ένωση - 28 χώρες (2013-2020)	5,9	9,8	19,4
Λιθουανία	19,3	19,4	19,4
Λετονία		17,6	
Μάλτα		16,6	
Πορτογαλία	14,0	15,5	17,4
Ηνωμένο Βασίλειο		14,6	
Βουλγαρία	9,9	12,2	13,2
Πολωνία	10,7	12,2	13,1
Ουγγαρία	10,3	11,2	11,9
Σλοβενία		11,0	
Ρουμανία	10,1	11,0	12,7
Σλοβακία	10,6	10,9	11,2
Εσθονία		10,8	
Κύπρος		10,4	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Χώρες	Χαμηλότερη περιοχή (Lowest region)	Εθνικός μέσος όρος (National average)	Υψηλότερη περιοχή (Highest region)
Δανία	8,5	10,3	12,2
Ισπανία	7,7	10,3	12,1
Ολλανδία		9,9	
Γαλλία	8,4	9,8	11,3
Λουξεμβούργο		8,8	
Κροατία	8,4	8,6	8,7
Τσεχία	7,8	8,6	9,7
Ιταλία	5,9	7,9	9,9
Αυστρία	6,1	7,7	9,2
Ιρλανδία		7,5	
Σουηδία		7,0	
Φινλανδία	6,1	6,9	7,9
Γερμανία		6,7	
Βέλγιο		6,1	
Ελλάδα		4,7	
Ισλανδία		14,4	
Νορβηγία		9,1	
Ελβετία		7,1	

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained - Structural business statistics at regional level, 2019).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 3.6: Ποσοστό Έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων, 2016.

Σημείωση: (%), γεννήσεις επιχειρήσεων ως ποσοστό ενεργών επιχειρήσεων στην επιχειρηματική οικονομία, ανά περιφέρειες NUTS 2). Lowest region: Χαμηλότερη περιοχή, National average: Εθνικός μέσος όρος, Highest region: Υψηλότερη περιοχή.

Πηγή: (Eurostat/Statistics Explained - Structural business statistics at regional level, 2019).

Το 2016, σχεδόν μία στις πέντε (19,4%) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην επιχειρηματική οικονομία της Λιθουανίας ήταν νεοσύστατες. Η Λετονία, η Μάλτα και η Πορτογαλία ήταν οι μοναδικές χώρες της ΕΕ όπου το ποσοστό έναρξης των επιχειρήσεων ήταν πάνω από 15,0%. Στο άλλο άκρο του φάσματος, υπήρχαν 11 κράτη μέλη όπου το ποσοστό έναρξης των επιχειρήσεων ήταν κάτω από τον «μέσο όρο» της «ΕΕ-28», ενώ η Σουηδία, η Φινλανδία, η Γερμανία και το Βέλγιο ανέφεραν μερικά από τα χαμηλότερα ποσοστά - στο εύρος 6,0-7 (Eurostat/Statistics Explained - Structural business statistics at regional level, 2019).

Τα υψηλότερα ποσοστά έναρξης των επιχειρήσεων στην περιοχή καταγράφηκαν επίσης στη Λιθουανία το 2016, και οι δύο περιοχές της Λιθουανίας είχαν ποσοστά άνω του 19,0%. Η Λετονία (17,6%) και η Μάλτα (16,6%) είχαν επίσης σχετικά υψηλά ποσοστά έναρξης στην επιχείρηση, παράλληλα με την πρωτεύουσα της Área Metropolitana de Lisboa (17,4%). Στο άλλο άκρο του φάσματος (και με την επιφύλαξη της διαθεσιμότητας δεδομένων), υπήρχαν πέντε κράτη μέλη της ΕΕ (αποτελούμενα από περισσότερες από μία περιφέρειες NUTS επιπέδου 2) όπου κάθε περιοχή καταγράφηκε μονοψήφιο ποσοστό

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις
ελληνικές επιχειρήσεις

έναρξης επιχειρήσεων - Κροατία, Τσεχία, Ιταλία, Αυστρία και Φινλανδία (Eurostat/Statistics
Explained - Structural business statistics at regional level, 2019).

4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ»

4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μέσω της ερευνητικής μεθοδολογίας οι ερευνητές διενεργούν την έρευνά τους. Παρουσιάζει την πορεία των ερευνητών, εκφράζει το πρόβλημα και την επιδίωξη τους και προβάλλει τα πορίσματα από τα στοιχεία που ελήφθησαν κατά την περίοδο της μελέτης (Bryman, 2017).

Στο παρόν κεφάλαιο ερευνητικού σχεδιασμού και μεθοδολογίας θα δειχθεί επίσης πώς το πόρισμα της μελέτης θα επιτευχθεί κατά την επίτευξη του στόχου της μελέτης. Θα συζητηθούν οι ερευνητικές μέθοδοι της ερευνητικής διαδικασίας. Περιλαμβάνεται η ερευνητική μέθοδος της μελέτης από την «ερευνητική στρατηγική» έως τη εξάπλωση των πορισμάτων.

Για επιπλέον βαρύτητα, σε αυτό το κεφάλαιο, θα περιγράψει η ερευνητική στρατηγική, ο ερευνητικός σχεδιασμός, η ερευνητική μέθοδος, το πεδίο έρευνας, οι αφορμές των δεδομένων όπως πρωτογενείς πηγές δεδομένων και δευτερεύοντα δεδομένα, η ηθική εξέταση και τέλος οι τρόποι διάδοσης του αποτελέσματος και των προσεγγίσεων αξιοποίησης του. Με σκοπό να επιτευχθούν οι στόχοι της μελέτης, συλλαμβάνεται «ποιοτική και ποσοτική ερευνητική μέθοδος». Στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιήθηκαν αυτές οι «μικτές στρατηγικές» διότι τα στοιχεία ελήφθησαν από όλες τις πτυχές των πηγών δεδομένων κατά τη διάρκεια της διερεύνηση του θέματος είτε βιβλιογραφικές είτε με χρήση ερωτηματολογίου. Συνεπώς, ο στόχος της μεθοδολογίας είναι η ικανοποίηση του ερευνητικού σχεδίου και ο στόχος που επινοήθηκε κατά την συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

4.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο «ερευνητικός σχεδιασμός» στοχεύει στην παροχή ενός κατάλληλου πλαισίου για την παρούσα έρευνα. Ιδιαίτερως αξιόλογη κρίση στη «διαδικασία σχεδιασμού» της μελέτης είναι η κατάλληλη επιλογή όσον αφορά την «ερευνητική προσέγγιση», καθώς κανονίζει την καταλληλότητα των πληροφοριών. Παρόλα αυτά, η «διαδικασία σχεδιασμού» της μελέτης περικλείει πλήθος αλληλένδετων αποφάσεων στα πλαίσια τις συγκέντρωσης στοιχείων για τις απόψεις για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία (Ζαΐρης, 2010).

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία χρησιμοποιήθηκε ένας μεικτός τύπος μεθόδων. Το πρώτο μέρος της μελέτης περιλάμβανε βιβλιογραφική διερεύνηση του θέματος από άλλες εργασίες ερευνητών και η δεύτερη και κυριότερη διερευνητική προσέγγιση καθορίστηκε από μια σειρά καλά δομημένων ερωτηματολογίων για την καταγραφή απόψεων για τις αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Ως εκ τούτου, σε αυτή την μελέτη χρησιμοποιείται ένας περιγραφικός ερευνητικός σχεδιασμός για να τεκμηριωθούν οι επιπτώσεις των αλλαγών της φορολογίας την τελευταία δεκαετία στις ελληνικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές η περιγραφική έρευνα απεικονίζει ένα ακριβές προφίλ ρόλων, γεγονότων ή καταστάσεων. Αυτός ο σχεδιασμός προσφέρει στους εκάστοτε ερευνητές ένα προφίλ περιγραφόμενων σχετικών πτυχών των φαινομένων ενδιαφέροντος από μια ατομική, οργανωτική αλλά και επιχειρησιακή προοπτική. Επομένως, αυτός ο ερευνητικός σχεδιασμός επέτρεψε την συλλογή δεδομένων από ένα ευρύ φάσμα ερωτηθέντων σχετικά με τον αντίκτυπο των αλλαγών της φορολογίας την τελευταία δεκαετία στις ελληνικές επιχειρήσεις.

4.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για την αντιμετώπιση των βασικών ερευνητικών στόχων, σε αυτή την έρευνα χρησιμοποιήθηκαν τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές μέθοδοι και συνδυασμό πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Τα ποιοτικά δεδομένα υποστηρίζουν την ποσοτική ανάλυση δεδομένων και τα αποτελέσματα. Το αποτέλεσμα που αποκτήθηκε τριγωνίζεται αφού χρησιμοποιήθηκαν οι ποιοτικοί και ποσοτικοί τύποι δεδομένων στην ανάλυση δεδομένων (Bryman, 2017). Η περιοχή μελέτης, οι πηγές δεδομένων και οι τεχνικές δειγματοληψίας θα παρουσιαστούν πιο κάτω.

4.3.1 Η περιοχή μελέτης

Σύμφωνα με τις διερευνητικές τεχνικές, ο πληθυσμός αναφέρεται στο πλήρες σύνολο ατόμων (θέματα ή γεγονότα) που έχουν κοινά χαρακτηριστικά στα οποία ενδιαφέρεται ο εκάστοτε ερευνητής. Ο πληθυσμός της μελέτης προσδιορίστηκε με βάση το τυχαίο σύστημα δειγματοληψίας. Αυτή η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε από τις 15 Φεβρουάριου 2020 έως τις 24 Απριλίου 2020, σε διάφορες επιχειρήσεις ανά την Ελλάδα.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

4.3.2 Πηγές δεδομένων

Τα πρωτεύοντα δεδομένα θεωρούνται πιο αξιόπιστα και έχουν περισσότερο επίπεδο εμπιστοσύνης στην απάντηση των ερωτηματολογίων. Οι κύριες πηγές δεδομένων ήταν επιχειρήσεις στο κοντινό περιβάλλον των ερευνητών, στις οποίες υπήρχε κάποιος βαθμός οικειότητας. Ενώ τα Δευτερεύοντα δεδομένα συλλέχθηκαν με την βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου που δημιουργήθηκε.

4.4 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

4.4.1 Πληθυσμός

Ο «πληθυσμός» της έρευνας απαρτιζόταν από επιχειρήσεις ανά την Ελλάδα. 33 επιχειρήσεις με έδρα «Μεγάλο αστικό κέντρο πάνω από 300.000 κατοίκους», 12 επιχειρήσεις με έδρα «Αστικό κέντρο πάνω από 50.000 κατοίκους», 14 επιχειρήσεις με έδρα «Αστικό κέντρο με 10.000 έως 50.000 κατοίκους» και τέλος 24 επιχειρήσεις με έδρα «Χωριό / Κωμόπολη κάτω από 10.000 κατοίκους».

Συνολικά συλλέχθηκαν 83 δείγματα επιχειρήσεων που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα του ερωτηματολογίου με κύρια δραστηριότητα τις «Υπηρεσίες» (50 επιχειρήσεις), 20 με «Εμπόριο», 1 «Μεταποιητική» και 12 με κάποια «Άλλη» δραστηριότητα.

4.4.2 Προσδιορισμός μεγέθους δείγματος ερωτηματολογίου

Χρησιμοποιήθηκε απλή τυχαία δειγματοληψία για την επιλογή των αντιπροσωπευτικών επιχειρήσεων για τη μελέτη. Η απλή τυχαία δειγματοληψία διασφαλίζει ότι κάθε μέλος / επιχείρηση του πληθυσμού έχει την ίδια ευκαιρία για την επιλογή ή την πιθανότητα να λάβει μια απάντηση που μπορεί να είναι περισσότερο από ίση με την πιθανότητα, ανάλογα με την αιτιολόγηση της ανάλυσης δεδομένων (Keller, 2010). Χρησιμοποιήθηκε διαδικασία προσδιορισμού μεγέθους δείγματος για τη λήψη βέλτιστων και λογικών πληροφοριών. Σε αυτή τη μελέτη, χρησιμοποιήθηκαν μέθοδοι δειγματοληψίας τόσο πιθανότητας (απλή τυχαία δειγματοληψία) όσο και μη πιθανότητας (ευκολία, ποσόστωση, σκοπιμότητα και κρίσιμη), καθώς η φύση των επιχειρήσεων ποικίλλει. Αυτό οφείλεται στα χαρακτηριστικά των πηγών δεδομένων που επέτρεψαν να ακολουθηθούν πολλαπλές μέθοδοι. Αυτό βοηθά να αυξηθεί η αξιοπιστία του αποτελέσματος της έρευνας.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

4.5 ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων επικεντρώθηκαν στις ακόλουθες βασικές τεχνικές. Αυτές περιλάμβαναν συλλογές δευτερογενών και πρωτογενών δεδομένων που εστιάζουν σε «ποιοτικά» και σε «ποσοτικά» στοιχεία όπως ορίζονται στην προηγούμενη ενότητα. Οι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων επινοούνται και προετοιμάζονται με τις κατάλληλες διαδικασίες τους (Ζαΐρης, 2010), (Keller, 2010).

4.5.1 Κύριες μέθοδοι συλλογής δεδομένων

Οι πρωτογενείς πηγές δεδομένων είναι ποιοτικές και ποσοτικές. Οι ποιοτικές πηγές είναι παρατήρηση πεδίου, βιβλιογραφική έρευνα και άτυπες συζητήσεις, ενώ οι πηγές ποσοτικών δεδομένων είναι τα δομημένα ερωτηματολόγια έρευνας (Ζαΐρης, 2010), (Keller, 2010).

4.5.1.1.1 Συλλογή δεδομένων παρατήρησης

Η παρατήρηση είναι μια σημαντική πτυχή της ερευνητικής επιστήμης. Η παρατήρηση συνδέεται στενά με τη συλλογή δεδομένων και υπάρχουν διαφορετικές πηγές τεκμηρίωσης, όπως: αρχεία, συνεντεύξεις, άμεσες παρατηρήσεις και παρατηρήσεις των συμμετεχόντων. Τα ευρήματα της παρατηρητικής έρευνας θεωρούνται ισχυρά στην εγκυρότητα επειδή ο ερευνητής είναι σε θέση να συλλέξει ένα βάθος πληροφοριών σχετικά με μια συγκεκριμένη συμπεριφορά. Σε αυτή τη πτυχιακή έρευνα, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδο παρατήρησης ως ένα εργαλείο για τη συλλογή πληροφοριών και δεδομένων πριν από το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου και μετά την έναρξη της έρευνας. Κατά τη διάρκεια των παρατηρήσεων, βρέθηκε μια βαθύτερη κατανόηση των επιπτώσεων των αλλαγών της φορολογίας την τελευταία δεκαετία στις ελληνικές επιχειρήσεις (Ζαΐρης, 2010), (Keller, 2010).

4.5.1.1.2 Συλλογή δεδομένων μέσω ερωτηματολογίων

Το κύριο εργαλείο για την απόκτηση πρωτογενών πληροφοριών στην πρακτική έρευνα είναι τα ερωτηματολόγια, λόγω του γεγονότος ότι ο εκάστοτε ερευνητής μπορεί να αποφασίσει για το δείγμα και τους τύπους ερωτήσεων που πρέπει να τεθούν (Ζαΐρης, 2010), (Keller, 2010).

Στην παρούσα πτυχιακή έρευνα, κάθε ερωτώμενος καλείται να απαντήσει σε ένα δομημένο κατάλογο ερωτήσεων που συνθέτουν το ερωτηματολόγιο. Κατά συνέπεια, το

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

ερωτηματολόγιο παράγαγε πολύτιμα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την επιτυχία των επιδιώξεων της έρευνας.

Τα ερωτηματολόγια που αναπτύχθηκαν βασίστηκαν σε μια κλίμακα Likert πέντε στοιχείων. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε κάθε δήλωση με μια κλίμακα τύπου «Likert πέντε σημείων», για τα οποία: 1 = «Διαφωνώ απόλυτα» έως 5 = «Συμφωνώ απόλυτα». Οι απαντήσεις συνοψίστηκαν για να παράγουν βαθμολογία για τα μέτρα.

4.5.2 Έλεγχος εργαλείου συλλογής δεδομένων

Η δοκιμασία για ερωτηματολόγια, διεξήχθη για να επιβεβαιώσει ότι το περιεχόμενο του εργαλείου είναι έγκυρο ή όχι με την έννοια της κατανόησης των ερωτηθέντων. Ως εκ τούτου, ελέγχθηκε η εγκυρότητα του περιεχομένου (στην οποία οι ερωτήσεις απαντώνται στον στόχο χωρίς να αποκλείονται σημαντικά σημεία), η εσωτερική εγκυρότητα (στην οποία οι ερωτήσεις που τίθενται απαντούν στα αποτελέσματα του στόχου των ερευνητών) και η εξωτερική ισχύς (στην οποία το αποτέλεσμα μπορεί να γενικευτούν σε όλον τον πληθυσμό και εκτός του πληθυσμού του δείγματος της έρευνας) (Ζαίρης, 2010), (Keller, 2010). Μετά τη διαδικασία ανατροφοδότησης, πραγματοποιήθηκαν μερικές μικρές αλλαγές στις αρχικές σχεδιασμένες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Η πιλοτική δοκιμή που έγινε για το ερωτηματολόγιο ήταν σε 10 άτομα του δείγματος που επιλέχθηκαν τυχαία.

4.5.3 Μέθοδοι συλλογής δευτερογενών δεδομένων

Τα δευτερεύοντα δεδομένα αναφέρονται σε δεδομένα που συλλέχθηκαν από κάποιον άλλο εκτός των ερευνητών της μελέτης. Αυτή η πηγή δεδομένων παρέχει πληροφορίες για τον ερευνητικό τομέα του θέματος. Επιπλέον συμπληρώνει ένα είδος ερευνητικού κενού που πρέπει να καλυφθεί από τον ερευνητή. Αυτές οι δευτερεύουσες πηγές δεδομένων θα μπορούσαν να είναι εσωτερικές και εξωτερικές πηγές δεδομένων που ενδέχεται να καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως η επισκόπηση βιβλιογραφίας.

4.6 ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η μέθοδος ανάλυσης δεδομένων ακολουθεί τις διαδικασίες που αναφέρονται στις ακόλουθες ενότητες.

4.6.1 Ποσοτική ανάλυση δεδομένων

Τα ποσοτικά δεδομένα ελήφθησαν από πρωτογενή και δευτερεύοντα δεδομένα που συζητήθηκαν παραπάνω σε αυτό το κεφάλαιο. Αυτή η ανάλυση δεδομένων βασίστηκε στον

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

τύπο δεδομένων τους χρησιμοποιώντας Excel και SPSS 22.0. Αυτή η ανάλυση δεδομένων επικεντρώνεται στην ανάλυση αριθμητικών / ποσοτικών δεδομένων.

Πριν από την ανάλυση, έγινε κωδικοποίηση δεδομένων των απαντήσεων και ανάλυση. Προκειμένου να αναλυθούν τα δεδομένα που λαμβάνονται εύκολα, τα δεδομένα κωδικοποιούνται στο λογισμικό SPSS 22.0 ως δεδομένα που λαμβάνονται από ερωτηματολόγια. Αυτή η εργασία περιλάμβανε τον εντοπισμό, την ταξινόμηση και την αντιστοίχιση ενός αριθμητικού ή συμβόλου χαρακτήρων σε δεδομένα, τα οποία έγιναν με έναν τρόπο προ-κωδικοποιημένο. Στην παρούσα εργασία, όλες οι απαντήσεις ήταν προ-κωδικοποιημένες. Ελήφθησαν από τη λίστα των απαντήσεων, δόθηκε ένας αριθμός που αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη επιλογή. Μετά την ολοκλήρωση, τα δεδομένα εισήχθησαν στη συνέχεια σε ένα πακέτο λογισμικού στατιστικής ανάλυσης, SPSS έκδοση 22.0.

Στο πλαίσιο της ανάλυσης δεδομένων, πραγματοποιήθηκε διερεύνηση δεδομένων με περιγραφική στατιστική και γραφική ανάλυση. Η ανάλυση περιλάμβανε διερεύνηση της σχέσης μεταξύ μεταβλητών και σύγκρισης ομάδων πώς επηρεάζουν η μία την άλλη. Αυτό έγινε με τη χρήση συχνοτήτων και διασταυρούμενων ερωτήσεων, συσχέτισης.

4.6.2 Λογισμικό ανάλυσης δεδομένων

Τα δεδομένα εισήχθησαν χρησιμοποιώντας το SPSS 22.0 και αναλύθηκαν. Η ανάλυση που υποστηρίχθηκε με το λογισμικό SPSS συνέβαλε πολύ στα ευρήματα. Συνέβαλε στην επικύρωση των δεδομένων και την ορθότητα των αποτελεσμάτων. Το λογισμικό ανέλυσε και συνέκρινε τα αποτελέσματα διαφορετικών μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν στα ερευνητικά ερωτηματολόγια. Το Excel χρησιμοποιήθηκε για την αρχική παραμετροποίηση των δεδομένων για την σωστή εισαγωγή στο SPSS 22.0.

4.7 ΗΘΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Τα υποκείμενα της μελέτης ενημερώθηκαν ότι οι πληροφορίες που παρείχαν ήταν εμπιστευτικές και ότι οι ταυτότητές τους δεν θα αποκαλυφθούν σε συνδυασμό με τις πληροφορίες που παρείχαν. Η εγγυημένη συγκατάθεση εξασφαλίστηκε από κάθε συμμετέχοντα. Για τα ευρήματα αξιολόγησης τυχόν επιπτώσεων των αλλαγών της φορολογίας την τελευταία δεκαετία στις ελληνικές επιχειρήσεις, θα δοθεί ανατροφοδότηση στην Ακαδημαϊκή Κοινότητα για περαιτέρω μελέτη.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

4.8 ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Θα πραγματοποιηθεί εγκυρότητα Εννοιολογικής Κατασκευής του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα για του δύο άξονες που το συνθέτουν εκτός από τον άξονα των δημογραφικών στοιχείων.

Για να ελεγχθεί η εγκυρότητα της «εννοιολογικής κατασκευής» της κλίμακας καταγραφής στοιχείων για το «πρόσημο» των αλλαγών της φορολογίας, εφαρμόστηκε η διερευνητική «Ανάλυση Παραγόντων (ΑΠ) με το SPSS 22».

Πρωταρχικές απαιτήσεις εκτελέσεως της μεθόδου είναι οι εξής:

Πριν εφαρμοστεί η διερευνητική Ανάλυση Παραγόντων (ΑΠ) χρειάζεται να διασφαλιστεί ότι (Ζαΐρης, 2010), (Keller, 2010):

- ✓ Οι «μεταβλητές» της διερεύνησης της έρευνας είναι «ποσοτικές», «συνεχείς». Βέβαια, σε συγκεκριμένα περιστατικά η μέθοδος βρίσκει εφαρμογή και σε «διακριτές μεταβλητές» σε «κλίμακα ιεράρχησης» (για παράδειγμα κλίμακα τύπου «Likert» όπως και στην παρούσα περίπτωση).
- ✓ Να περιλαμβάνονται / υφίστανται τουλάχιστον 3 μεταβλητές / ερωτήσεις ανά παράγοντα (στην παρούσα περίπτωση ο πρώτος άξονας που θα μελετηθεί έχει 6 μεταβλητές / ερωτήσεις και ο δεύτερος έχει 9).
- ✓ Η αντιστοιχία υποκειμένων / μεταβλητών είναι αναγκαίο να αντιστοιχεί περίπου σε 5:1, δηλαδή μία «μεταβλητή» να αντιστοιχεί σε «πέντε υποκείμενα» (για παράδειγμα για ερωτηματολόγιο / κλίμακα με 20 ερωτήσεων απαιτούνται περίπου $20 \times 5 = 100$ ερωτώμενοι, στην παρούσα περίπτωση το δείγμα διαμορφώθηκε στα 83 άτομα το οποίο δεν αποτελεί πρόβλημα στην εγκυρότητα και αξιοπιστία των αποτελεσμάτων).

4.8.1 Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας»

Ο Πίνακας 4.1 αποτελεσμάτων (Communalities) του άξονα του ερωτηματολογίου «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας» δίνει / γνωστοποιεί πληροφορίες για το «ποσοστό της διακύμανσης» κάθε μεταβλητής / ερώτησης / πρότασης που επεξηγείται από τις 7 ερωτήσεις / συντελεστές. Σύμφωνα με την θεωρία τιμές μεγαλύτερες του 0,5 λογίζονται ανεκτές, αντίθετα τιμές πολύ μικρότερες του 0,5 αποκαλύπτουν ότι η διακύμανση των ανάλογων μεταβλητών / ερωτημάτων / προτάσεων δεν εξηγείται αρκετά από το αποτέλεσμα της «Ανάλυσης Παραγόντων».

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 4.1: *Communalities* - Μέθοδος εξαγωγής: Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας».

Communalities		
	Initial	Extraction
5. Υπάρχουν ασάφειες στις φορολογικές διατάξεις;	1,000	,980
6. Έχουν οι Έλληνες επιχειρηματίες Φορολογική συνείδηση;	1,000	,986
7. Οι συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση εξυπηρετούν την φοροδιαφυγή;	1,000	,976
8. Οι αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις είναι δίκαιες;	1,000	,980
9. Τα φορολογικά πρόστιμα είναι δίκαια;	1,000	,811
10. Επιβάλλονται δίκαια φορολογικά πρόστιμα στις επιχειρήσεις;	1,000	,882
11. Το ύψος των φορολογικών προστίμων επηρεάζει το μέγεθος της φοροδιαφυγής;	1,000	1,000
Extraction Method: Principal Component Analysis.		

Στον κάτωθι Πίνακα 4.2 εμφανίζονται οι «Ιδιοτιμές (Eigenvalues)» και το «ποσοστό διακύμανσης» που ερμηνεύει έκαστος συντελεστής / ερώτηση / παράγοντας. Γενικά, στον άξονα του ερωτηματολογίου: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας» υπάρχουν 7 διαφορετικοί συντελεστές / ερωτήσεις / παράγοντες, όμως ως πιο αξιόλογοι επιλέχθηκαν οι τρεις πρώτοι, επειδή αυτός ο αριθμός παρακολουθεί τη «θεωρητική δομή» της κλίμακας. Οι τρεις αυτοί συντελεστές ερμηνεύουν το 62,86% της ολικής διακύμανσης.

Πίνακας 4.2: Επεξήγηση συνολικής διακύμανσης του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας».

Total Variance Explained							
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings ^a
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total
1	2,133	30,475	30,475	2,133	30,475	30,475	1,695
2	1,289	18,410	48,885	1,289	18,410	48,885	1,090
3	,979	13,981	62,866	,979	13,981	62,866	1,114
4	,810	11,576	74,442	,810	11,576	74,442	1,123
5	,740	10,572	85,014	,740	10,572	85,014	1,313
6	,663	9,470	94,485	,663	9,470	94,485	1,302
7	,386	5,515	100,000				

Extraction Method: Principal Component Analysis. a. When components are correlated, sums of squared loadings cannot be added to obtain a total variance.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

4.8.2 Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία»

Ο Πίνακας 4.3 αποτελεσμάτων (Communalities) του άξονα του ερωτηματολογίου «Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία» δίνει / γνωστοποιεί πληροφορίες για το «ποσοστό της διακύμανσης» έκαστης μεταβλητής / ερώτησης / πρότασης που επεξηγείται από τις 9 ερωτήσεις / παράγοντες.

Πίνακας 4.3: Communalities - Μέθοδος εξαγωγής: Ανάλυση κύριων συστατικών / εγκυρότητας του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία».

Communalities		
	Initial	Extraction
12. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλεί άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης;	1,000	,928
13. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο;	1,000	,879
14. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων;	1,000	,739
15. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης και λήψης αποφάσεων;	1,000	,816
16. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης και λήψης αποφάσεων;	1,000	,821
17. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις ενέργειες για την ρύθμιση φορολογικών ζητημάτων και σχετικών εκκρεμοτήτων;	1,000	,940
18. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης;	1,000	,951
19. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης;	1,000	,840
20. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν προστριβές σχετικά με την ανάληψη ευθύνης εταιρικής διαχείρισης;	1,000	,969

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με την θεωρία τιμές μεγαλύτερες του 0,5 λογίζονται καλές, αντίθετα τιμές πολύ μικρότερες του 0,5 αποκαλύπτουν ότι η διακύμανση παρόμοιων μεταβλητών / ερωτημάτων / προτάσεων δεν επεξηγείται αρκετά από το αποτέλεσμα της «Ανάλυσης Παραγόντων».

Στον κάτωθι Πίνακα 4.4 εμφανίζονται οι «Ιδιοτιμές (Eigenvalues)» και το «ποσοστό διακύμανσης» που ερμηνεύει έκαστος συντελεστής / ερώτηση / παράγοντας. Γενικά, στον άξονα του ερωτηματολογίου: «Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία» υπάρχουν 9 διαφορετικοί συντελεστές / ερωτήσεις / παράγοντες, όμως ως πιο αξιόλογοι επιλέχθηκαν οι τρεις πρώτοι, καθώς αυτός ο αριθμός παρακολουθεί τη «θεωρητική δομή» της κλίμακας. Αυτοί οι τρεις συντελεστές ερμηνεύουν το 65,910% της ολικής «διακύμανσης».

Πίνακας 4.4: Επεξήγηση συνολικής διακύμανσης του ερωτηματολογίου του άξονα: «Στοιχεία για το πρόσημο των αλλαγών της φορολογίας».

Total Variance Explained							
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings ^a
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total
1	4,012	44,577	44,577	4,012	44,577	44,577	2,781
2	1,044	11,600	56,177	1,044	11,600	56,177	2,102
3	,876	9,733	65,910	,876	9,733	65,910	1,645
4	,806	8,955	74,865	,806	8,955	74,865	2,395
5	,641	7,119	81,983	,641	7,119	81,983	,921
6	,505	5,606	87,589	,505	5,606	87,589	2,321
7	,453	5,035	92,624				
8	,375	4,163	96,787				
9	,289	3,213	100,000				

Extraction Method: Principal Component Analysis. a. When components are correlated, sums of squared loadings cannot be added to obtain a total variance.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ»

Στο 5^ο κεφάλαιο θα εμφανιστούν η ανάλυση της ποσοτικής έρευνας των αλλαγών της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις. Όπως ειπώθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, για τη εκτέλεση της πρωτογενούς έρευνας χρειάστηκε να χρησιμοποιηθεί δομημένο ερωτηματολόγιο 20 ερωτήσεων / προτάσεων. Ως ακολούθως στοιχειοθετούνται λεπτομερειακώς τα επακόλουθα των 83 απαντημένων ερωτηματολογίων κατά την τρίμηνη χρονική διάρκεια της έρευνας. Η ανάλυση θα είναι ποσοστιαία.

5.1 Δημογραφικά στοιχεία επιχείρησης

Οι περαιτέρω πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα αντανακλούν τα κοινωνικό-δημογραφικά χαρακτηριστικά των ελληνικών επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην προύσα έρευνα.

5.1.1 Έδρα Επιχείρησης

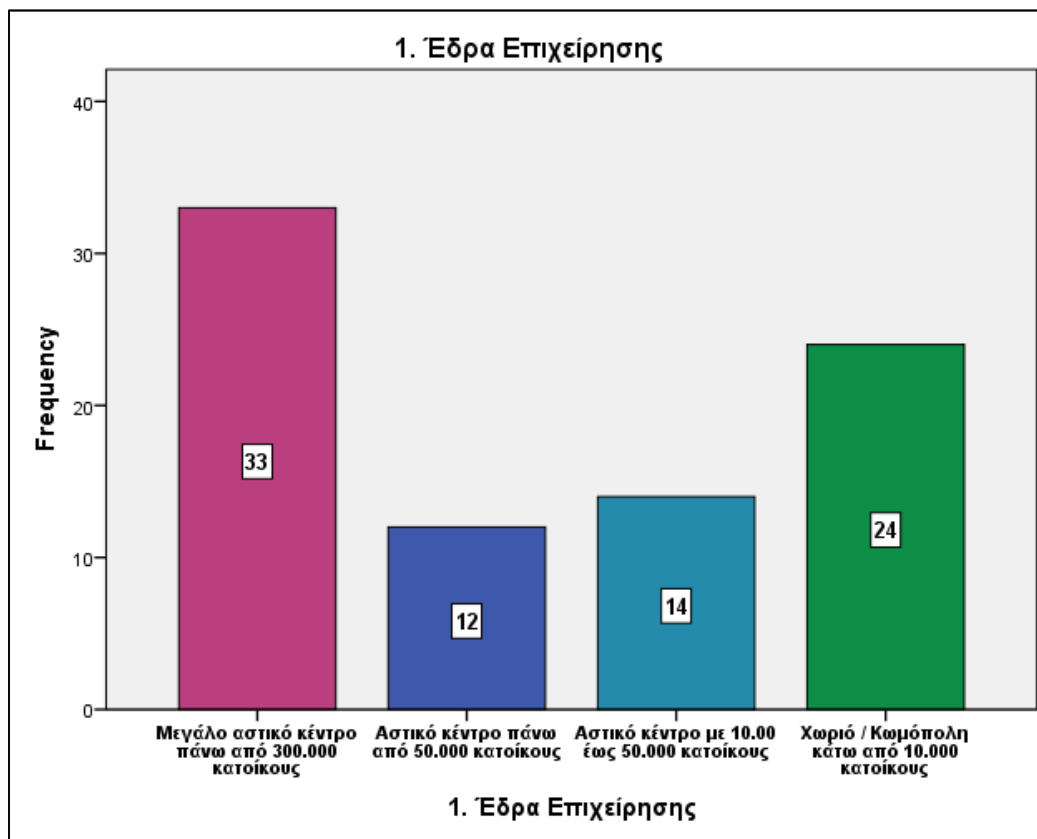
Οι απαντήσεις του 1^{ου} ερωτήματος συναρτώμενα με την «Έδρα της Επιχείρησης», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.1 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.1.

Πίνακας 5.1: Έδρα Επιχείρησης.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Μεγάλο αστικό κέντρο πάνω από 300.000 κατοίκους	33	39,8	39,8	39,8
	Αστικό κέντρο πάνω από 50.000 κατοίκους	12	14,5	14,5	54,2
	Αστικό κέντρο με 10.00 έως 50.000 κατοίκους	14	16,9	16,9	71,1
	Χωριό / Κωμόπολη κάτω από 10.000 κατοίκους	24	28,9	28,9	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 33 επιχειρήσεις (39,8%) έχουν ως έδρα τους «Μεγάλο αστικό κέντρο πάνω από 300.000 κατοίκους», 12 επιχειρήσεις (14,5%) έχουν ως έδρα τους «Αστικό κέντρο πάνω από 50.000 κατοίκους», 14 επιχειρήσεις (16,9%) έχουν ως έδρα τους «Αστικό κέντρο με 10.00 έως 50.000 κατοίκους» και τέλος 24 επιχειρήσεις (28,9%) έχουν ως έδρα τους «Χωριό / Κομόπολη κάτω από 10.000 κατοίκους».

Διάγραμμα 5.1: Έδρα Επιχείρησης.

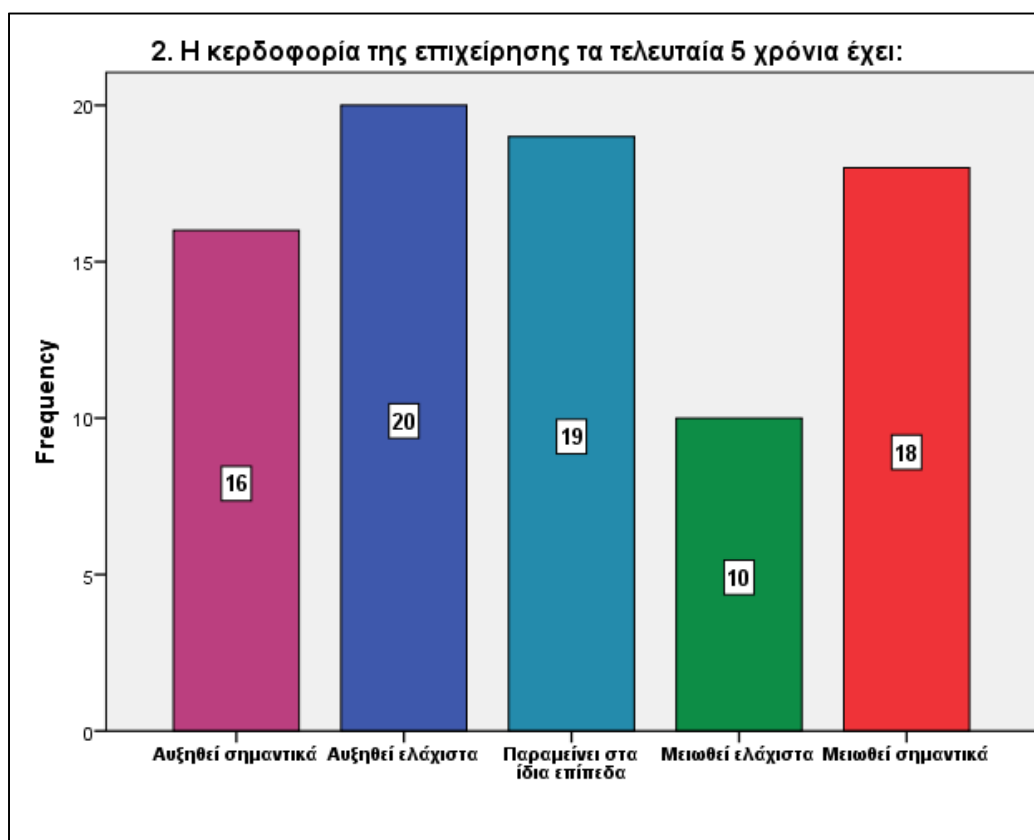
5.1.2 Τα κέρδη της επιχείρησης την τελευταία πενταετία

Οι απαντήσεις του 2^{ου} ερωτήματος συναρτώμενα με την «Κερδοφορία της επιχείρησης τα τελευταία 5 χρόνια», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.2 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.2. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 16 επιχειρήσεις (19,3%) η κερδοφορία τους έχει «Αυξηθεί σημαντικά», 20 επιχειρήσεις (24,1%) η κερδοφορία τους έχει «Αυξηθεί ελάχιστα», 19 επιχειρήσεις (22,9%) η κερδοφορία τους έχει «Παραμένει στα ίδια επίπεδα», 10 επιχειρήσεις (12%) η κερδοφορία τους έχει «Μειωθεί ελάχιστα», 18 επιχειρήσεις (21,7%) η κερδοφορία τους έχει «Μειωθεί σημαντικά».

Πίνακας 5.2: Τα κέρδη της επιχείρησης την τελευταία πενταετία

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Αυξηθεί σημαντικά	16	19,3	19,3	19,3
Αυξηθεί ελάχιστα	20	24,1	24,1	43,4
Valid Παραμείνει στα ίδια επίπεδα	19	22,9	22,9	66,3
Μειωθεί ελάχιστα	10	12,0	12,0	78,3
Μειωθεί σημαντικά	18	21,7	21,7	100,0
Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.2: Τα κέρδη της επιχείρησης την τελευταία πενταετία

5.1.3 Κατηγορία λογιστικών βιβλίων επιχείρησης

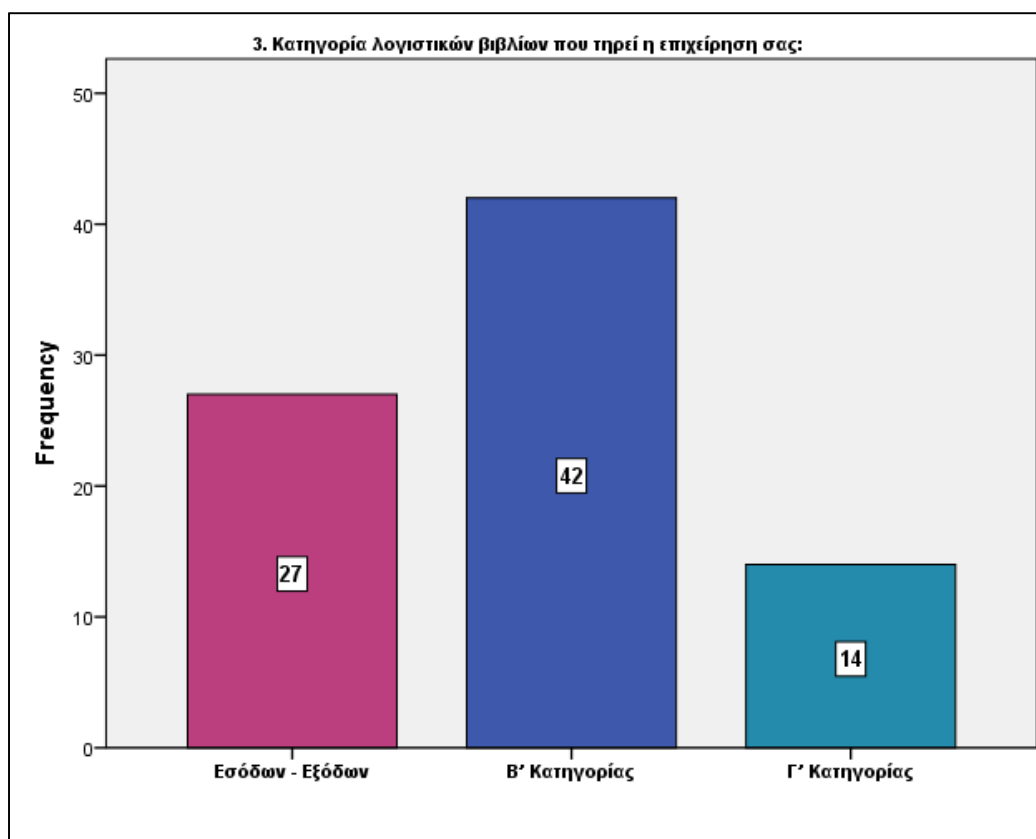
Οι απαντήσεις του 3^{ου} ερωτήματος συναρτώμενα με την «Κατηγορία λογιστικών βιβλίων επιχείρησης», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.3 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.3. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 27 επιχειρήσεις (32,5%) η κατηγορία λογιστικών βιβλίων είναι «Εσόδων - Εξόδων», 42

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

επιχειρήσεις (50,6%) η κατηγορία λογιστικών βιβλίων είναι «B' Κατηγορίας» και τέλος 14 επιχειρήσεις (16,9%) η κατηγορία λογιστικών βιβλίων είναι «Γ' Κατηγορίας».

Πίνακας 5.3: Κατηγορία λογιστικών βιβλίων επιχείρησης.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Εσόδων - Εξόδων	27	32,5	32,5	32,5
Valid B' Κατηγορίας	42	50,6	50,6	83,1
Γ' Κατηγορίας	14	16,9	16,9	100,0
Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.3: Κατηγορία λογιστικών βιβλίων επιχείρησης.

5.1.4 Δραστηριότητα Επιχείρησης

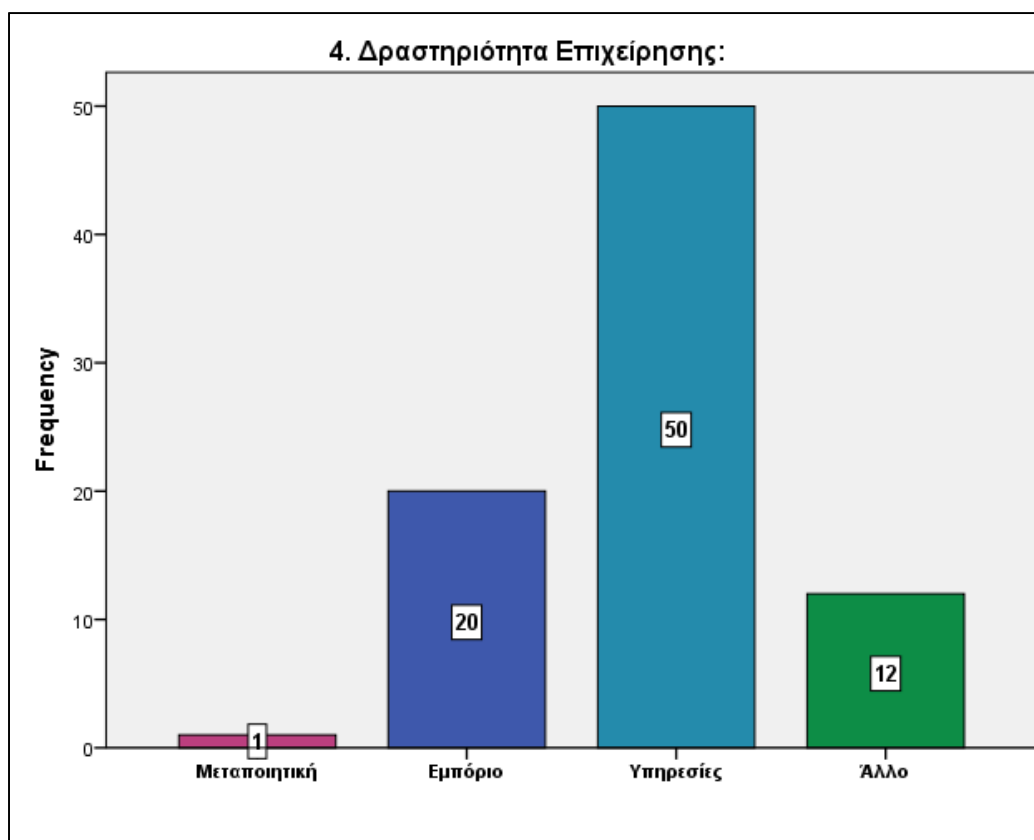
Οι απαντήσεις του 4^{ου} ερωτήματος συναρτώμενα με την «Δραστηριότητα της επιχείρησης», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.3 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.3. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 1 επιχείρηση (1,2%) έχει την «Μεταποιητική» ως δραστηριότητα, 20 επιχειρήσεις (24,1%) έχει το

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

«Εμπόριο» ως δραστηριότητα, 50 επιχειρήσεις (60,2%) έχει τις «Υπηρεσίες» ως δραστηριότητα και τέλος 12 επιχειρήσεις (14,5%) έχει κάποια «Άλλη» δραστηριότητα.

Πίνακας 5.4: Δραστηριότητα Επιχείρησης.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Μεταποιητική	1	1,2	1,2	1,2
	Εμπόριο	20	24,1	24,1	25,3
	Υπηρεσίες	50	60,2	60,2	85,5
	Άλλο	12	14,5	14,5	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.4: Δραστηριότητα Επιχείρησης.

5.2 Στοιχεία για το «πρόσημο» των αλλαγών της φορολογίας

Οι περαιτέρω πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα αντανακλούν τα στοιχεία για το «πρόσημο» των αλλαγών της φορολογίας των ελληνικών επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην παρούσα έρευνα.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

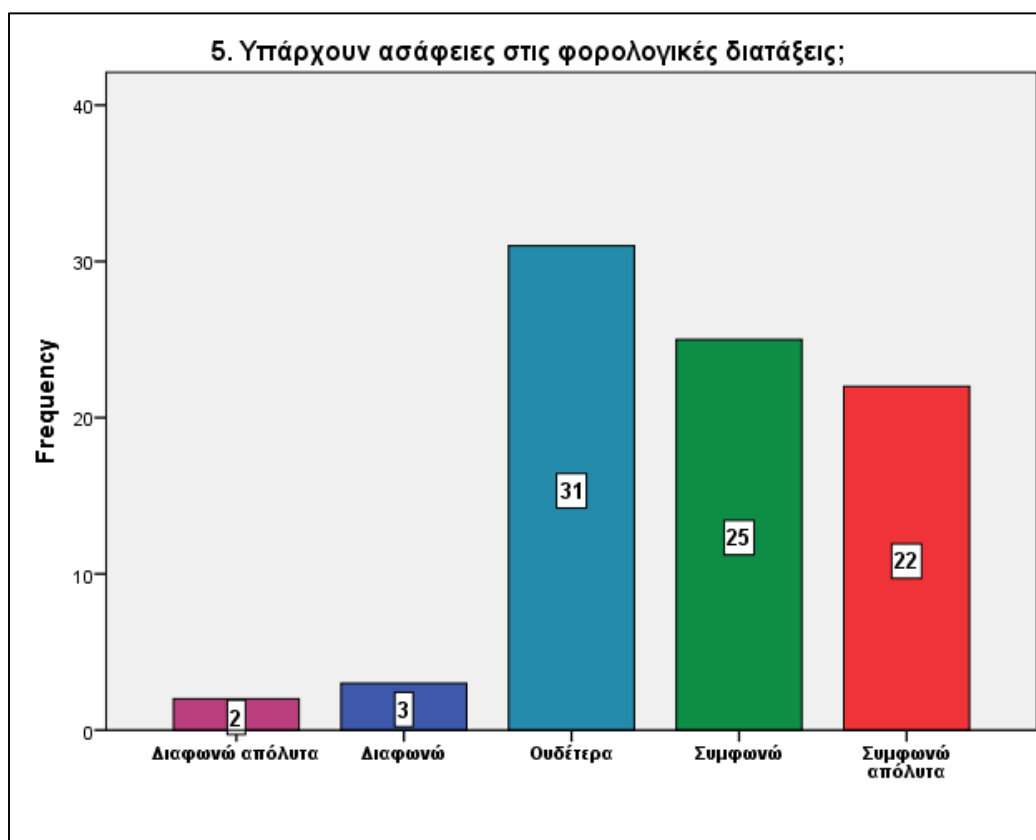
5.2.1 Ασάφειες φορολογικών διατάξεων

Οι απαντήσεις του 5^{ου} ερωτήματος: «Υπάρχουν ασάφειες στις φορολογικές διατάξεις;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.5 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.5. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν», 31 επιχειρήσεις (37,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 25 επιχειρήσεις (30,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνά» και τέλος 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνά απόλυτα».

Πίνακας 5.5: Ασάφειες φορολογικών διατάξεων.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4	2,4
	Διαφωνώ	3	3,6	3,6	6,0
	Ουδέτερα	31	37,3	37,3	43,4
	Συμφωνώ	25	30,1	30,1	73,5
	Συμφωνώ απόλυτα	22	26,5	26,5	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 5.5: Ασάφειες φορολογικών διατάξεων.

5.2.2 Έλληνες επιχειρηματίες και Φορολογική συνείδηση

Οι απαντήσεις του 6^{ου} ερωτήματος: «Έχουν οι Έλληνες επιχειρηματίες Φορολογική συνείδηση;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.6 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.6.

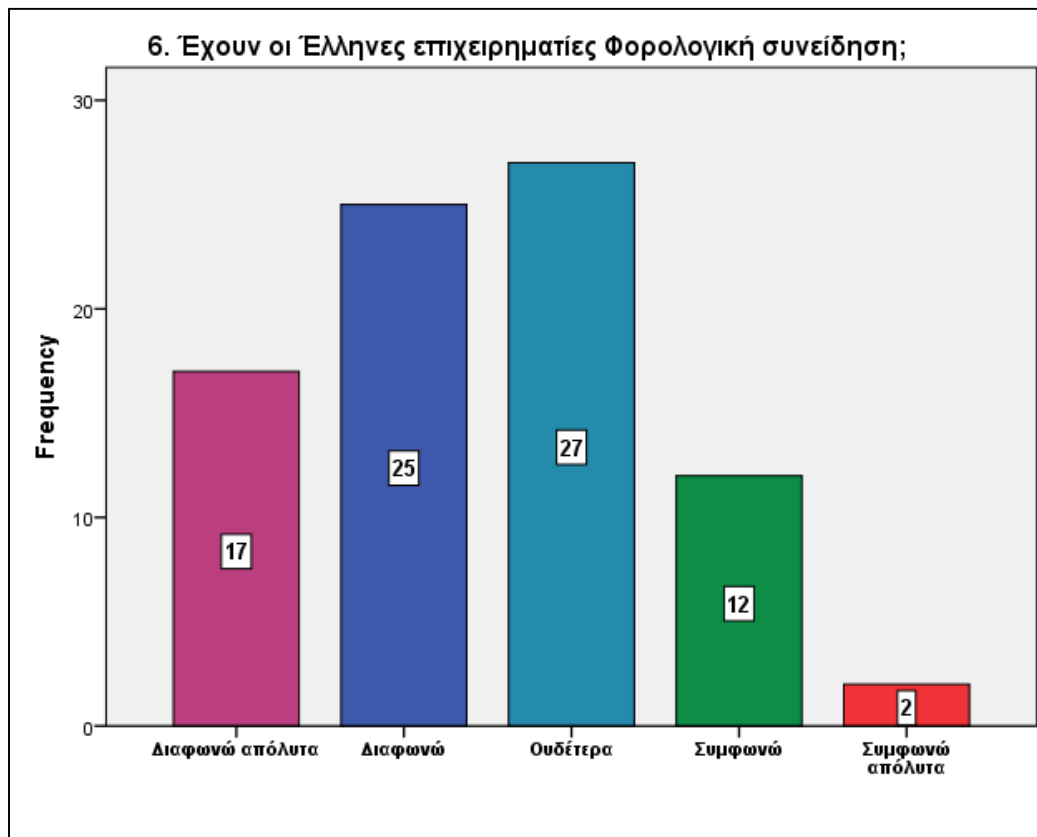
Πίνακας 5.6: Έλληνες επιχειρηματίες και Φορολογική συνείδηση.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	17	20,5	20,5	20,5
	Διαφωνώ	25	30,1	30,1	50,6
	Ουδέτερα	27	32,5	32,5	83,1
	Συμφωνώ	12	14,5	14,5	97,6
	Συμφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 17 επιχειρήσεις (20,5%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 25 επιχειρήσεις

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

(30,1%) «Διαφωνούν», 27 επιχειρήσεις (32,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 12 επιχειρήσεις (14,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 2 επιχειρήσεις (2,4%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Διάγραμμα 5.6: Έλληνες επιχειρηματίες και Φορολογική συνείδηση.

5.2.3 Συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση και φοροδιαφυγή

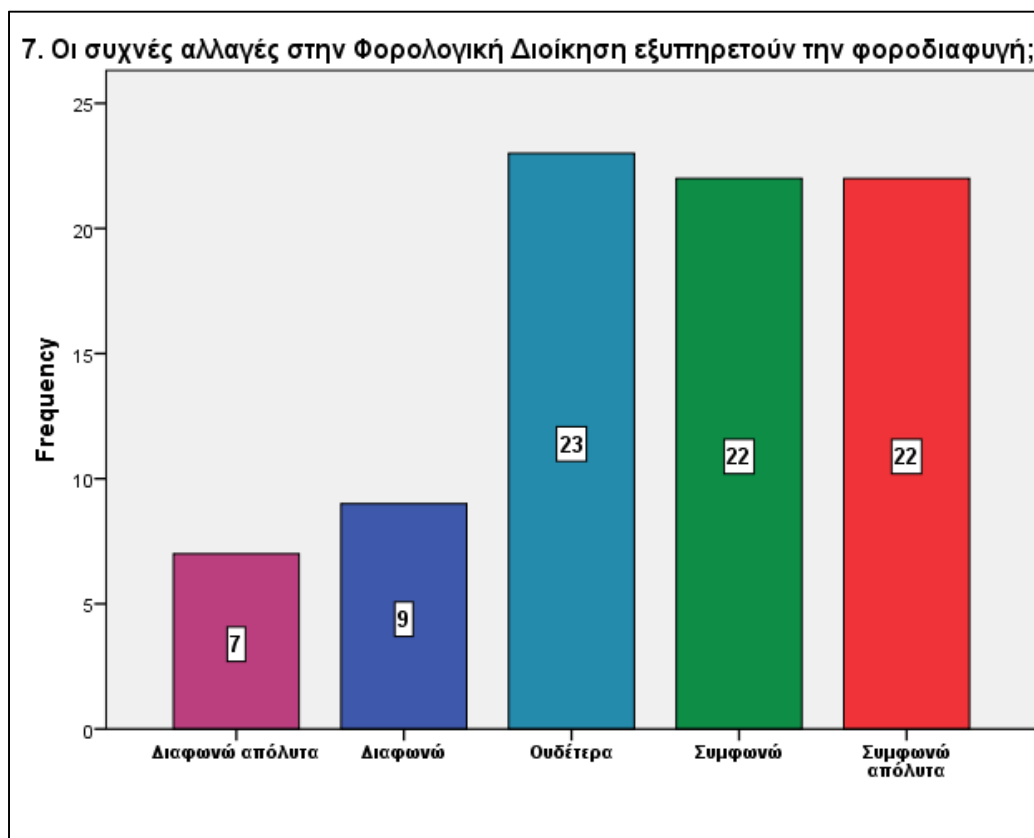
Οι απαντήσεις του 7^{ου} ερωτήματος: «Οι συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση εξυπηρετούν την φοροδιαφυγή;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.7 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.7.

Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 7 επιχειρήσεις (8,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 9 επιχειρήσεις (10,8%) «Διαφωνούν», 23 επιχειρήσεις (27,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 5.7: Συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση και φοροδιαφυγή.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	8,4	8,4	8,4
	Διαφωνώ	9	10,8	10,8	19,3
	Ουδέτερα	23	27,7	27,7	47,0
	Συμφωνώ	22	26,5	26,5	73,5
	Συμφωνώ απόλυτα	22	26,5	26,5	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.7: Συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση και φοροδιαφυγή.

5.2.4 Δίκαιες αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις

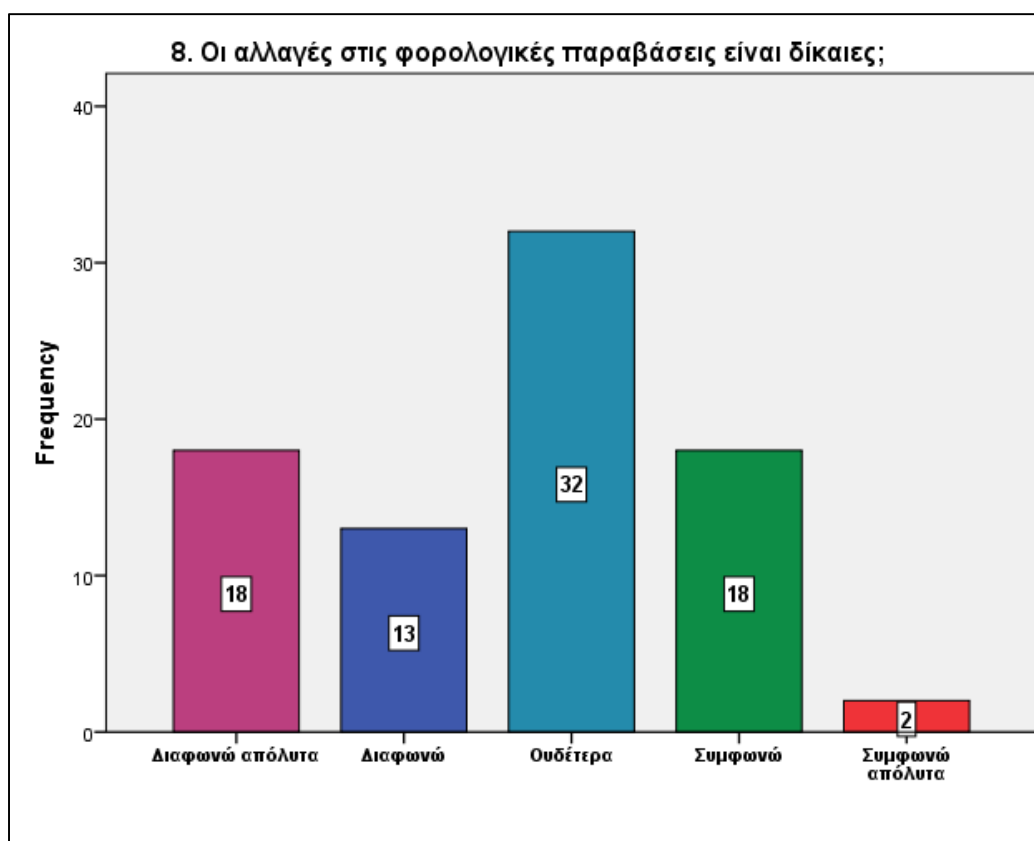
Οι απαντήσεις του 8^{ου} ερωτήματος: «Οι αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις είναι δίκαιες;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.8 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.8. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 18 επιχειρήσεις (21,7%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 13 επιχειρήσεις

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

(15,7%) «Διαφωνούν», 32 επιχειρήσεις (38,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 2 επιχειρήσεις (2,4%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.8: Δίκαιες αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	18	21,7	21,7	21,7
	Διαφωνώ	13	15,7	15,7	37,3
	Ουδέτερα	32	38,6	38,6	75,9
	Συμφωνώ	18	21,7	21,7	97,6
	Συμφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.8: Δίκαιες αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις.

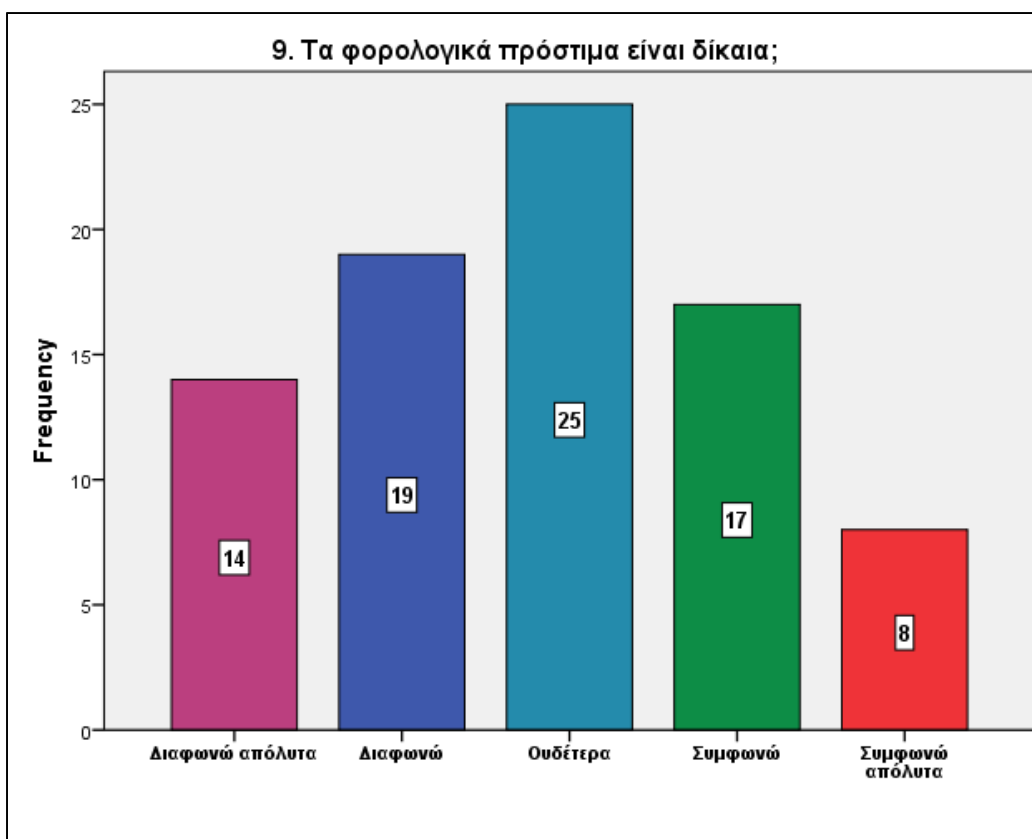
Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

5.2.5 Δίκαια φορολογικά πρόστιμα

Οι απαντήσεις του 9^{ου} ερωτήματος: «Τα φορολογικά πρόστιμα είναι δίκαια;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.9 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.9.

Πίνακας 5.9: Δίκαια φορολογικά πρόστιμα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	14	16,9	16,9	16,9
	Διαφωνώ	19	22,9	22,9	39,8
	Ουδέτερα	25	30,1	30,1	69,9
	Συμφωνώ	17	20,5	20,5	90,4
	Συμφωνώ απόλυτα	8	9,6	9,6	100,0
	Total		83	100,0	100,0

Διάγραμμα 5.9: Δίκαια φορολογικά πρόστιμα.

Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 14 επιχειρήσεις (16,9%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 19 επιχειρήσεις (22,9%) «Διαφωνούν», 25 επιχειρήσεις (30,1%) υιοθέτησαν την επιλογή

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

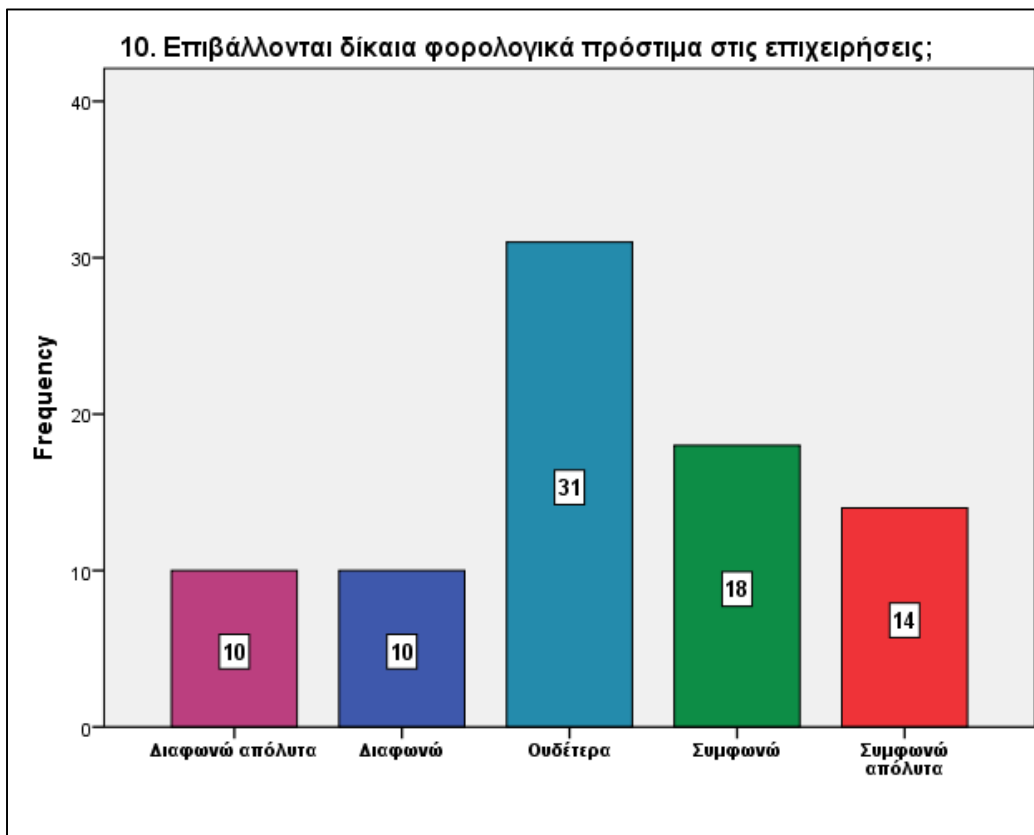
«Ουδέτερα», 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 8 επιχειρήσεις (9,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

5.2.6 Επιβολή δίκαιων φορολογικών πρόστιμων στις επιχειρήσεις

Οι απαντήσεις του 10^{ου} ερωτήματος: «Επιβάλλονται δίκαια φορολογικά πρόστιμα στις επιχειρήσεις;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.10 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.10.

Πίνακας 5.10: Επιβολή δίκαιων φορολογικών πρόστιμων στις επιχειρήσεις.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	10	12,0	12,0	12,0
	Διαφωνώ	10	12,0	12,0	24,1
	Ουδέτερα	31	37,3	37,3	61,4
	Συμφωνώ	18	21,7	21,7	83,1
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,9	16,9	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.10: Επιβολή δίκαιων φορολογικών πρόστιμων στις επιχειρήσεις.

Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 10 επιχειρήσεις (12%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 10

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

επιχειρήσεις (12%) «Διαφωνούν», 31 επιχειρήσεις (37,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 14 επιχειρήσεις (16,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

5.2.7 Επηρεασμός του μεγέθους της φοροδιαφυγής από το ύψος των φορολογικών προστίμων

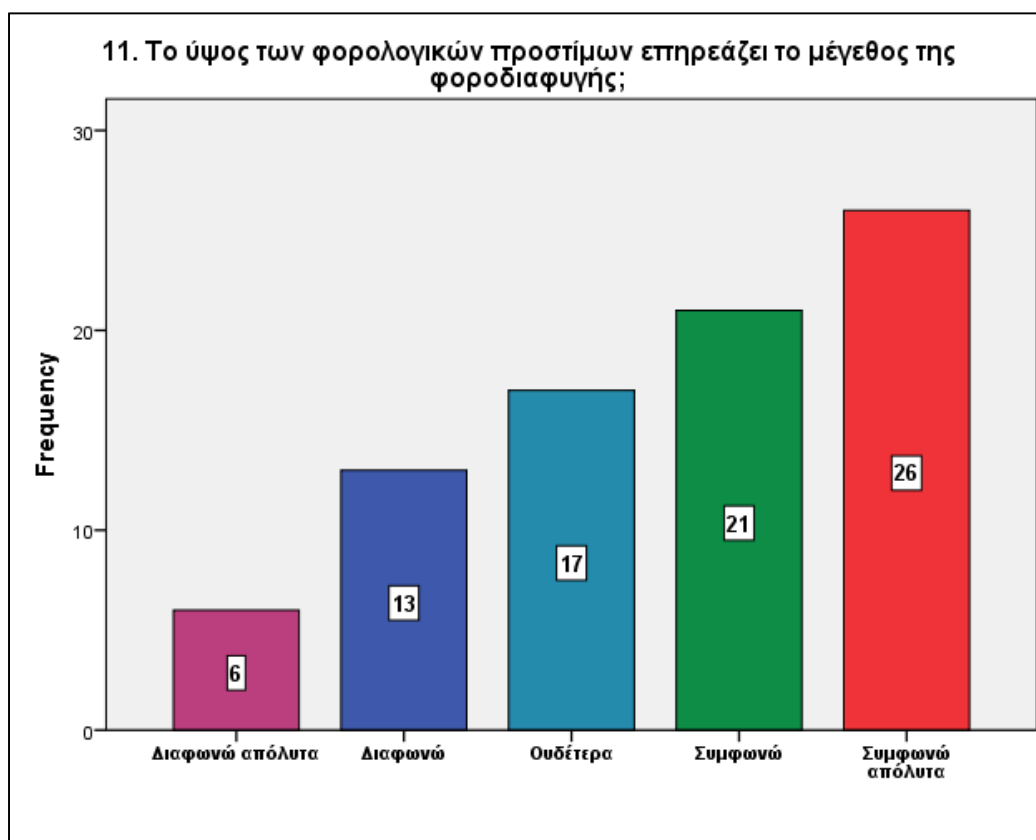
Οι απαντήσεις του 11^{ου} ερωτήματος: «Το ύψος των φορολογικών προστίμων επηρεάζει το μέγεθος της φοροδιαφυγής;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.11 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.11.

Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 6 επιχειρήσεις (7,2%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 13 επιχειρήσεις (15,7%) «Διαφωνούν», 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 21 επιχειρήσεις (25,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 26 επιχειρήσεις (31,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.11: Επηρεασμός του μεγέθους της φοροδιαφυγής από το ύψος των φορολογικών προστίμων.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	6	7,2	7,2	7,2
	Διαφωνώ	13	15,7	15,7	22,9
	Ουδέτερα	17	20,5	20,5	43,4
	Συμφωνώ	21	25,3	25,3	68,7
	Συμφωνώ απόλυτα	26	31,3	31,3	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 5.11: Επηρεασμός του μεγέθους της φοροδιαφυγής από το ύψος των φορολογικών προστίμων.

5.3 Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία

Οι περαιτέρω πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα αντανακλούν τα στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία που έλαβαν μέρος στην παρούσα έρευνα.

5.3.1 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία και άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης

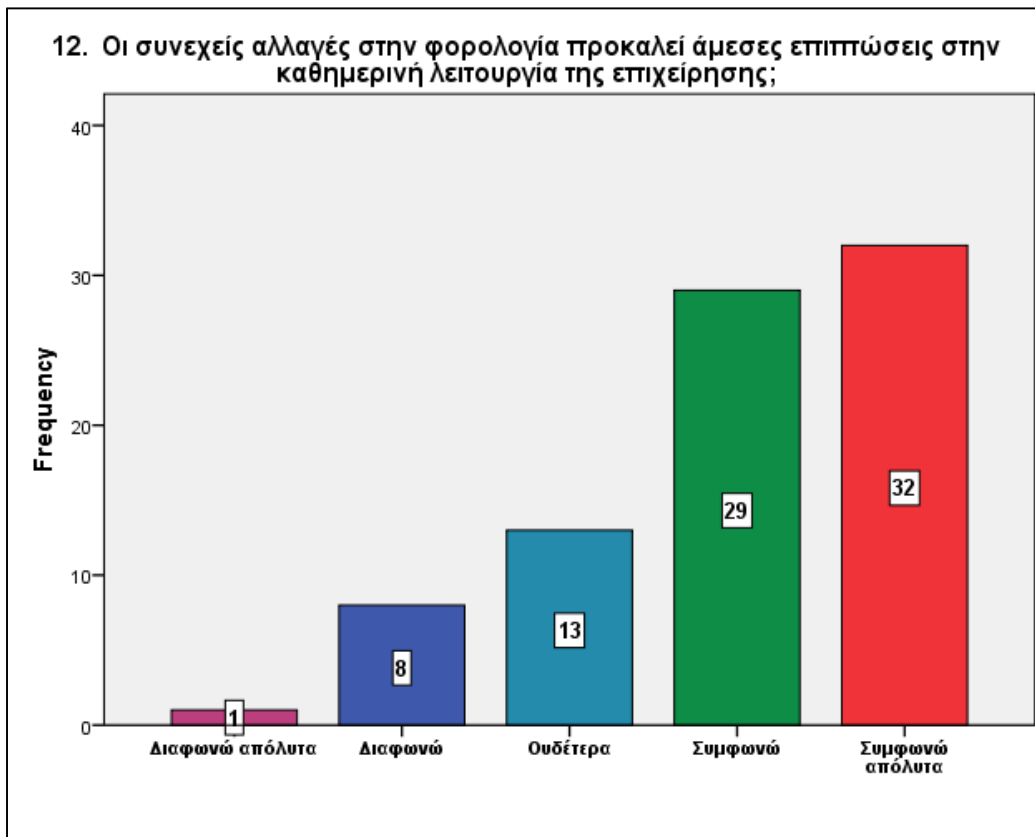
Οι απαντήσεις του 12^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλεί άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.12 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.12. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 1 επιχείρηση (1,2%) «Διαφωνεί απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 8 επιχειρήσεις (9,6%) «Διαφωνούν», 13 επιχειρήσεις (15,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 29 επιχειρήσεις (34,9%) υιοθέτησαν την

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 32 επιχειρήσεις (38,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.12: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία και άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,2	1,2	1,2
	Διαφωνώ	8	9,6	9,6	10,8
	Ουδέτερα	13	15,7	15,7	26,5
	Συμφωνώ	29	34,9	34,9	61,4
	Συμφωνώ απόλυτα	32	38,6	38,6	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.12: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία και άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

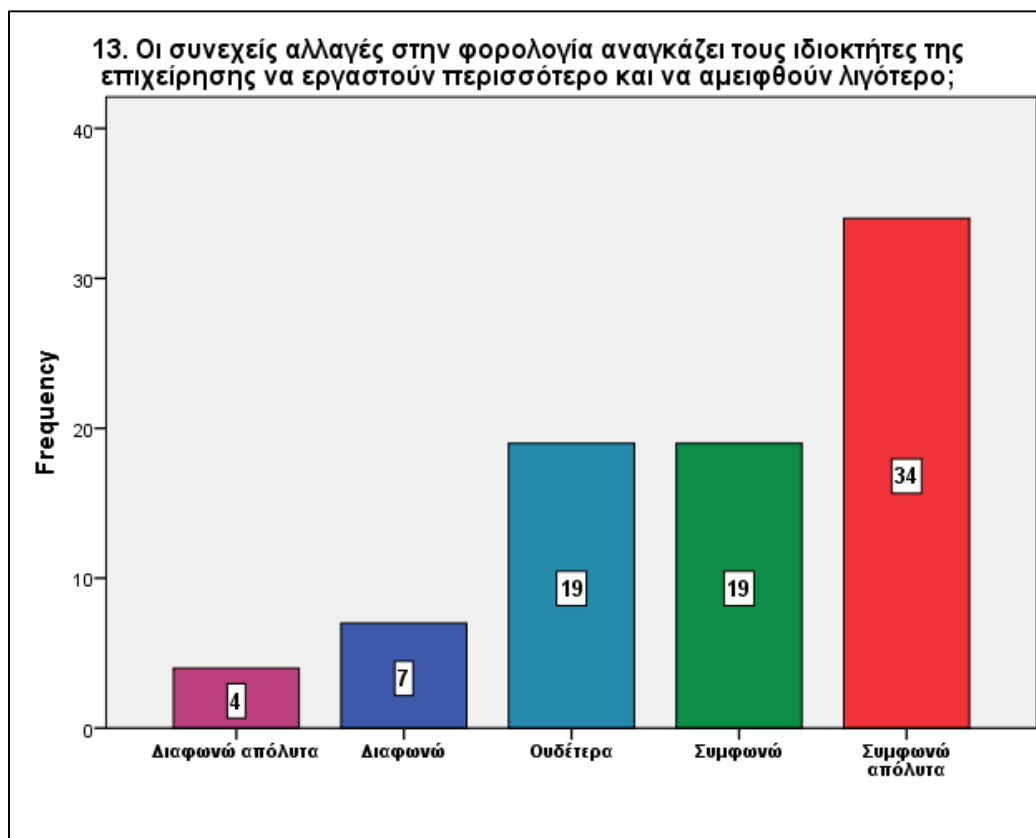
5.3.2 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο

Οι απαντήσεις του 13^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.13 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.13. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 4 επιχειρήσεις (4,8%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 7 επιχειρήσεις (8,4%) «Διαφωνούν», 19 επιχειρήσεις (22,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 19 επιχειρήσεις (22,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 34 επιχειρήσεις (41%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.13: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,8	4,8	4,8
	Διαφωνώ	7	8,4	8,4	13,3
	Ουδέτερα	19	22,9	22,9	36,1
	Συμφωνώ	19	22,9	22,9	59,0
	Συμφωνώ απόλυτα	34	41,0	41,0	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 5.13: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο.

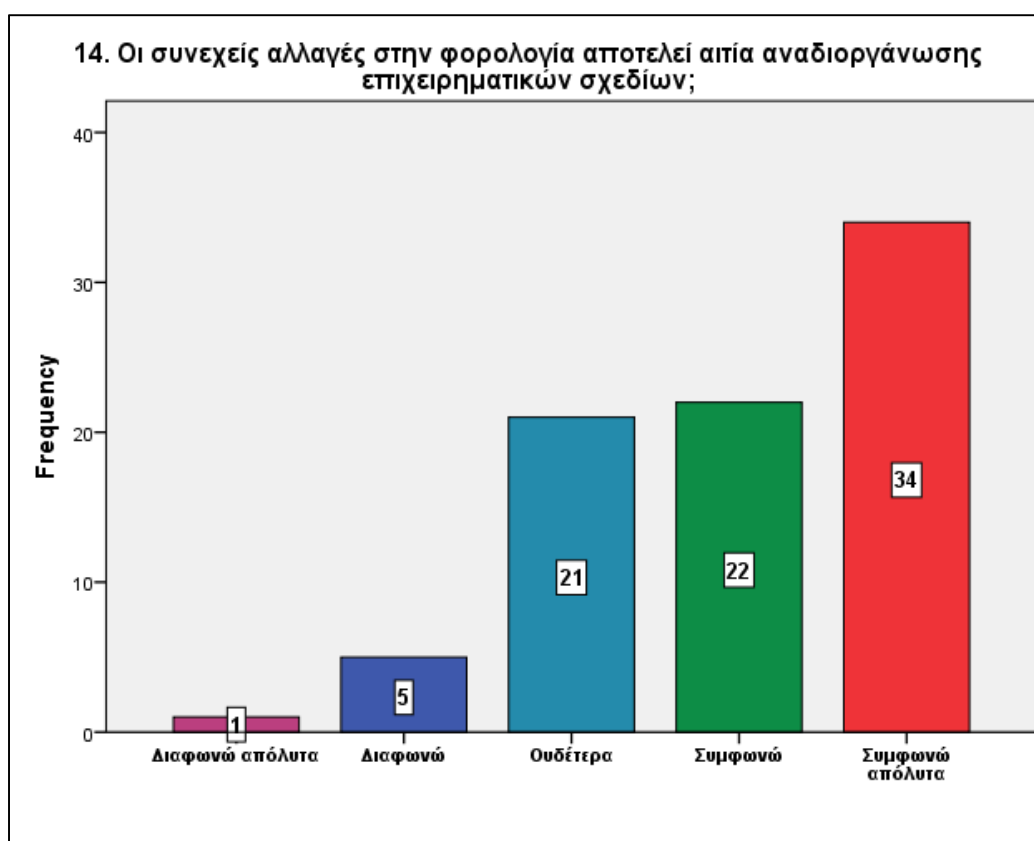
5.3.3 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων

Οι απαντήσεις του 14^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.14 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.14. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 1 επιχείρηση (1,2%) «Διαφωνεί απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 5 επιχειρήσεις (6%) «Διαφωνούν», 21 επιχειρήσεις (25,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 34 επιχειρήσεις (41%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 5.14: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,2	1,2	1,2
	Διαφωνώ	5	6,0	6,0	7,2
	Ουδέτερα	21	25,3	25,3	32,5
	Συμφωνώ	22	26,5	26,5	59,0
	Συμφωνώ απόλυτα	34	41,0	41,0	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.14: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων.

5.3.4 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης

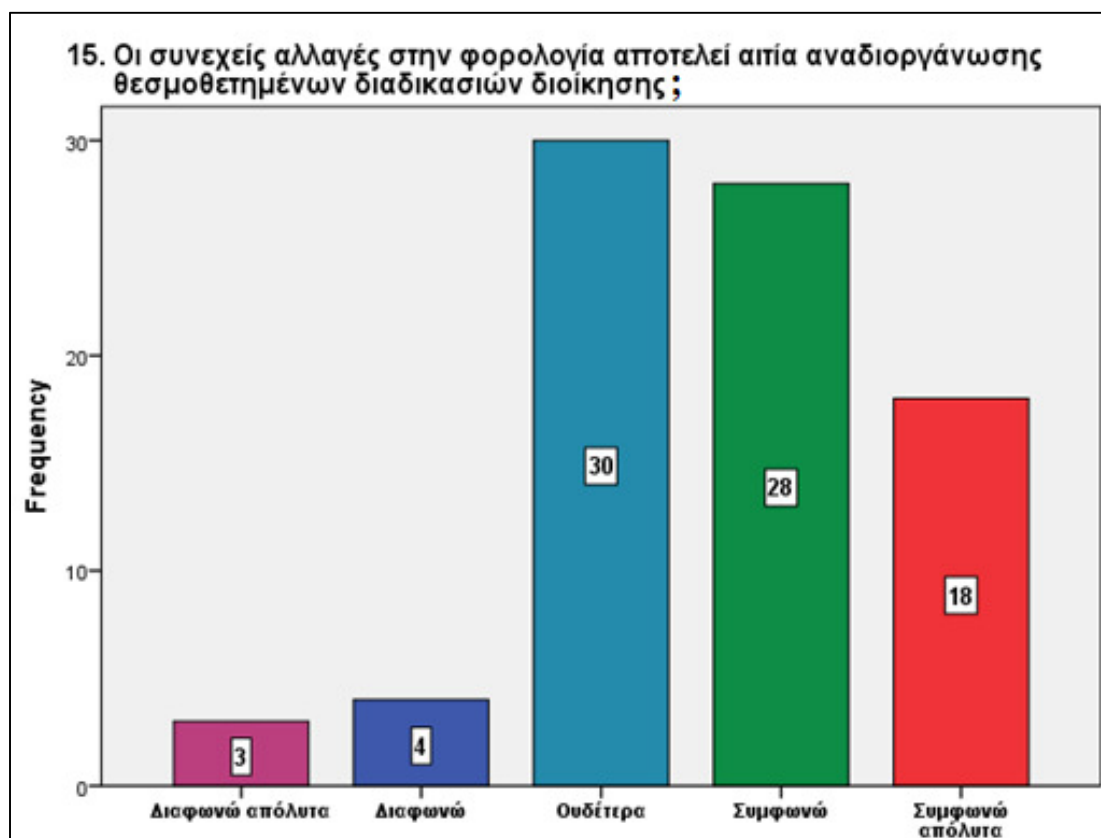
Οι απαντήσεις του 15^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.15 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.15. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 4 επιχειρήσεις (4,8%) «Διαφωνούν», 30 επιχειρήσεις (36,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 28 επιχειρήσεις (33,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.15: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	3,6	3,6	3,6
	Διαφωνώ	4	4,8	4,8	8,4
	Ουδέτερα	30	36,1	36,1	44,6
	Συμφωνώ	28	33,7	33,7	78,3
	Συμφωνώ απόλυτα	18	21,7	21,7	100,0
	Total		83	100,0	100,0

Διάγραμμα 5.15: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

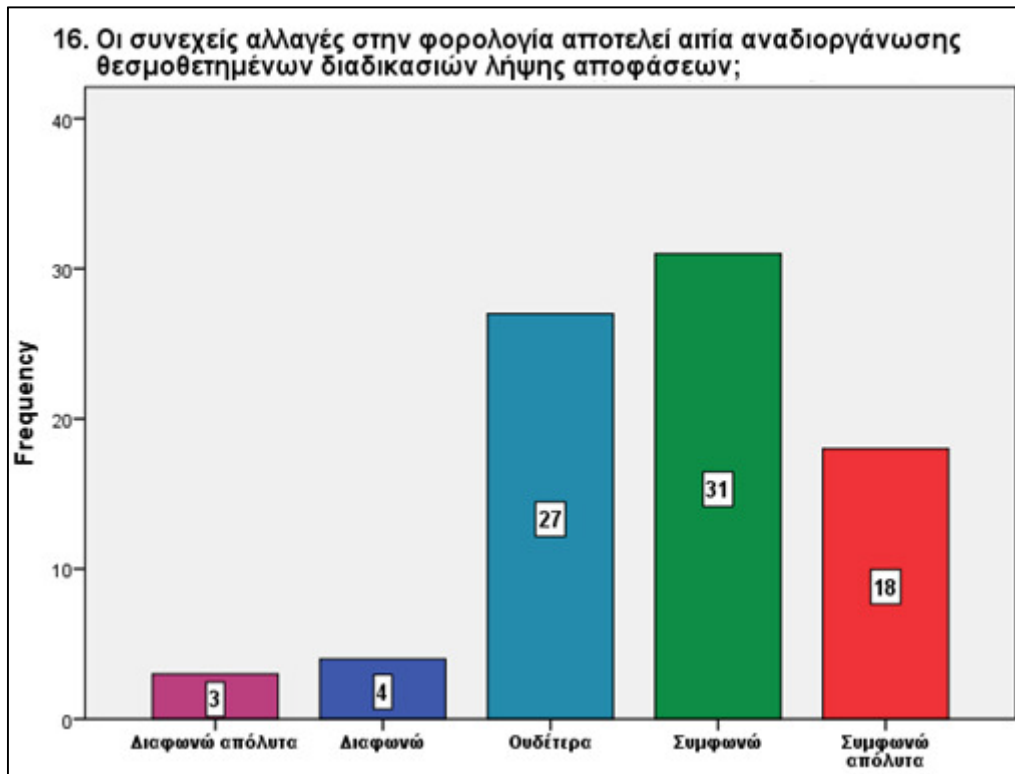
5.3.5 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων

Οι απαντήσεις του 16^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.16 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.16. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 4 επιχειρήσεις (4,8%) «Διαφωνούν», 27 επιχειρήσεις (32,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 31 επιχειρήσεις (37,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.16: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	3,6	3,6	3,6
	Διαφωνώ	4	4,8	4,8	8,4
	Ουδέτερα	27	32,5	32,5	41,0
	Συμφωνώ	31	37,3	37,3	78,3
	Συμφωνώ απόλυτα	18	21,7	21,7	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 5.16: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

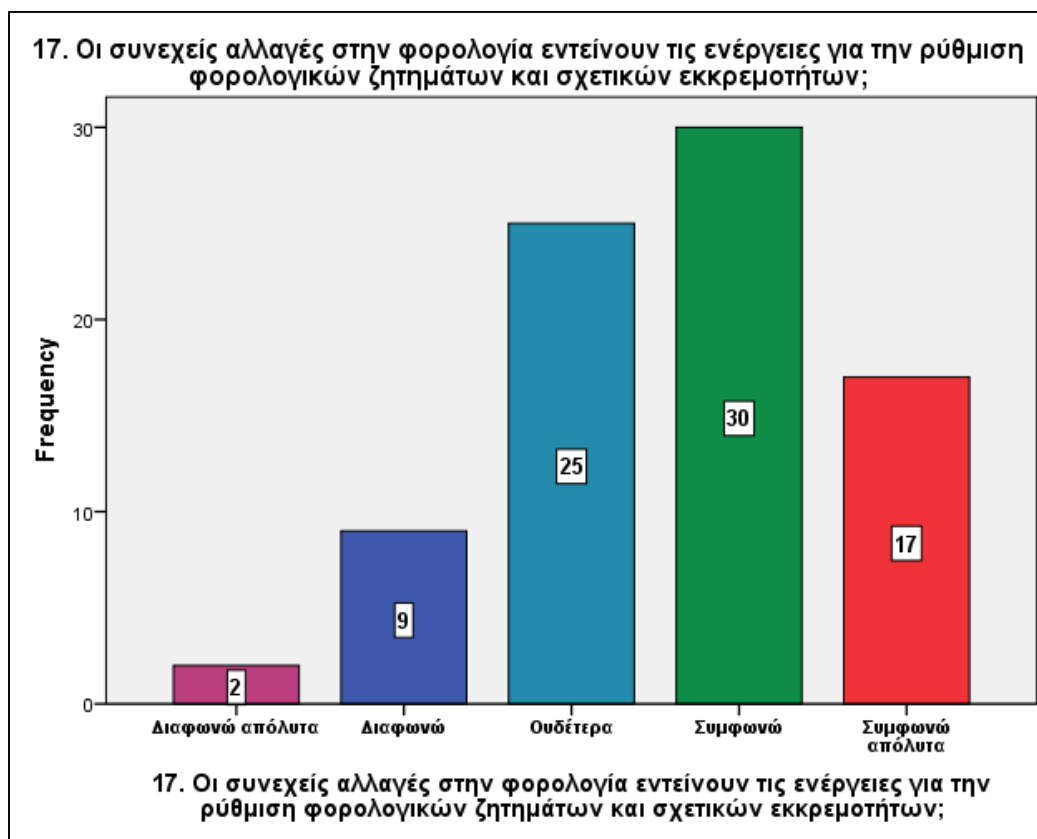
5.3.6 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις κινήσεις διευθέτησης φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων

Οι απαντήσεις του 17^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις κινήσεις διευθέτησης φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.17 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.17. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 9 επιχειρήσεις (10,8%) «Διαφωνούν», 25 επιχειρήσεις (30,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 30 επιχειρήσεις (36,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 5.17: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις κινήσεις διευθέτησης φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4	2,4
	Διαφωνώ	9	10,8	10,8	13,3
	Ουδέτερα	25	30,1	30,1	43,4
	Συμφωνώ	30	36,1	36,1	79,5
	Συμφωνώ απόλυτα	17	20,5	20,5	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.17: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις κινήσεις διευθέτησης φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων.

5.3.7 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης

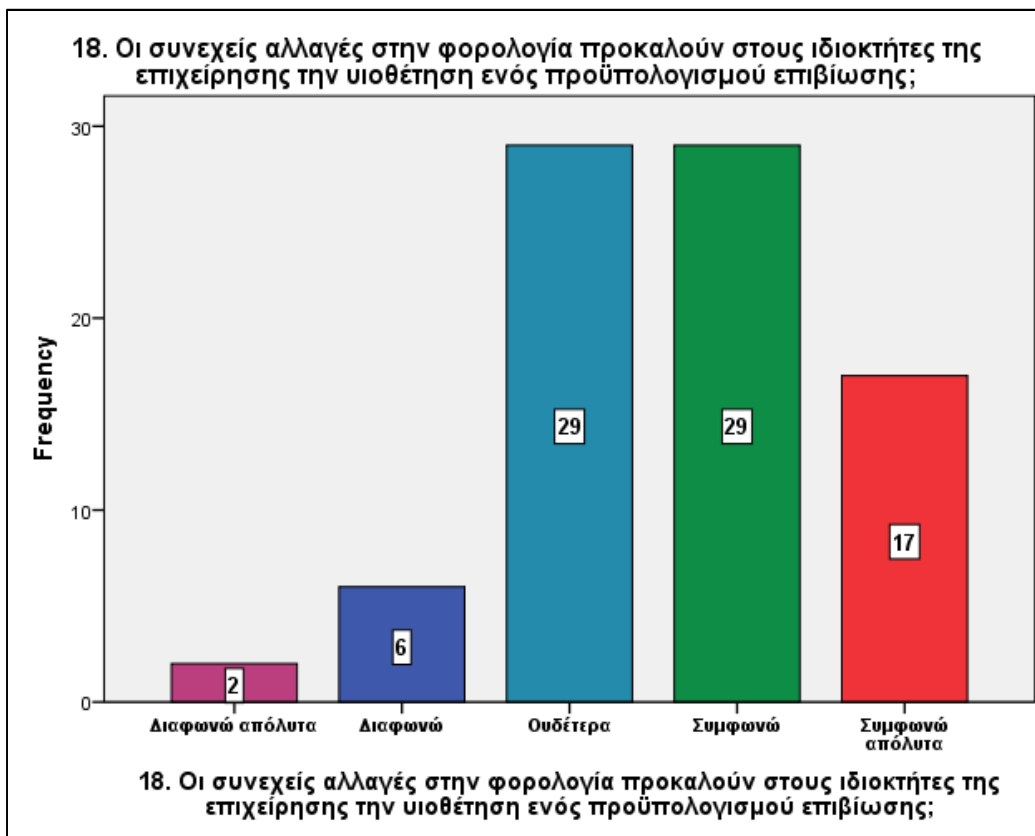
Οι απαντήσεις του 18^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.18 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.18.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 6 επιχειρήσεις (7,2%) «Διαφωνούν», 29 επιχειρήσεις (34,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 29 επιχειρήσεις (34,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.18: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης.

18. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4	2,4
	Διαφωνώ	6	7,2	7,2	9,6
	Ουδέτερα	29	34,9	34,9	44,6
	Συμφωνώ	29	34,9	34,9	79,5
	Συμφωνώ απόλυτα	17	20,5	20,5	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.18: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

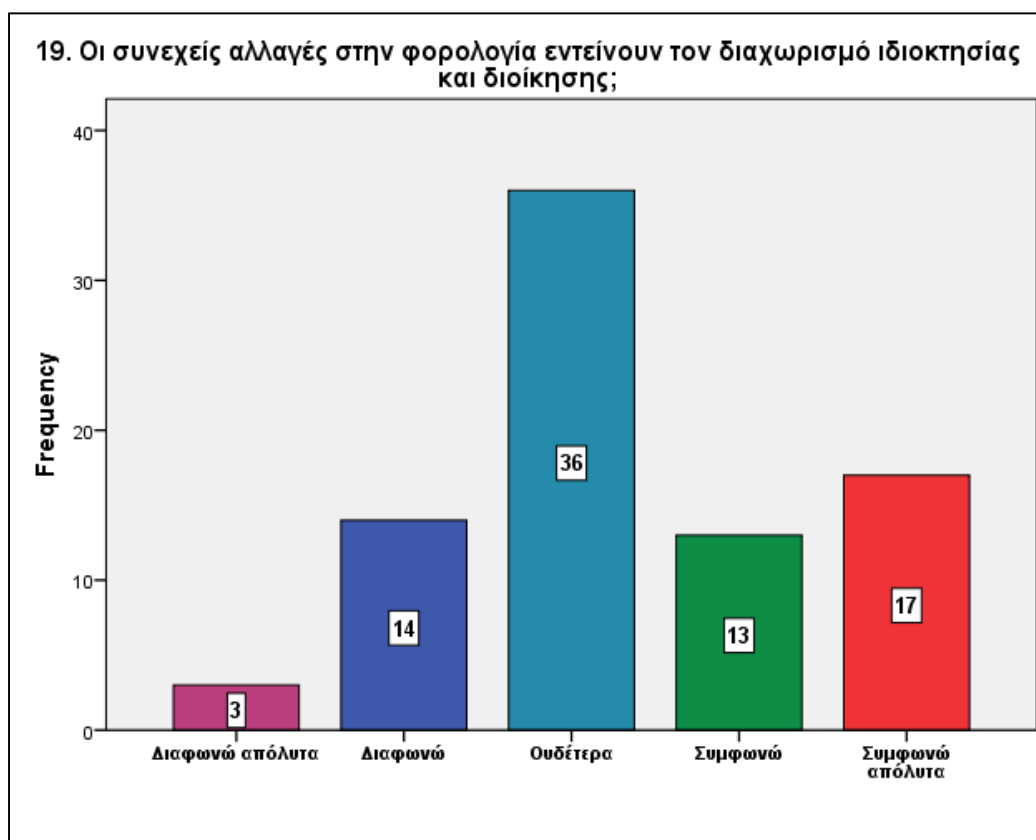
5.3.8 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης

Οι απαντήσεις του 19^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.19 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.19. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 14 επιχειρήσεις (16,9%) «Διαφωνούν», 36 επιχειρήσεις (43,4%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 13 επιχειρήσεις (15,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Πίνακας 5.19: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	3,6	3,6	3,6
	Διαφωνώ	14	16,9	16,9	20,5
	Ουδέτερα	36	43,4	43,4	63,9
	Συμφωνώ	13	15,7	15,7	79,5
	Συμφωνώ απόλυτα	17	20,5	20,5	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διάγραμμα 5.19: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης.

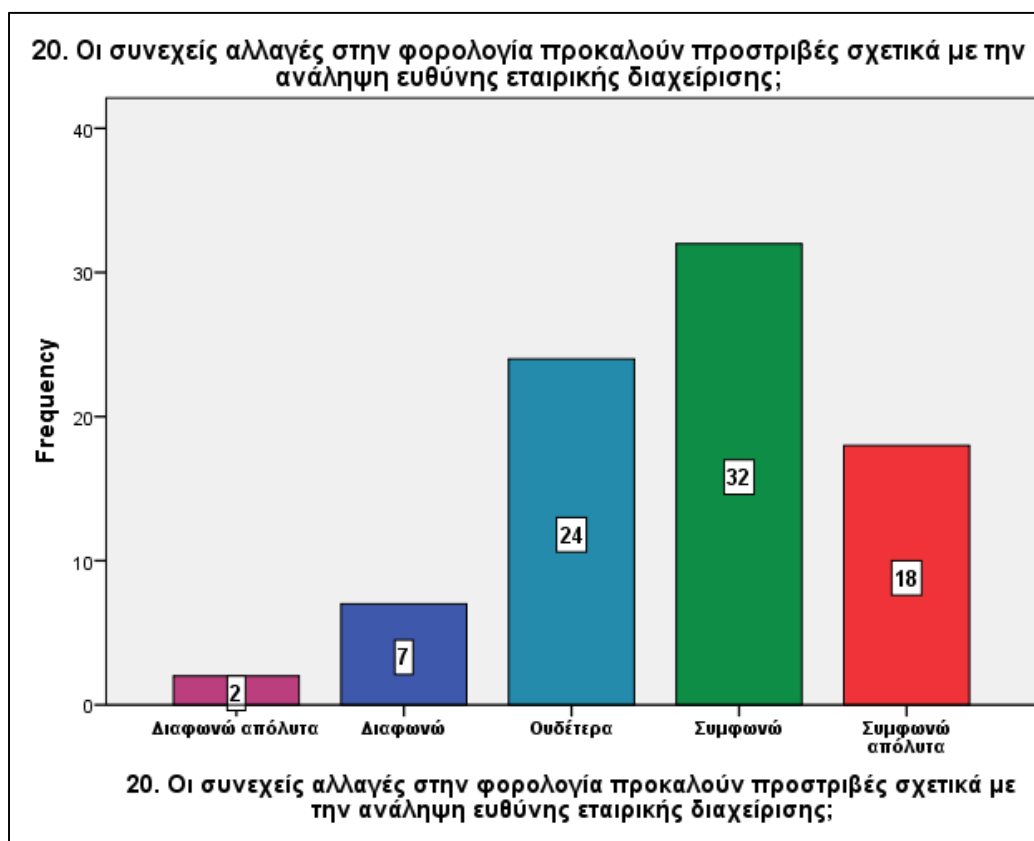
5.3.9 Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ευθύνη της εταιρικής χρήσης

Οι απαντήσεις του 20^{ου} ερωτήματος: «Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ευθύνη της εταιρικής χρήσης;», εμφανίζονται στο παρακάτω πίνακα 5.20 και το αντίστοιχο διάγραμμα 5.20. Διακρίνεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 7 επιχειρήσεις (8,4%) «Διαφωνούν», 24 επιχειρήσεις (28,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 32 επιχειρήσεις (38,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα».

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πίνακας 5.20: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ευθύνη της εταιρικής χρήσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4	2,4
	Διαφωνώ	7	8,4	8,4	10,8
	Ουδέτερα	24	28,9	28,9	39,8
	Συμφωνώ	32	38,6	38,6	78,3
	Συμφωνώ απόλυτα	18	21,7	21,7	100,0
	Total	83	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5.20: Συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ευθύνη της εταιρικής χρήσης

6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»

Την τελευταία δεκαετία υπάρχουν πολλές αλλαγές στο φορολογικό μοντέλο της Ελλάδας, με γνώμονα αυτών, την αύξηση των φορολογικών συντελεστών αλλά και άλλων φορολογικών παραγόντων.

Η Ελλάδα το 2020 πρόκειται να αποχωρήσει από τον οικονομικό «μαραθώνιο» των μεγάλων πλεονασμάτων, αφού πρώτα επλήγησαν ιδιώτες και επιχειρήσεις, από τους σκληρούς δημοσιονομικούς στόχους που έθεσαν οι πιστωτές της. Τα τελευταία 10 χρόνια πραγματοποιήθηκε -τόσο υψηλή- αύξηση φόρων, ώστε «στραγγαλίστηκαν» οικονομικά οι «μικρομεσαίες επιχειρήσεις», δηλαδή η βάση της οικονομίας της.

Οι περισσότερες χώρες διαθέτουν ένα φορολογικό σύστημα για την πληρωμή δημόσιων, κοινών ή συμφωνημένων εθνικών αναγκών και κυβερνητικών λειτουργιών. Ορισμένοι επιβάλλουν μια κατ' αποκοπή ποσοστιαία φορολογική επιβάρυνση για το ετήσιο προσωπικό εισόδημα, αλλά οι περισσότεροι φόροι επιβάλλονται με βάση τα ετήσια ποσά εισοδήματος. Οι περισσότερες χώρες χρεώνουν φόρο επί του εισοδήματος ενός ατόμου καθώς και επί του εταιρικού εισοδήματος. Χώρες ή υπομονάδες συχνά επιβάλλουν επίσης φόρους περιουσίας, φόρους κληρονομιάς, φόρους περιουσίας, φόρους επί των πωλήσεων, φόρους μισθωτών υπηρεσιών ή τιμολογίων.

Η είσπραξη των φόρων έχει ως στόχο την αύξηση των εσόδων ή την αλλαγή των τιμών, για να επιδράσει στη ζήτηση. Οι χώρες ανέκαθεν χρησιμοποιούσαν τα χρήματα που προσφέρει η φορολογία για να εκτελούνται πολλές λειτουργίες. Ορισμένες από αυτές είναι τα έξοδα για την οικονομική υποδομή. Η ικανότητα της κυβέρνησης να αυξάνει τους φόρους λέγεται «δημοσιονομική ικανότητα».

Ανάλυση της ποσοτικής έρευνας των αλλαγών της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις:

Τα δημογραφικά στοιχεία των επιχειρήσεων έχουν ως εξής:

Από τις απαντήσεις του 1^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 33 επιχειρήσεις (39,8%) έχουν ως έδρα τους «Μεγάλο αστικό κέντρο πάνω από 300.000 κατοίκους», 12 επιχειρήσεις (14,5%) έχουν ως έδρα τους «Αστικό κέντρο πάνω από 50.000 κατοίκους», 14 επιχειρήσεις (16,9%) έχουν ως

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

έδρα τους «Αστικό κέντρο με 10.00 έως 50.000 κατοίκους» και τέλος 24 επιχειρήσεις (28,9%) έχουν ως έδρα τους «Χωριό / Κωμόπολη κάτω από 10.000 κατοίκους».

Από τις απαντήσεις του 2^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 16 επιχειρήσεις (19,3%) η κερδοφορία τους έχει «Αυξηθεί σημαντικά», 20 επιχειρήσεις (24,1%) η κερδοφορία τους έχει «Αυξηθεί ελάχιστα», 19 επιχειρήσεις (22,9%) η κερδοφορία τους έχει «Παραμένει στα ίδια επίπεδα», 10 επιχειρήσεις (12%) η κερδοφορία τους έχει «Μειωθεί ελάχιστα», 18 επιχειρήσεις (21,7%) η κερδοφορία τους έχει «Μειωθεί σημαντικά».

Από τις απαντήσεις του 3^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 27 επιχειρήσεις (32,5%) η κατηγορία λογιστικών βιβλίων είναι «Εσόδων - Εξόδων», 42 επιχειρήσεις (50,6%) η κατηγορία λογιστικών βιβλίων είναι «Β' Κατηγορίας» και τέλος 14 επιχειρήσεις (16,9%) η κατηγορία λογιστικών βιβλίων είναι «Γ' Κατηγορίας».

Από τις απαντήσεις του 4^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 1 επιχείρηση (1,2%) έχει την «Μεταποιητική» ως δραστηριότητα, 20 επιχειρήσεις (24,1%) έχει το «Εμπόριο» ως δραστηριότητα, 50 επιχειρήσεις (60,2%) έχει τις «Υπηρεσίες» ως δραστηριότητα και τέλος 12 επιχειρήσεις (14,5%) έχει κάποια «Άλλη» δραστηριότητα.

Τα στοιχεία για το «πρόσημο» των αλλαγών της φορολογίας των επιχειρήσεων έχουν ως εξής:

Από τις απαντήσεις του 5^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν», 31 επιχειρήσεις (37,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 25 επιχειρήσεις (30,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος καταλήγει ότι υπάρχουν ασάφειες φορολογικών διατάξεων.

Από τις απαντήσεις του 6^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 17 επιχειρήσεις (20,5%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 25 επιχειρήσεις (30,1%) «Διαφωνούν», 27 επιχειρήσεις (32,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 12 επιχειρήσεις (14,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 2 επιχειρήσεις (2,4%) υιοθέτησαν την επιλογή

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

«Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος θεωρούν ότι Έλληνες επιχειρηματίες δεν έχουν φορολογική συνείδηση.

Από τις απαντήσεις του 7^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 7 επιχειρήσεις (8,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 9 επιχειρήσεις (10,8%) «Διαφωνούν», 23 επιχειρήσεις (27,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς μεταβολές στην «Φορολογική Διοίκηση» ευνοούν την φοροδιαφυγή.

Από τις απαντήσεις του 8^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 18 επιχειρήσεις (21,7%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 13 επιχειρήσεις (15,7%) «Διαφωνούν», 32 επιχειρήσεις (38,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 2 επιχειρήσεις (2,4%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι μεταβολές στις φορολογικές παραβάσεις είναι άδικες.

Από τις απαντήσεις του 9^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 14 επιχειρήσεις (16,9%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 19 επιχειρήσεις (22,9%) «Διαφωνούν», 25 επιχειρήσεις (30,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 8 επιχειρήσεις (9,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι τα φορολογικά πρόστιμα δεν είναι δίκαια.

Από τις απαντήσεις του 10^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 10 επιχειρήσεις (12%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 10 επιχειρήσεις (12%) «Διαφωνούν», 31 επιχειρήσεις (37,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 14 επιχειρήσεις (16,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι επιβάλλονται δίκαια φορολογικά πρόστιμα στις επιχειρήσεις. Οξύμωρο εάν αναλογιστούμε τις απαντήσεις του 9^{ου} ερωτήματος.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Από τις απαντήσεις του 11^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 6 επιχειρήσεις (7,2%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 13 επιχειρήσεις (15,7%) «Διαφωνούν», 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 21 επιχειρήσεις (25,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 26 επιχειρήσεις (31,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι το μέγεθος των φορολογικών προστίμων επιδρά στο ύψος της φοροδιαφυγής.

Τα στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία έχουν ως εξής:

Από τις απαντήσεις του 12^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 1 επιχείρηση (1,2%) «Διαφωνεί απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 8 επιχειρήσεις (9,6%) «Διαφωνούν», 13 επιχειρήσεις (15,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 29 επιχειρήσεις (34,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 32 επιχειρήσεις (38,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλεί άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.

Από τις απαντήσεις του 13^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 4 επιχειρήσεις (4,8%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 7 επιχειρήσεις (8,4%) «Διαφωνούν», 19 επιχειρήσεις (22,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 19 επιχειρήσεις (22,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 34 επιχειρήσεις (41%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο.

Από τις απαντήσεις του 14^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 1 επιχείρηση (1,2%) «Διαφωνεί απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 5 επιχειρήσεις (6%) «Διαφωνούν», 21 επιχειρήσεις (25,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 22 επιχειρήσεις (26,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 34 επιχειρήσεις (41%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Από τις απαντήσεις του 15^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 4 επιχειρήσεις (4,8%) «Διαφωνούν», 30 επιχειρήσεις (36,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 28 επιχειρήσεις (33,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης.

Από τις απαντήσεις του 16^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 4 επιχειρήσεις (4,8%) «Διαφωνούν», 27 επιχειρήσεις (32,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 31 επιχειρήσεις (37,3%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

Από τις απαντήσεις του 17^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 9 επιχειρήσεις (10,8%) «Διαφωνούν», 25 επιχειρήσεις (30,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 30 επιχειρήσεις (36,1%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τους χειρισμούς για την τακτοποίηση φορολογικών θεμάτων και ανάλογων ζητημάτων.

Από τις απαντήσεις του 18^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 6 επιχειρήσεις (7,2%) «Διαφωνούν», 29 επιχειρήσεις (34,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 29 επιχειρήσεις (34,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Από τις απαντήσεις του 19^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 3 επιχειρήσεις (3,6%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 14 επιχειρήσεις (16,9%) «Διαφωνούν», 36 επιχειρήσεις (43,4%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 13 επιχειρήσεις (15,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 17 επιχειρήσεις (20,5%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης.

Τέλος από τις απαντήσεις του 20^{ου} ερωτήματος καταγράφεται πως από το σύνολο 83 ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος, 2 επιχειρήσεις (2,4%) «Διαφωνούν απόλυτα» με την παραπάνω πρόταση της ερώτησης, 7 επιχειρήσεις (8,4%) «Διαφωνούν», 24 επιχειρήσεις (28,9%) υιοθέτησαν την επιλογή «Ουδέτερα», 32 επιχειρήσεις (38,6%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ» και τέλος 18 επιχειρήσεις (21,7%) υιοθέτησαν την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα». Άρα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος συμφωνούν ότι οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν διενέξεις για την ανάληψη ευθύνης εταιρικής χρήσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας*. (Α. Αϊδίνης, Επιμ.) Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.
- Eurostat Statistics Explained - Structural business statistics at regional level. (2020, 3). *Structural business statistics at regional level*. Ανάκτηση από Eurostat Statistics Explained: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Structural_business_statistics_at_regional_level
- Eurostat/Statistics Explained - Structural business statistics at regional level. (2019, 3). *Structural business statistics at regional level*. Ανάκτηση από Eurostat/Statistics Explained: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Structural_business_statistics_at_regional_level#Enterprise_demography
- Eurostat/Statistics Explained-Tax revenue statistics. (2019, 10 29). *Tax revenue statistics*. Ανάκτηση από Eurostat/Statistics Explained: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tax_revenue_statistics#General_overview
- Huber, J., Shubik, M., & Sunder, S. (2018, 4). Financing of public goods through taxation in a general equilibrium economy: Experimental evidence. *Journal of Economic Behavior & Organization*, σσ. 171-188.
- Jha, P., & Gozgor, G. (2019, 9). Globalization and taxation: Theory and evidence. *European Journal of Political Economy*, 59, σσ. 296-315.
- Keller, G. (2010). *Στατιστική για οικονομικά και διοίκηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε.
- Laczó, S., & Rossi, R. (2019, 3 18). Time-consistent consumption taxation. *Journal of Monetary Economics*.
- Stamatopoulos, I., Hadjidema, S., & Eleftheriou, K. (2019, 6). Explaining corporate effective tax rates: Evidence from Greece. *Economic Analysis and Policy*, 62, σσ. 236-254.
- Stamouli, N. (2018, 6 26). Taxation Strangles Greece's Growth Prospects. *The Wall Street Journal*.
- Βασιλειάδης, Μ., Μανιάτης, Γ., Μουστάκας, Α., Ντεμιάν, Η., Παπαδάκης, Μ., Παύλου, Γ., . . . Βέττας, Ν. (2018). *Η φορολογία Εισοδήματος στην Ελλάδα - Συγκριτική Ανάλυση και Προτάσεις Αναμόρφωσης*. Αθήνα: Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

- Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν., & Μπάλιος, Δ. (2019). *Αρχές χρηματοοικονομικής λογιστικής*. Αθήνα: Rosili.
- Βλαχάκης, Σ., Χατζηπουλίδης, Α., & Μπελίδης, Α. (2011). *Έρευνα στις συνθήκες διαβίωσης των ελληνικών οικογενειακών επιχειρήσεων σε περίοδο οικονομικής κρίσης*. Θεσσαλονίκη: Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης - ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης.
- Δημητρόπουλος, Π. (2019). *Χρηματοοικονομική και διοικητική λογιστική*. Αθήνα: Τζιόλα.
- Ζαΐρης, Π. (2010). *Στατιστική μεθοδολογία* (2η εκδ.). Αθήνα: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΕ.
- Θανόπουλος, Α. (2018, 7 6). *Ελληνική Στατιστική Αρχή*. Ανάκτηση από Η Ελληνική Οικονομία:
https://www.statistics.gr/documents/20181/7146171/greek_economy_06_07_2018.pdf/a3c71a18-7e15-4a8e-b2e5-f4c695eaa5fa
- Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (άρθρα 1-72 ν.4172/2013)*. (2013, 7 23). Ανάκτηση από Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων:
http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/egkuglioi_n4172/kvdikasforologiaseisodimatos.html
- Λαμπροπούλου, Μ., Μπουζάκη, Α.-Μ., & Οικονόμου, Ν. (2015). *Οικονομική Ανάπτυξη Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε περιόδους Οικονομικής Ύφεσης*. Πάτρα: Σχολή Διοίκησης Οικονομίας-Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων - ΤΕΙ Πατρών.
- Μπολέτη, Ι. (2018). *Πως επηρέασαν οι κεφαλαιακοί έλεγχοι και η αύξηση της φορολογίας τον έλεγχο των ναυτιλιακών επιχειρήσεων*. Χίος: Σχολή Επιστημών της Διοίκησης-Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών-Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Σγουρινάκης, Ν., & Μιχελινάκης, Β. (2017). *Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος - Ερμηνεία & Λογιστική Αντιμετώπιση*. (Α. Καραντάνα, Επιμ.) Αθήνα: Οικονομική Βιβλιοθήκη.
- Σταυρακάκη, Κ. (2015). *Οι αλλαγές σε όλους τους τομείς της φορολογίας στην Ελλάδα τα τελευταία πέντε (5) χρόνια*. Ηράκλειο: ΤΕΙ Κρήτης.
- Ταμπουλέ, Π. (2016). *Ο Φόρος Εισοδήματος στις Οικονομικές Καταστάσεις Ομίλων Επιχειρήσεων σύμφωνα με το Ελληνικό Θεσμικό Πλαίσιο και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS/IAS)*. Πρέβεζα: Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας-Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής-ΤΕΙ Ηπείρου.

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ερωτηματολόγιο απόψεων για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία

(Αυτό το ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος πτυχιακής εργασίας, είναι ανώνυμο και τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς σκοπούς).

A. Δημογραφικά στοιχεία επιχείρησης:

1. Έδρα Επιχείρησης:

Μεγάλο αστικό κέντρο πάνω από 300.000 κατοίκους	
Αστικό κέντρο πάνω από 50.000 κατοίκους	
Αστικό κέντρο με 10.00 έως 50.000 κατοίκους	
Χωριό / Κωμόπολη κάτω από 10.000 κατοίκους	

2. Η κερδοφορία της επιχείρησης τα τελευταία 5 χρόνια έχει:

Αυξηθεί σημαντικά	
Αυξηθεί ελάχιστα	
Παραμείνει στα ίδια επίπεδα	
Μειωθεί ελάχιστα	
Μειωθεί σημαντικά	

3. Κατηγορία λογιστικών βιβλίων τηρεί η επιχείρησή σας:

Εσόδων - Εξόδων	
Β' Κατηγορίας	
Γ' Κατηγορίας	

4. Δραστηριότητα Επιχείρησης:

Μεταποιητική	
Εμπόριο	
Υπηρεσίες	
Άλλο	

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

B. Στοιχεία για το «πρόσημο» των αλλαγών της φορολογίας

5. Υπάρχουν ασάφειες στις φορολογικές διατάξεις;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

6. Έχουν οι Έλληνες επιχειρηματίες Φορολογική συνείδηση;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

7. Οι συχνές αλλαγές στην Φορολογική Διοίκηση εξυπηρετούν την φοροδιαφυγή;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

8. Οι αλλαγές στις φορολογικές παραβάσεις είναι δίκαιες;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

9. Τα φορολογικά πρόστιμα είναι δίκαια;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

10. Επιβάλλονται δίκαια φορολογικά πρόστιμα στις επιχειρήσεις;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

11. Το ύψος των φορολογικών προστίμων επηρεάζει το μέγεθος της φοροδιαφυγής;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

Γ. Στοιχεία για τον επηρεασμό των ελληνικών επιχειρήσεων από τις αλλαγές τις φορολογίας την τελευταία δεκαετία:

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

12. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλεί άμεσες επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

13. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αναγκάζει τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης να εργαστούν περισσότερο και να αμειφθούν λιγότερο;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

14. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης επιχειρηματικών σχεδίων;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

15. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών διοίκησης;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

16. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία αποτελεί αιτία αναδιοργάνωσης θεσμοθετημένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

17. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τις ενέργειες για την ρύθμιση φορολογικών ζητημάτων και σχετικών εκκρεμοτήτων (π.χ. εταιρικό χρέος, διπλή φορολογία);

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

18. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης την υιοθέτηση ενός προϋπολογισμού επιβίωσης;

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

19. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία εντείνουν τον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

20. Οι συνεχείς αλλαγές στην φορολογία προκαλούν προστριβές σχετικά με την ανάληψη ευθύνης εταιρικής διαχείρισης;

Διαφωνώ απόλυτα	1	2	3	4	5	Συμφωνώ απόλυτα

Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για τον χρόνο σας και την συνεργασία!!!

Οι αλλαγές της φορολογίας την τελευταία δεκαετία και πως αυτό έχει επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Πανεπιστήμιο Πατρών. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΜΑΡΙΟΣ, ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΣΤΑΜΠΟΛΙΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ,
[2020]